

**UCHWAŁA NR XLVIII/390/22
RADY GMINY W PARZĘCZEWIE**

z dnia 31 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021-2030”

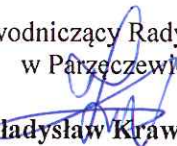
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2022 poz. 559 z późn. zm.) w związku z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378) – Rada Gminy w Parzęczewie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021-2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Parzęczew.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu zgodnie z obowiązującymi przepisami.

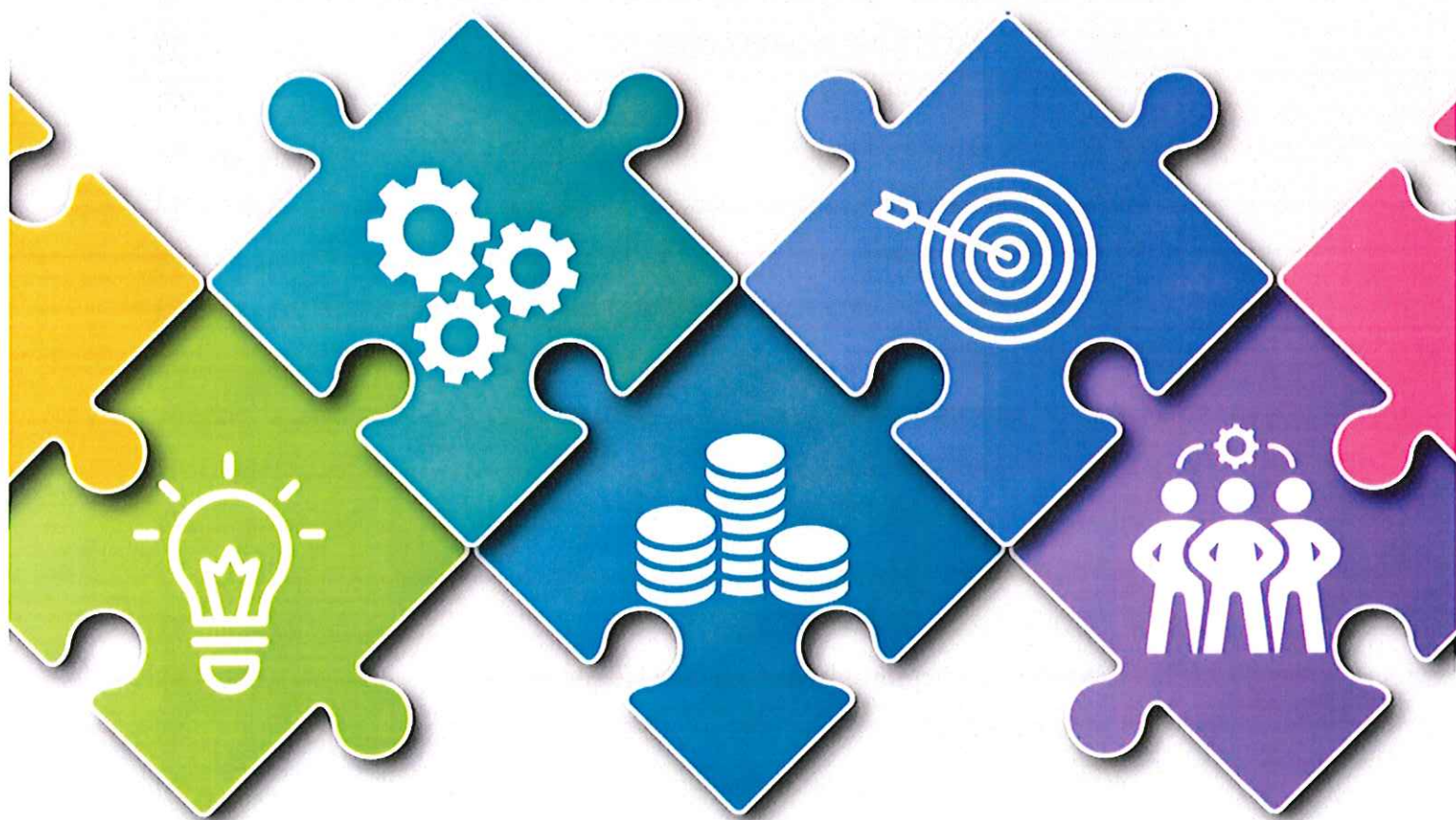
Przewodniczący Rady Gminy
w Parzęczewie

Władysław Krawczyk

**RADA GMINY
W PARZĘCZEWIE**

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PARZĘCZEW NA LATA 2021 - 2030

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Analiza społeczno-gospodarczo-przestrzenna gminy Parzęczew	4
2.1.	Ogólna charakterystyka gminy	4
2.1.1.	Położenie.....	4
2.1.2.	Powierzchnia.....	5
2.1.3.	Ludność.....	6
2.1.4.	Środowisko przyrodnicze	8
2.1.5.	Rys historyczny.....	11
2.2.	Zagospodarowanie przestrzenne gminy	14
2.2.1.	Infrastruktura techniczna	15
2.2.2.	Struktura własności nieruchomości	26
2.2.3.	Dziedzictwo kulturowe	26
2.3.	Strefa społeczna	29
2.3.1.	Sytuacja demograficzna i społeczna	29
2.3.2.	Warunki i jakość życia mieszkańców	39
2.3.3.	Oświata i edukacja	44
2.3.4.	Opieka zdrowotna	48
2.3.5.	Pomoc społeczna.....	49
2.3.6.	Kultura i sport	55
2.3.7.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	58
2.4.	Strefa gospodarcza.....	61
2.4.1.	Rynek pracy	61
2.4.2.	Gospodarka	67
2.4.3.	Turystyka	73
2.5.	Polityka finansowa	75
2.6.	Wyniki badań ankietowych	81
2.7.	Wnioski z przeprowadzonej analizy i rekomendacje	83
2.8.	Analiza SWOT	88
3.	Wizja i misja rozwoju gminy Parzęczew	90
4.	Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	91
5.	Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	97
6.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Parzęczew	99

7.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	107
8.	Obszary strategicznej interwencji	111
8.1.	Obszar strategicznej interwencji określony w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wraz z zakresem planowanych działań	111
9.	Źródła finansowania	116
10.	Zgodność Strategii Gminy Parzęczew 2030 z dokumentami wyższego rzędu	117
11.	System realizacji strategii.....	120
11.1.	System wdrażania Strategii.....	120
11.2.	Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	121
11.3.	Monitoring, ewaluacja dokumentu	122
12.	Spis tabel	125
13.	Spis wykresów.....	126
14.	Spis map	127
15.	Spis schematów	127
16.	Spis ilustracji	127

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021-2030 jest najważniejszym dokumentem, który określa strategiczne obszary, cele i kierunki rozwoju gminy w perspektywie najbliższych lat. Dokument ten będzie wyznaczał ramy dla planów i programów powstających na szczeblu lokalnym, jednocześnie będzie spójny z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021-2030 została opracowana na podstawie dokumentów planistycznych, sprawozdań, danych statystycznych, ankiet wśród mieszkańców. W jej tworzeniu brali udział przedstawiciele władz lokalnych, instytucji publicznych, mieszkańcy, reprezentanci organizacji pozarządowych. Wsparcie eksperckie świadczyła firma „BAJOR CONSULTING” Przemysław Bajor z siedzibą w Józefowie. Dokument uwzględnia problemy, potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, zalecając współpracę pomiędzy samorządem a sektorem biznesowym i pozarządowym, jak również innymi podmiotami mającymi wpływ na osiągnięcie zakładanych celów rozwojowych. Strategia nie ogranicza się w swych zapisach tylko do działań realizowanych przez władze gminne, ale skupia się na ich inicjowaniu, wspieraniu działań, których celem jest wspólny rozwój lokalny.

Procedura dotycząca opracowania dokumentu uwzględnia wszystkie akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym szczególności nowe przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Dokument Strategii został opracowany zgodnie z przepisami art. 10e ust.2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Okres realizacji Strategii przyjęto na dziesięć lat, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej UE (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczenia.

Prace nad Strategią rozpoczęto w listopadzie 2021 roku, kiedy to Rada Gminy podjęła decyzję o przystąpieniu do opracowania dokumentu. W ramach prac koordynowanych przez Zespół do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021 – 2030 wykorzystano szereg metod – prac analitycznych, eksperckich i partycypacyjnych, które obejmowały:

- opracowanie statystycznej i strategicznej diagnozy społeczno-gospodarczo-przestrzennej gminy Parzęczew, w ujęciu dynamicznym i porównawczym wraz z podsumowaniem,
- przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców wraz z opracowaniem Raportu z konsultacji,
- przeprowadzenie warsztatów strategicznych przez ekspertów z Zespołem do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021 – 2030,
- realizacja konsultacji wśród mieszkańców i innych jednostek samorządowych.

Niniejszy dokument stanowi zatem wynik wspólnego dialogu podjętego przez reprezentantów różnych środowisk nad strategicznymi kierunkami rozwoju gminy na najbliższe lata. Zapisy wypracowane we współpracy z różnymi środowiskami będą prowadzić do wspólnych decyzji koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych, zmierzających do jak

najlepszego wykorzystania posiadanych zasobów i możliwości rozwojowych gminy przy jednoczesnym neutralizowaniu barier.

2. Analiza społeczno-gospodarczo-przestrzenna gminy Parzęczew

2.1. Ogólna charakterystyka gminy

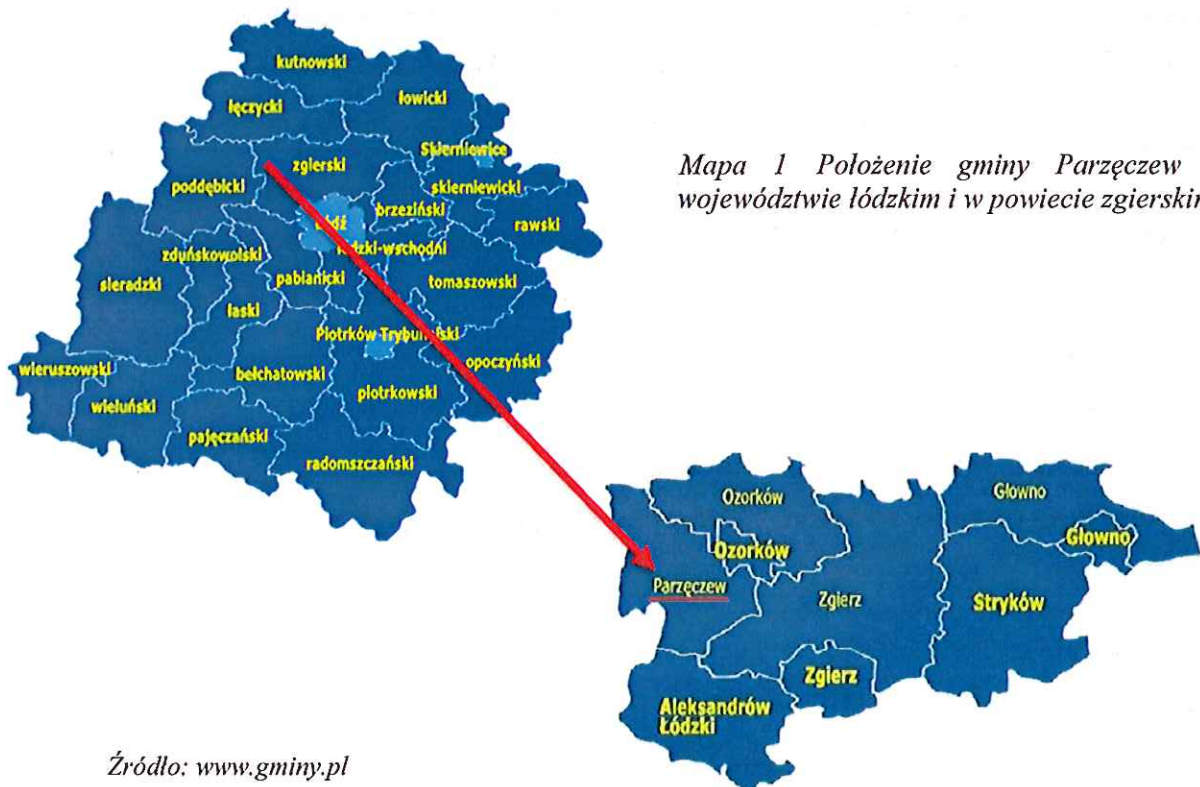
2.1.1. Położenie

Gmina Parzęczew jest gminą wiejską położoną w centralnej Polsce, w województwie łódzkim, w północno - zachodniej części powiatu zgierskiego. Siedzibą gminy jest miejscowość Parzęczew.

Gmina graniczy:

- od północy z gminą Łęczyca i gminą Ozorków;
- od wschodu z gminą Zgierz i miastem Ozorków;
- od południa z gminą Aleksandrów Łódzki;
- od zachodu z gminą Wartkowice i gminą Dalików.

Centrum gminy – miejscowość Parzęczew oddalona jest od miasta Zgierza będącego siedzibą powiatu o 21 km. Odległość od miasta wojewódzkiego, jakim jest Łódź wynosi 27 km. Miastem, z którym gmina jest silnie związana pod względem ekonomicznym i administracyjnym jest miasto Ozorków, które oddalone jest o około 7 km od Parzęczewa. Dla mieszkańców północnej części gminy ośrodkiem takim jest Łęczyca oddalona o 12 km.

Źródło: www.gminy.pl

W miejscowości Parzęczew oprócz siedziby władz lokalnych znajdują się najważniejsze instytucje i organizacje, tj.: Oddział Banku Spółdzielczego w Ozorkowie, Filia Urzędu Pocztowego w Ozorkowie, Zakład Gospodarki Komunalnej, Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoła Podstawowa im. J. Tuwima, Punkt Przedszkolny „Plastuś”, Gminna Biblioteka Publiczna, Forum Inicjatyw Twórczych, Fundacja Rozwoju Gmin „PRYM”, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „PRYM”, Stowarzyszenie Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikłą”, Stowarzyszenie „Kreatywny Parzęczew”, Stowarzyszenie Przyjaciół Kolarstwa i Turystyki Rowerowej „PELETON”, Stowarzyszenie „Przyjaciele Plastusia”, Ochotnicza Straż Pożarna, Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” Parzęczew, Stowarzyszenie Akademia Piłkarska Parzęczew.

2.1.2. Powierzchnia

Gmina Parzęczew obejmuje obszar 103,9 km², co lokuje ją na piątym miejscu w powiecie zgierskim. Powierzchnia powiatu zgierskiego wynosi 855 km². Na terenie gminy znajdują się 44 wsie, które są zorganizowane w 23 sołectwa i jedno osiedle (Tabela nr 1). Największą miejscowością jest Parzęczew.

Tabela 1 Podział administracyjny gminy Parzęczew.

LP.	JEDNOSTKA POMOCNICZA	MIEJSCOWOŚĆ
1.	Sołectwo Bibianów	Bibianów, Konstantki, Mamień
2.	Sołectwo Chociszew	Chociszew, Radzibórz
3.	Sołectwo Chrzastów Wielki	Chrzastów Wielki, Chrzastówek
4.	Sołectwo Florentynów	Florentynów, Anastazew
5.	Sołectwo Ignacew Folwarczny	Ignacew Folwarczny, Gołaszyny, Ignacew Parzęczewski
6.	Sołectwo Ignacew Rozlazły	Ignacew Rozlazły, Ignacew Podleśny
7.	Sołectwo Kowalewice	Kowalewice
8.	Sołectwo Mariampol	Mariampol, Sokola Góra, Nowomłynny
9.	Sołectwo Mikołajew	Mikołajew, Nowa Jerozolima
10.	Sołectwo Mrożewice	Mrożewice, Sulimy
11.	Sołectwo Opole	Opole, Leźnica Wielka
12.	Sołectwo Orła	Orła, Duraj
13.	Sołectwo Parzęczew	Parzęczew
14.	Sołectwo Pustkowa Góra	Pustkowa Góra
15.	Sołectwo Różyce	Różyce
16.	Sołectwo Różyce Żmijowe	Różyce Żmijowe, Kozikówka

17.	Sołectwo Skórka	Skórka
18.	Sołectwo Śliwniki	Śliwniki, Żelgoszcz
19.	Sołectwo Śniatowa	Śniatowa, Stary Chrzastów
20.	Sołectwo Tkaczewska Góra	Tkaczewska Góra
21.	Sołectwo Trojany	Trojany
22.	Sołectwo Wielka Wieś	Wielka Wieś, Janów
23.	Sołectwo Wytrzysszki	Wytrzysszki, Piaskowice, Julianki, Florianki
24.	Osiedle Leźnica Wielka	Leźnica Wielka – Osiedle

Źródło: Na podstawie uchwał Rady Gminy w Parzęczewie: nr IV/37/90 z dnia 09.10.1990 r. w sprawie utworzenia jednostek pomocniczych na terenie gminy i nr XXIX/214/2000 z dnia 21.12.2000 r. w sprawie podziału sołectwa Chociszew oraz Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 13.12.2012 r. w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części.

2.1.3. Ludność

Na koniec roku 2020 liczba ludności gminy Parzęczew wynosiła 5125 (wg ewidencji ludności), co stanowi 3% ludności całego powiatu zgierskiego i 0,21% całego województwa łódzkiego. Średnia gęstość zaludnienia stanowiła na koniec 2020 roku 49 osób/km². Teren gminy zamieszkuje więcej mężczyzn niż kobiet. Liczba osób zamieszkujących gminę na przestrzeni ostatnich lat nieznacznie zwiększyła się. W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 61,51% całego społeczeństwa. Niepokojącym zjawiskiem od 2019 roku jest ciągły wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym.

Tabela poniżej przedstawia strukturę ludności w gminie Parzęczew pod względem miejsca zamieszkania.

Tabela 2 Struktura ludności pod względem miejsca zamieszkania na dzień 31.12.2020 r.

Lp.	Jednostka pomocnicza	Miejscowość	Liczba mieszkańców		Ludność	
			Osoby	%	Osoby	%
1	Sołectwo Bibianów	Bibianów	166	3,24	262	5,11
		Konstantki	85	1,66		
		Mamień	11	0,21		
2	Sołectwo Chociszew	Chociszew	266	5,19	315	6,15
		Radzibórz	49	0,96		
3	Sołectwo Chrzastów Wielki	Chrzastów Wielki	114	2,22	135	2,63
		Chrzastówek	21	0,41		
4	Sołectwo Florentynów	Florentynów	102	1,99	136	2,65
		Anastazew	34	0,66		
5	Sołectwo Ignacew Folwarczny	Ignacew	65	1,27	148	2,89
		Folwarczny				
		Gołaszyny	30	0,59		
		Ignacew Parzęczewski	53	1,03		
6	Sołectwo Ignacew	Ignacew	64	1,25	94	1,83

	Ignacew Rozłazły	Rozłazły Ignacew Podleśny	30	0,59		
7	Sołectwo Kowalewice	Kowalewice	232	4,53	232	4,53
8	Sołectwo Mariampol	Mariampol Sokola Góra Nowomłynny	38 44 37	0,74 0,86 0,72	119	2,32
9	Sołectwo Mikołajew	Mikołajew Nowa Jerozolima	209 24	4,08 0,47	233	4,55
10	Sołectwo Mrożewice	Mrożewice Sulimy	82 28	1,60 0,55	110	2,15
11	Sołectwo Opole	Opole Leźnica Wielka	129 76	2,52 1,48	205	4,00
12	Sołectwo Orła	Orła Duraj	326 28	6,36 0,55	354	6,91
13	Sołectwo Parzęczew	Parzęczew	915	17,85	915	17,85
14	Sołectwo Pustkowa Góra	Pustkowa Góra	111	2,17	111	2,17
15	Sołectwo Różyce	Różyce	158	3,08	158	3,08
16	Sołectwo Różyce Żmijowe	Różyce Żmijowe Kozikówka	52 41	1,01 0,80	93	1,81
17	Sołectwo Skórka	Skórka	112	2,19	112	2,19
18	Sołectwo Śliwniki	Śliwniki Żelgoszcz	169 56	3,30 1,09	225	4,39
19	Sołectwo Śniatowa	Śniatowa Stary Chrzastów	112 39	2,19 0,76	151	2,95
20	Sołectwo Tkaczewska Góra	Tkaczewska Góra	76	1,48	76	1,48
21	Sołectwo Trojany	Trojany	90	1,76	90	1,76
22	Sołectwo Wielka Wieś	Wielka Wieś Janów	99 50	1,93 0,98	149	2,91
23	Sołectwo Wytrzyszczki	Wytrzyszczki Piaskowice Julianki Florianki	119 48 11 43	2,32 0,94 0,21 0,84	221	4,31
24	Sołectwo Leźnica Wielka	Leźnica Wielka -Osiedle	481	9,39	481	9,39
	Razem	Gmina Parzęczew	5125	100	5125	100

Źródło: Na podstawie danych z Referatu Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy w Parzęczewie

Najbardziej zaludnionymi miejscowościami gminy są:

- Parzęczew 17,85 % ogółu ludności,
- Leżnica Wielka 9,39 % ogółu ludności,
- Orła 6,36 % ogółu ludności,
- Chociszew 5,19 % ogółu ludności,
- Kowalewice 4,53 % ogółu ludności.

Powyższe nazwy miejscowości pokrywają się również z nazwami najbardziej zaludnionych sołectw.

Najmniejsza liczba mieszkańców była odnotowana w miejscowościach:

- Mamień 0,21% ogółu ludności,
- Julianki 0,21% ogółu ludności,
- Chrzastówek 0,41 % ogółu ludności,
- Nowa Jerozolima 0,47 % ogółu ludności.

Najmniej zaludnionymi sołectwami są: sołectwo Ignacew Rozlazły, Różyce Żmijowe, Tkaczewska Góra oraz Trojany.

2.1.4. Środowisko przyrodnicze

Gmina Parzęczew położona jest na obszarze Nizin Środkowej Polski i obejmuje fragmenty dwóch makroregionów:

- Niziny południowo - wielkopolskiej (Wysoczyzna Łaska) w części południowej.
- Niziny środkowo - mazowieckiej (Równina Łowicko-Błońska) w części północnej.

Dla kształtowania lokalnego klimatu ma również wpływ sąsiedztwo Wzniesień Łódzkich położonych na wschód od terenu gminy.

Rzeźba terenu jest stosunkowo urozmaicona. Najwyższe wzniesienia usytuowane są w południowej części gminy we wsiach: Tkaczewska Góra (wys. 168 m n.p.m.), Chociszew (165 m n.p.m.), Mikołajew, Orła i Bibianów (wys. do 160 m n.p.m.). Najniżej położone tereny znajdują się w dolinie rzeki Gnidy w północno – zachodniej części gminy. Generalnie teren gminy opada w kierunku północno – zachodnim. Do tych kierunków nawiązuje też układ sieci rzecznej, głównych cieków Bzury i Gnidy. Ich boczne dopływy są krótkie, sprowadzają wodę z lokalnych obniżień między pagórkami.

FORMY OCHRONY PRZYRODY NA OBSZARZE GMINY

Do obszarów i obiektów przyrodniczych chronionych na obszarze gminy Parzęczew należą:

1. Park Dworski w Piaskowicach – wpisany do gminnej ewidencji zabytków;
2. 11 pomników przyrody – drzew zlokalizowanych:
 - w Parzęczewie przy placu Kościelnym: lipa drobnolistna – 2 szt.,

- w Pustkowej Górze: lipa drobnolistna – 1 szt.,
 - w Leżnicy Wielkiej na cmentarzu: dąb - 5 szt.,
 - w parku w Piaskowicach: buk pospolity, dąb szypułkowy, jawor – po 1 szt.
3. Sieć Natura 2000 – „Słone łąki w Pełczyskach” – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty PLH 100029 położony na terenie dwóch gmin – na terenie gminy Ozorków oraz na terenie gminy Parzęczew, na działkach nr ew. 1 oraz 2 w obrębie Śliwniki Nowe. Obszar został wyróżniony ze względu na wypływ wód mineralnych z odwiertu wykonanego w około 1905 r. Jest to jedyne środowisko śródlądowe w Polsce dwóch gatunków halofitów. Siedlisko jest zróżnicowane na kilka podtypów, dominują słone łąki ze świbką morską oraz mlecznikiem nadmorskim. Łączna powierzchnia obszaru wynosi około 35 ha, z czego około 3,8 ha znajduje się na terenie gminy Parzęczew.
 4. Projektowany obszar chronionego krajobrazu – „Puczniewsko - Grotnicki” – ze względu na walory krajobrazowe oraz zgodnie z wytycznymi dotyczącymi zamierzeń centralnych i wojewódzkich dla większości obszaru południowej części gminy proponuje się ustanowienie statusu obszaru chronionego krajobrazu.

RZEKI

Teren gminy znajduje się na wododziałach Wisły i Odry. Przez gminę przepływają 4 rzeki: Gnida i Zian (w zachodniej części gminy) stanowiące dopływ Neru oraz rzeki Linda we wschodniej części gminy i Bzura. Układ dolin rzek Bzury, Lindy i Gnidy oraz cieków wraz z towarzyszącymi im obniżeniami powytopiskowymi tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy.

Zasoby wód powierzchniowych należą do ubogich: retencjonowanych jest 203 tys. m³ wody w różnej wielkości zbiornikach (Leżnica Wielka 14,5 ha, Chociszew 1,68 ha, Parzęczew 1,58 ha).

Na terenie gminy Parzęczew występują zasoby wód podziemnych związane z wodonośnymi piętrami górnej jury, górnej kredy i czwartorzędu. Obszar gminy Parzęczew znajduje się jedynie na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 401 „Niecka Łódzka”. Wody tego zbiornika charakteryzują się wysoką jakością i nadają się do użytku bez uzdatniania. Ujęcia podziemne mają swoje poziomy w najbardziej wodonośnych złożach: czwartorzędowym (eksploatowane w ujęciach w Chrzastowie Wielkim, Parzęczewie i Leżnicy Wielkiej – Osiedle) i górnokredowym (w ujęciach Ignacew Folwarczny i Orła). Stanowią one główne źródło wody w gminie.

Struktura niecki łódzkiej, cechy geologiczne i kierunki zasilania zbiorników wód podziemnych powodują, że obszar gminy jest korzystnym obszarem generowania energii geotermalnej na Niżu Polskim. Potencjalne zasoby energii cieplnej zawartej w wodach geotermalnych wynoszą 128.626 tys. tpu.

Na terenie gminy Parzęczew zagrożone powodzią są obszary położone w dolinie rzeki Bzury. Są to zarówno obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat, oraz obszary na

których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat. Dodatkowo wyznaczone zostały obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego. Tereny zagrożone powodzią od rzeki Bzura występują na terenie obrębów geodezyjnych: Mariampol, Tkaczewska Góra, Chociszew, Bibianów, Kowalewice. Maksymalna powierzchnia, na której może wystąpić powódź wynosi około 233 ha. Główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym to zahamowanie ryzyka powodziowego oraz wyeliminowanie/unikanie wzrostu zagospodarowania na terenach szczególnego zagrożenia powodzią.

Gmina Parzęczew położona częściowo w dorzeczu Wisły w regionie wodnym Środkowej Wisły znajduje się w zlewni jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Bzura od źródeł do Starówki o kodzie PLRW200017272138,
- Bzura (stare koryto) o kodzie PLRW2000172721569,
- Kanał Sierpowski o kodzie PLRW200017272152,
- Bzura od Starówki do Kanału Tumskiego o kodzie PLRW200019272153,

których stan ogólny określono jako zły

oraz jednolita część wód podziemnych (JCWPd) o kodzie PLGW200063, której stan chemiczny i ilościowy jest określany jako dobry.

Dla dorzecza Odry nie opracowano map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego, ta część gminy Parzęczew znajduje się poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat, jest wysokie i wynosi raz na 10 lat, jest niskie i wynosi raz na 500 lat oraz poza obszarem między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowane trasę wału, a także poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału.

W dorzeczu Odry regionie wodnym Warty położone są dwie jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych: Bełdówka o kodzie PLRW600017183269 i Gnida do Kanału Łęka-Dobrogosty o kodzie PLRW PLRW600017183285 oraz jedna jednolita część wód podziemnych (JCWPd) o kodzie PLGW600072. Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry wszystkie JCWP są w złym stanie i określana jako zagrożona nieosiąganiem celów środowiskowych. JCWPd związana obszarowo z gminą Parzęczew charakteryzuje się stanem chemicznym i ilościowym dobrym. Na terenie gminy nie występują jeziora będące jednolitymi częściami wód powierzchniowych.

Do terenu gminy Parzęczew odnoszą się: *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, zaktualizowany Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.*

ZASOBY NATURALNE

Teren gminy nie posiada zbyt wielu zasobów naturalnych. Bazę surowców mineralnych stanowią udokumentowane złoża kopalin pospolitych – żwiru i piasku. Występowanie złóż kopalin czynnych przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3 Wykaz czynnych złóż kopalin pospolitych (żwir i piasek) na terenie gminy.

Lp.	Nazwa złoża
1	Bibianów III
2	Bibianów IV
3	Bibianów V
4	Florentynów IV
5	Florentynów V
6	Florentynów VI
7	Gołaszyny I
8	Ignacew
9	Ignacew II
10	Ignacew IIIA
11	Ignacew IV Pole A
12	Ignacew V
13	Ignacew VI
14	Ignacew VII
15	Mariampol
16	Mariampol I
17	Mariampol II
18	Parzęczew III
19	Parzęczew IV
20	Parzęczew IV A
21	Tkaczewska Góra

Źródło: Urząd Gminy w Parzęczewie

Liczba kopalni wydobywających kopalinę utrzymuje się na stałym poziomie. Kopalnie po zakończeniu eksploatacji kruszywa mają wyznaczony rolno – leśny kierunek rekultywacji zgodny z zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Parzęczew.

2.1.5. Rys historyczny

Parzęczew występuje w źródłach historycznych już w 1385 r. Sama nazwa miejscowości jest płynna: w 1385 r. jako Parzencin, w 1395 r. Parzinczewice, w 1398 r. i 1552 r. Parzinczewo, w 1576 r. Parzinczow. Od drugiej połowy XIV w. do XVI w. właścicielami wsi i okolicznych miejscowości była rodzina Parzęczewskich.

Najważniejszym przywilejem, jaki otrzymał Parzęczew na przestrzeni dziejów, był przywilej wydany przez króla polskiego Władysława Jagiełło dnia 7 kwietnia 1421 roku. Przywilej ten nadano Wojciechowi Parzęczewskiemu łowczemu łęczyckiemu, mocą którego wieś Parzęczew została wyniesiona do rangi miasta. Nowy ośrodek miejski otrzymał prawo do odbywania cotygodniowych targów w każdy czwartek. Kolejne ważne fakty w dziejach Parzęczewa wiążą się z przywilejami nadawanymi przez panujących. Dotyczyły głównie jarmarków, których liczba wzrosła z biegiem czasu od 2 do 15 rocznie.

Najstarszym odnalezionym dokumentem królewskim, potwierdzającym bogatą historię gminy Parzęczew jest przywilej króla Zygmunta I Starego z 1539 roku potwierdzający nadanie praw miejskich i przyznający kolejne przywileje miastu Parzęczew.¹

Innym dokumentem przechowywanym w Archiwum Głównych Akt Dawnych w Warszawie jest dokument Stanisława Augusta Poniatowskiego z 26 marca 1775 r., w którym potwierdzone są wcześniejsze dokumenty, w tym dokument króla Władysława zezwalający na lokalizację miasta na terenie wsi Parzęczew². W 1775 r. Parzęczew liczył 84 domy.

Kolejne informacje o życiu Parzęczewa czerpiemy z opisu Parzęczewa sporządzonego przez burmistrza miasta S. Waśkiewicza w 1820 r. potwierdzonego 10.12.1820 r. przez Dozorcę Miast Okręgu II Województwa Mazowieckiego. Opis wymienia przywileje królewskie i stwierdza: „Miasto w swej rozciągłości od wschodu słońca graniczy z wsią Piaskowicami, od południa z wsią Sokola Górą i Siemoonią, od zachodu z wsią Chrzastowem, od północy z Wsią Wielką, w tych czasach znacznie zmniejszone są granice z przyczyny dóbr przyległych dziedziców miasta Parzęczewa, do których są zabrane, a o które granice razem z innymi wnioskami o propinację proces pod opiekę Prokuraturii Generalnej Królestwa oddany został”. Następnie podał, że: „Żadnych z powyższych pertynencji miasto nie posiada, oprócz ról, łąk, ogrodów i domów do każdego właściciela należących, ile że szynki, karczmy, browar i gorzelnia należą do dominium”.

W 1820 r. miasto liczyło 999 mieszkańców, w tym 521 chrześcijan, 457 Żydów i 21 innych wyznań. Znajdowało się w nim 99 domów, w tym 1 murowany. Ludność utrzymywała się z rolnictwa, handlu i rzemiosła. W Parzęczewie odbywało się nadal 15 jarmarków rocznie i 1 targ tygodniowo.

Dalej burmistrz uzasadniał: „Miasto upada z powodu nowo erygowanych sąsiednich miast, a szczególnie dla zaprowadzonych w tychże jarmarków”.

Upadek Parzęczewa rozpoczął się po wojnach szwedzkich w XVII w. i trwał aż do odzyskania niepodległości w 1918 r., kiedy to zaistniały warunki do poprawy ogólnej sytuacji. Zaznaczyć należy, że Parzęczew utracił prawa miejskie po upadku Powstania Styczniowego na mocy ukazu cara Aleksandra II z 1868 r. 11.01.1870 r. wydano postanowienie o utracie praw miejskich. Wówczas przeniesiono Urząd Gminy do Piaskowic, co zmogło wyludnienie Parzęczewa i poszukiwanie pracy w rozwijających się ośrodkach przemysłowych, takich jak Łódź, Ozorków i innych. Represje władz rosyjskich złagodzone zostały wskutek ruchów rewolucyjnych w 1905 r. na terenie całego Królestwa Kongresowego. W Parzęczewie otworzono szkołę elementarną, w której nauka odbywała się jednak w języku rosyjskim.

1 Dokument ten znajduje się obecnie w Archiwum Państwowym w Łodzi w zbiorze dyplomów 1331-1939, sygn.47.

2 Zbiór dokumentów papierowych sygn. 4033

W czasie I wojny światowej Parzęczew zbytnio nie ucierpiał; nie został ani spalony, ani zniszczony. Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 r. umożliwiło stopniowy rozwój Parzęczewa. Szczególnie korzystne zmiany nastąpiły w oświacie i kulturze. Uruchomiono szkołę powszechną, teraz prawdziwie polską, w której 3 nauczycieli uczyło 120 dzieci. Także gospodarczo gmina zaczęła się dźwigać, m.in. zbudowano zmechanizowaną ślusarnię. Oprócz tego rozwinęły działalność: zakład kowalski, zakłady szewskie i zakład krawiectwa męskiego, jednakże głównymi źródłami utrzymania pozostało rolnictwo, handel i rzemiosło ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb miejscowej i okolicznej ludności. W 1928 r. w Parzęczewie mieszkało 700 osób. Połowa z nich trudniła się rolnictwem, inni rzemiosłem, murarstwem, handlem. W drugiej połowie lat trzydziestych szkoła powszechna była siedmioklasowa. Wobec znacznego wzrostu liczby uczniów na przełomie 1935 i 1936 r. rozpoczęto starania o wybudowanie nowego budynku szkolnego. Gmach wybudowano i przetrwał on do dziś. W chwili obecnej mieści się w nim Urząd Gminy. W latach 1933 - 1935 wybudowano jeszcze jeden budynek użyteczności publicznej, a mianowicie remizę Ochotniczej Straży Pożarnej. Obiekt ten służy strażakom i społeczności Parzęczewa do dziś.

Po wybuchu II wojny światowej wojska niemieckie po raz pierwszy zajęły Parzęczew już 04.09.1939 r. W dniach 9-12 września toczyła się Bitwa nad Bzurą, która objęła także Parzęczew. 10 września dotarły tutaj oddziały Zbiorczego Pułku Pomorskiej Brygady Kawalerii. Pułk zorganizowany z rozbitej w borach Tucholskich Pomorskiej Kawalerii, podlegający dowódcy grupy Operacyjnej Kawalerii, gen. Grzmot - Skotnickiemu, został skierowany w rejon Parzęczewa. Trzon tej grupy stanowiła Podolska Brygada Kawalerii w składzie: 6. Pułk Ułanów Kaniowskich, 9. Pułk Ułanów Małopolskich, 14. Pułk Ułanów Jazłowieckich, 6. Dywizjon Artylerii Konnej. Ponadto w jej skład wchodziły: 7. Batalion Strzelców oraz Zbiorczy Pułk Pomorskiej Brygady Kawalerii, 11. Dywizjon Artylerii Konnej, utworzony z rozbitej w Borach Tucholskich Pomorskiej Brygady Kawalerii. Oddziały te stoczyły we wsi Orła zacięty bój. Pomimo polskiego ognia 6 czołgów niemieckich przedostało się do środka wsi. Tu napotkały opór nie do pokonania. Szczególnie nieugiętą postawę wykazała obsługa działka przeciwpancernego, która zza węgła prowadziła ogień do czołgów nieprzyjaciela. Gdy jedna obsługa padła od serii karabinów maszynowych, na ich miejsce wbiegała kolejna. Tak 11 września zginęło tu 12 bohaterskich żołnierzy ze swym dowódcą w stopniu porucznika. Niemcy zaskoczeni tak zaciętym oporem, po utracie 3 czołgów, wycofali się na pozycje wyjściowe. Dzień bitwy o Orłę został upamiętniony 14.09.2003 r. odsłonięciem tablicy pamiątkowej.

Należy również wspomnieć o walce powietrznej, stoczonej 5 września w okolicach Parzęczewa. Trzy polskie samoloty rozpoznawcze – bombowe „Karaś” zostały zaatakowane i zestrzelone przez niemieckie myśliwce „Messerschmitt”. Tego samego dnia czwarty „Karaś” został ostrzelany przez niemiecką obronę przeciwlotniczą i rozbił się, lądując pod Ozorkowem. Boje trwały do 12 września, kiedy to na rozkaz dowódcy Armii Poznań, gen. Tadeusza Kutrzeby, całość polskich sił została wycofana za Bzurę i skierowana na Warszawę.

Wkrótce Parzęczew wraz z całą okolicą został wcielony do III Rzeszy jako tzw. Kraj Warty – Warthegau, a ludność poddana represjom. W kwietniu 1940 r. aresztowano i wywieziono całą inteligencję i działaczy społecznych. Dalsze aresztowania, a następnie wywózki do Niemiec i wysiedlenia do Generalnego Gubernatorstwa miały miejsce w latach 1942-1943. Łącznie wywieziono z samego Parzęczewa ok. 150 osób. Bardzo dotkliwe straty poniósł Kościół. Proboszcza parafii ks. Prałata Wincentego Harasimowicza, aresztowano w 1941r. pod zarzutem posiadania broni i działań konspiracyjnych. Został skazany na śmierć przez ścięcie toporem. Oczekując na wykonanie wyroku, zmarł na atak serca. Okupant zamknął Kościół w Parzęczewie, zdewastował go i przeznaczył na magazyn. Po wojnie parafianie ufundowali tablicę ku pamięci ks. W. Harasimowicza.³ Czasy okupacji to również eksterminacja społeczności żydowskiej, stanowiącej istotną część ludności Parzęczewa. Hitlerowcy zniszczyli drewnianą synagogę z XVIII wieku, stojącą niegdyś przy ul. Ozorkowskiej. W 1943 roku nazwę miejscowości zmieniono na Parnstädt. Wojska radzieckie I Frontu Białoruskiego zajęły Parzęczew 19 stycznia 1945 roku.

Po wojnie przeniesiono siedzibę władz gminy z Piaskowic z powrotem do Parzęczewa.

W 2004 roku w Parzęczewie dokonano sensacyjnego odkrycia archeologicznego. Podczas prowadzonych tu prac budowlanych znaleziono dzban z ponad 1200 monetami ze schyłku XI wieku, w większości srebrnych denarów krzyżowych wybijanych w Saksonii i na Węgrzech oraz elementy srebrnej biżuterii. Odkrycie to, podobnie jak i inne znaleziska w okolicach Parzęczewa wiąże się z dziejami kasztelanii łęczyckiej, a jego bogactwo z rangą ziemi parzęczewskiej w piastowskiej Polsce.

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne gminy

Gmina Parzęczew posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Parzęczew przyjęte uchwałą Nr XLIX/404/18 z dnia 31 lipca 2018 r., zmienione uchwałą Nr XXXIII/277/21 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 27 maja 2021 r.

Od lipca 2005 r. zaczął obowiązywać Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla całej gminy, do którego od 2008 r. wprowadzano zmiany. Uchwalenie w 2018 r. zmiany Studium uikzp wywołało potrzebę intensywniejszego niż dotąd dostosowywania planów zagospodarowania przestrzennego do ustaleń studium. Ponadto potrzeby tych zmian mogą występować w dłuższej perspektywie. Wykaz obowiązujących planów miejscowych Gminy Parzęczew znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy.

Charakterystyczną cechą gminy Parzęczew jest współwystępowanie funkcji rolniczej, występującej głównie w jej północnej części oraz funkcji rekreacyjno-mieszkaniowej w części południowej, która wyróżnia się znaczną lesistością. Ponadto Gmina Parzęczew

3 „Przewodnik po Łęczycy i regionie łęczyckim” wydanie III, wyd. Towarzystwo Miłośników Ziemi Łęczyckiej, Oddział Towarzystwa Naukowego Płockiego w Łęczycy, współautor rozdziału o gminie Parzęczew-Adam Świniuch

charakteryzuje się niskim odsetkiem działalności przemysłowej, magazynowo-składowej oraz usługowej. Szczegółowa analiza stanu zainwestowania oraz obszarów przeznaczonych pod zainwestowanie pozwala stwierdzić, że obecnie teren gminy jest zainwestowany w około 20%. Zatem druga część terenów znajdujących się w granicach gminy jest według przyjętych kryteriów - niezainwestowana. Jednak nie znaczy to, że całe pozostałe 80% powierzchni stanowi rezerwę terenu pod rozwój przestrzenny gminy. Na terenie funkcjonują tereny leśne, bądź tereny otwarte – tereny rolne, wody powierzchniowe.

Na terenie gminy Parzęczew można wyróżnić następujące typy zabudowy:

- zabudowa mieszkaniowa,
- zabudowa rekreacji indywidualnej,
- zabudowa zagrodowa,
- zabudowa usługowa,
- zabudowa przemysłowa.

Najbardziej rozpowszechnioną formą jest budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Zabudowa rekreacji indywidualnej na obszarze gminy, oprócz lokalizacji na pojedynczych działkach, sąsiadujących z innymi typami zabudowy (głównie mieszkaniową), jest zlokalizowana w kilku większych zespołach – największy znajduje się w miejscowości Orła, Duraj, Pustkowa Góra oraz Tkaczewska Góra. Ten typ zabudowy jest bardzo rozpowszechniony głównie w sąsiedztwie lasów i terenów otwartych. Zabudowa zagrodowa na terenie obszaru gminy zlokalizowana jest w gospodarstwach rolniczych. Jednakże teren zajmowany przez uprawy rolnicze ulega skurczeniu na skutek wypierania przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Na obszarze gminy obserwuje się bardzo nasilone zjawisko suburbanizacji – rozlewania się. Rozległe niegdyś tereny wiejskie, tracą swój pierwotny charakter. Zabudowa produkcyjna i składowo-magazynowa na terenie gminy nie jest rozwiniętą gałęzią działalności gospodarczej. Obiekty produkcyjne posiadają różne formy przestrzenne, dostosowane do bardzo zróżnicowanej oferty. Można wyróżnić zakłady produkcyjne, przemysłowe, składy i magazyny i inne. W 2021 r. na terenie Parzęczewa oraz wsi Śniatowa zostały zrealizowane łącznie 4 elektrownie wiatrowe, które są konsekwencją uchwalenia w 2013 r. zmiany planu zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje OZE wraz z otaczającymi terenami przemysłowo-usługowymi. Zauważalny jest ostatnio bardzo duży popyt na inwestycje związane z realizacją farm fotowoltaicznych wobec czego trwają prace nad dostosowaniem miejscowych planów zagospodarowania do możliwości realizacji tego typu przedsięwzięć. Ponadto również procedowane są zmiany planów na wniosek właścicieli gruntów najczęściej w celach uzyskania terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

2.2.1. Infrastruktura techniczna

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU

O dobrych warunkach dla rozwoju gminy świadczy układ komunikacyjny zapewniający dogodne połączenia z większymi miastami.

Do najważniejszych ciągów komunikacyjnych zaliczają się:

- autostrada A2 biegnąca w śladzie trasy europejskiej E30, odcinek „Wartkowice – Emilia”, gdzie znajdują się najbliższe węzły drogowe (Wartkowice oddalone są od Parzęczewa o 15 km, zaś Emilia o 13,5 km); autostrada przecina gminę w jej centralnej części w kierunku wschód - zachód, dzieląc ją na część północną i południową;
- droga wojewódzka nr 469, przecinająca gminę w jej północnej części, położona w całości na terenie województwa łódzkiego, łącząca powiaty poddębicki i zgierski;
- droga krajowa nr 91 biegnąca na wschód od gminy, łącząca Gdańsk z Łodzią (przebiega przez Ozorków i Łęczycę) oraz z Częstochową;
- droga krajowa nr 72 położona na południowy - zachód od gminy, łącząca Konin z Rawą Mazowiecką.

Przez teren gminy przebiega ponad 170 km dróg. Tylko niecałe 60% z nich posiada nawierzchnię bitumiczną. Pozostałe 40% to drogi o nawierzchni szlakowej lub gruntowej, z których ok. 2,5 km stanowi własność Powiatu Zgierskiego. Wśród dróg powiatowych pilnego remontu wymaga droga nr 5168E relacji Aleksandrów Łódzki – Łęczycza, a także droga nr 5139E Chociszew – Orla i droga nr 5147E Borszyn – Trojany – Różyce Żmijowe.

Tabela 4 Infrastruktura drogowa na terenie gminy Parzęczew z podziałem na zarządy

Lp.	Wykaz dróg	Długość w km	Rodzaj nawierzchni	
			Bitumiczna	Szlakowa i gruntowa
1	Gminne	107,1	40,92	66,18
2	Powiatowe	58,6	56,03	2,57
3	Wojewódzkie	4,7	4,7	-
4	Razem	170,4	101,65	68,75
	Struktura w %	100 %	59,65%	40,35%

Źródło: Urząd Gminy w Parzęczewie

Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z komunikacji zbiorowej: autobusowej oraz kolejowej. Połączenia autobusowe są realizowane przez PKS Łęczycza w kierunku Łęczycy, Ozorkowa i Aleksandrowa Łódzkiego. Wskazać należy, że głównym problemem jest częstotliwość tych połączeń.

Połączenie kolejowe dostępne jest dzięki przebiegającej przez wschodnią część gminy linii kolejowej nr 16 relacji Łódź – Zgierz – Ozorków – Kutno. Na jej trasie poruszają się m.in. pociągi Łódzkiej Kolej Aglomeracyjnej (ŁKA), łączącej powiat zgierski z powiatami łódzkim - wschodnim, brzezińskim oraz pabianickim. Kolej obsługuje jedyną w gminie stację położoną w miejscowości Chociszew. Mieszkańcy często jednak korzystają również ze stacji w Ozorkowie. Ten środek transportu zbiorowego zwiększa mobilność mieszkańców gminy Parzęczew i wpływa na lepsze skomunikowanie miejscowości regionu ze stolicą województwa.

Korzystają z niego m.in. osoby dojeżdżające do pracy, młodzież ucząca się, co pozytywnie wpływa na aktywizację społeczno-gospodarczą gminy.

ELEKTROENERGETYKA

System zasilania gminy Parzęczew zaspokaja obecne oraz perspektywiczne potrzeby elektroenergetyczne gminy przy założeniu umiarkowanego tempa rozwoju i standardowych przerw w dostawach energii elektrycznej. Zasilanie energią elektryczną odbiorców na terenie gminy odbywa się poprzez sieć napowietrzno-kablową 15 kV powiązaną z RPZ „Ozorków”. Stacja zasilana jest linią wysokiego napięcia (110 kV) relacji Zgierz-Łęczyca (Leszcze). Z rozdzielni stacji w kierunku gminy wyprowadzone są 4 zasilające magistralne linie 15 kV:

- linia P6 – „Ozorków - Różyce”,
- linia P30 – „Ozorków - Parzęczew”,
- linia P7 – „Ozorków – Chociszew”,
- linia P2 – „Ozorków – Aleksandria”.

W sytuacjach awaryjnych część mieszkańców może okresowo być zasilana z RPZ-u Zgierz i RPZ-u Aleksandrów Łódzki. Jednostka Wojskowa w Leżnicy Wielkiej dodatkowo może korzystać z linii P21 „Ozorków - Wróblew”.

Na terenie gminy pracują stacje typu napowietrznego oraz stacje wewnętrzne parterowe i wieżowe. Stacje słupowe i wieżowe są zasilane promieniowo liniami napowietrznymi, a stacje parterowe są zasilane kablami w układzie pierścieniowym. Zakres znamionowych mocy transformatorów w istniejących stacjach wynosi od 20 do 400 KVA, co oznacza, że większość stacji słupowych posiada transformatory o stosunkowo małej mocy znamionowej.

Dodatkowo infrastrukturę elektroenergetyczną uzupełnia linia napowietrzna wysokiego napięcia 220 kV relacji „Adamów - Janów”. Przebiega ona przez gminę centralnie, z zachodu na wschód. Jest to sieć przesyłowa nie związana bezpośrednio z zaopatrzeniem gminy w energię. Strefa ochronna wzdłuż tej linii, w której występują ograniczenia możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu, stanowi pas o szerokości 50 m.

Stan techniczny sieci zasilającej jest zadowalający, niemniej jednak dla podłączenia nowych odbiorców należy się liczyć z koniecznością rozbudowy sieci średniego i niskiego napięcia.

Ponadto, w ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby instalacji systemów fotowoltaicznych do celów produkcji energii elektrycznej na potrzeby indywidualne. Wzrost liczby i mocy mikroinstalacji przyłączanych do sieci dystrybucyjnych przy pewnych uwarunkowaniach może powodować problemy ze współpracą mikroinstalacji z siecią elektroenergetyczną. Dlatego niezbędne jest prowadzenie szeregu działań organizacyjnych oraz inwestycyjnych przez operatorów systemów dystrybucyjnych, w celu zapewnienia bezpiecznej pracy sieci oraz odbioru energii z mikroinstalacji, a przede wszystkim zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim odbiorcom energii.

CIEPŁOWNICTWO

Zaopatrzenie w energię ciepłą na terenie gminy Parzęczew odbywa się w systemie rozproszonym w oparciu o indywidualne źródła ciepła (kotłownie, paleniska domowe). Najczęściej wykorzystywanym w nich nośnikiem energii jest paliwo stałe, w mniejszym zakresie gaz ciekły lub energia elektryczna. Coraz większą popularność zyskują systemy oparte na odnawialnych źródłach energii, np. pompy ciepła.

Jedynie na terenie miejscowości Parzęczew funkcjonuje zbiorowy system ciepłowniczy, realizowany przez jednostką organizacyjną Gminy – Zakład Gospodarki Komunalnej w Parzęczewie (ZGK). Oparty jest na kotłowni komunalnej w Parzęczewie położonej przy ulicy Południowej. Kotłownia składa się z trzech układów: nowej kotłowni na biomasę, oddanej do użytkowania w grudniu 2016 roku, zasilanej z jednego bloku ciepłowniczego o mocy 1,0 MW (kotłownia podstawowa), kotłowni na biomasę zasilanej z dwóch bloków ciepłowniczych o łącznej mocy 0,75 MW (kotłownia szczytowa) oraz kotłowni olejowej, zasilanej z dwóch bloków ciepłowniczych o łącznej mocy 1,36 MW (kotłownia awaryjna). Źródłem podstawowym jest w tym układzie nowa kotłownia na biomasę położona przy ulicy Południowej 7. Pozostałe dwie, znajdujące się w budynku Szkoły Podstawowej w Parzęczewie, stanowią jedynie wspomaganie szczytowe i awaryjne. Produkowane ciepło dostarczane jest do odbiorców na terenie miejscowości Parzęczew. W chwili obecnej odbiorcami ciepła są:

- Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Parzęczewie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Parzęczewie,
- Urząd Gminy w Parzęczewie,
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Parzęczewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie,
- Dwa budynki wielorodzinne Spółdzielni Mieszkaniowej z Ozorkowa znajdujące się w Parzęczewie,
- Budynek wielorodzinny, komunalny w Parzęczewie,
- Siedziba ZGK w Parzęczewie.

Łączna moc zamówiona przez odbiorców wynosi ok. 1,0 MW. Średnioroczna produkcja ciepła wynosi ok $Q=5,0-5,5$ tys GJ.

Pozostałe obiekty ogrzewane są poprzez indywidualne kotłownie, w tym:

- lokalna kotłownia olejowa w Szkole Podstawowej w Chociszewie.
- lokalna kotłownia olejowa w Centrum Odnowy Wsi w Parzęczewie.
- dwie lokalne kotłownie olejowe dla potrzeb osiedla wojskowego w Leźnicy Wielkiej (poprzez sieć dystrybucyjną dostarczają energię do 19 bloków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej).

GAZOWNICTWO

Na terenie gminy Parzęczew nie występuje sieć gazu ziemnego. Dla potrzeb gazyfikacji gminy w 1992 r. opracowana została „Koncepcja programowa”, według której gmina miałaby być zasilana z istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia poprzez stację redukcyjno-pomiarową I-go stopnia zlokalizowaną na terenie miasta Ozorkowa oraz sieć rozdzielczą w mieście i gminie Ozorków.

Zgodnie z dokumentem „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Parzęczew”, w celu zgazyfikowania terenu gminy najlepszym rozwiązaniem byłoby uwzględnienie gazyfikacji gminy bądź jej części w planach inwestycyjnych Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Według opracowanych założeń do planu gazyfikacji przewiduje się możliwość dystrybucji gazu z gminy Wartkowice.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Na terenie gminy Parzęczew w ostatnich latach zostały zrealizowane 4 elektrownie wiatrowe, 3 w miejscowości Parzęczew i 1 w miejscowości Śniatowa. Wysokość każdej wieży wynosi 125 m n.p.t, natomiast średnica wirnika każdego wiatraka wynosi 100 m. Wysokość całkowita każdego wiatraka wynosi 175 m n.p.t. Moc każdej turbiny wynosi 2,35 MW.

Na terenie gminy Parzęczew zrealizowana jest farma fotowoltaiczna zlokalizowana we wsi Bibianów, o mocy 1MW, powierzchnia zajęta pod inwestycję to ok. 2,2 ha.

Ponadto planowane są nowe inwestycje z zakresu farm fotowoltaicznych, dla których trwają procedury zmiany planu zagospodarowania przestrzennego (we wsiach Skórka, Ignacew Folwarczny, Florentynów, Mariampol) oraz procedury wydawania decyzji środowiskowych i pozwoleń na budowę (we wsi Kowalewice o mocy do 2MW i 5 MW, zajmujące odpowiednio powierzchnie 2,8 ha i 8,5 ha; we wsi Ignacew Folwarczny o mocy do 1MW, pow. 3,4 ha; we wsi Wytrzyaszczki o mocy 3,1MW, pow. 1,6 ha).

INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA

Za gospodarkę wodną i ściekową gminy odpowiada Zakład Gospodarki Komunalnej w Parzęczewie. Zakład obsługuje gminę Parzęczew (z wyłączeniem terenu osiedla i obiektów jednostki wojskowej w Leźnicy Wielkiej), w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, oraz zgodnie z zawartym porozumieniem międzygminnym, część gminy Ozorków w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Źródłem wody dla Gminy Parzęczew i odbiorców z obszaru działania zakładu, są ujęcia wód podziemnych. Wody te poddawane są uzdatnianiu a następnie tłoczone do sieci rozdzielczej. Teren działania zakładu zaopatruje woda pochodząca z ujęć podziemnych zlokalizowanych na Stacjach Uzdatniania Wody w miejscowościach: Chrzastów Wielki, Ignacew Folwarczny, Orla oraz Parzęczew. Są to stacje będące w administrowaniu Zakładu. Parametry podstawowe stacji przedstawiają się następująco:

1. SUW w Parzęczewie, Parzęczew ul. Ozorkowska 5. Stacja działa w systemie jednostopniowego układu podawania wody. Woda surowa wydobywana jest za pomocą jednej studni głębinowej, czerpiąc wodę z głębokości 44,5 m. Uzdatnianie wody surowej odbywa się za pomocą układu trzech odżelaziaczy. Wydajność stacji, wg pozwolenia wodno-prawnego, wynosi: $Q_{\text{średdob}}=176,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Ze stacji zaopatrywani są odbiorcy miejscowości Parzęczew.

2. SUW w Chrząstowie Wielkim, Chrząstów Wielki nr 29. Stacja działa w systemie dwustopniowego układu podawania wody. Woda surowa wydobywana jest za pomocą trzech studni głębinowych, czerpiąc wodę z głębokości 88,25 m, 87,45 m i 75,6 m. Uzdatnianie wody surowej odbywa się za pomocą układu pięciu odżelaziaczy. Wydajność stacji, wg pozwolenia wodno-prawnego, wynosi: $Q_{\text{średdob}}=700,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Ze stacji zaopatrywani są odbiorcy miejscowości: Chrząstów Wielki, Różyce, Wielka Wieś, Janów, Śliwniki, Trojany, Kozikówka, Opole, Mrożewice, Sulimy, Żelgoszcz, Śniatowa, Leźnica Wielka, oraz: Borszyn, Pełczyska, Skromnica, Solca Wielka, Solca Mała, Tkaczew, Wróblew (gmina Ozorków).

3. SUW w Ignaciewie Folwarcznym, Ignacew Folwarczy nr 13A. Stacja działa w systemie jednostopniowego układu podawania wody. Woda surowa wydobywana jest za pomocą jednej studni głębinowej, czerpiąc wodę z głębokości 70,0 m. Uzdatnianie wody surowej odbywa się za pomocą układu trzech odżelaziaczy. Wydajność stacji, wg pozwolenia wodno-prawnego, wynosi: $Q_{\text{średdob}}=394,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Ze stacji zaopatrywani są odbiorcy miejscowości Ignacew, Skórka, Chociszew, Mikołajew, Florentynów, Nowomłynny, Sokola Góra, Anastazew, Mariampol, Radzibórz, Tkaczewska Góra.

4. SUW Orła, Orła nr 33. Stacja działa w systemie dwustopniowego układu podawania wody. Woda surowa wydobywana jest za pomocą jednej studni głębinowej, czerpiąc wodę z głębokości 70,2 m. Uzdatnianie wody surowej odbywa się za pomocą układu dwóch odżelaziaczy. Wydajność stacji, wg pozwolenia wodno-prawnego, wynosi: $Q_{\text{średdob}}=400,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Ze stacji zaopatrywani są odbiorcy miejscowości Duraj, Orła, Kowalewice, Pustkowa Góra.

Powyższe ujęcia zlokalizowane są w następujących zlewniach:

- Zlewnia rzeki Odry – SUW w Parzęczewie, SUW w Ignaciewie Folwarcznym, SUW w Chrząstowie Wielkim.
- Zlewnia rzeki Wisły – SUW w Orła.

Dodatkowo gminny układ sieci wodociągowej jest zasilany poprzez wodę zakupywaną hurtowo z Ozorkowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Ozorkowie. W tym przypadku, z tego źródła, zaopatrywane są następujące miejscowości: Bibianów, Konstantki, Kowalewice Małe, Mamień.

Poza system wodociągów gminnych, w oparciu o własne studnie głębinowe zaopatrują się w wodę obiekty Jednostki Wojskowej w Leźnicy Wielkiej, w tym osiedle mieszkaniowe, kompleks koszarowy i lotnisko wojskowe.

Na koniec **2021 roku**, system sieci wodociągowej na terenie gminy Parzęczew wynosił **ok. 147,1 km**. Ponadto, Zakład administruje na terenie gminy Ozorków siecią liczącą **32,0 km**. Długość sieci wodociągowej ulega systematycznemu wzrostowi poprzez rozbudowę nowych odcinków, wykonywanych na zlecenie Gminy Parzęczew.

Na terenie działania Zakładu, w zakresie zaopatrzenia w wodę, nie występują zakłady przemysłowe, pobierające wodę na cele produkcyjne ze zbiorczego systemu wodociągowego będącego w administrowaniu Zakładu. Pobierana woda przeznaczona jest na cele bytowe lub socjalno-bytowe.

Ścieki bytowe, z miejscowości skanalizowanych, odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w miejscowościach Parzęczew ulica Kątna 16, Chociszew 45, Parzęczew ulica Ozorkowska 14. Najdłuższy system kanalizacji sanitarnej o długości ok. 5,9 km, zlokalizowany jest w miejscowości Parzęczew z oczyszczalnią ścieków przy ulicy Kątnej. Na układzie znajduje się jedna pompownia ścieków. Oprócz tego układu funkcjonują: system sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków obsługujący dwa bloki wielorodzinne w Parzęczewie, ul. Ozorkowska, oraz system sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków obsługujący szkołę podstawową i czterech odbiorców w miejscowości Chociszew. Parametry techniczne poszczególnych oczyszczalni przedstawiają się następująco:

1. Oczyszczalnia ścieków w Parzęczewie, Parzęczew, ul. Kątna. Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Ścieki surowe kierowane są z pompowni ścieków, poprzez sito-piaskownik do osadnika wstępnego. Następnie do komory osadu czynnego z napowietrzaniem wgłębnym a dalej do osadnika wtórnego. Przepustowość oczyszczalni, wg pozwolenia wodno-prawnego, wynosi: $Q_{\text{średdob}}=125,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Do oczyszczalni kierowane są, zbiorczym system kanalizacji sanitarnej, ścieki z miejscowości Parzęczew.
2. Oczyszczalnia ścieków w Parzęczewie, Parzęczew, ul. Ozorkowska 14 (Piaskowice). Jest to zblokowana mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Ścieki surowe kierowane są z pompowni do zblokowanej komory osadu czynnego. Przepustowość oczyszczalni, wg pozwolenia wodno-prawnego, wynosi: $Q_{\text{maksdob}}=11,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Do oczyszczalni kierowane są zbiorczym system kanalizacji sanitarnej, ścieki z dwóch budynków komunalnych z Parzęczewa (Piaskowice).
3. Oczyszczalnia ścieków w Chociszewie, Chociszew nr 45. Jest to zblokowana mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu BIOCLAR-95. Ścieki surowe kierowane są z pompowni do zblokowanej komory osadu czynnego. Przepustowość oczyszczalni, wg pozwolenia wodno-prawnego, wynosi: $Q_{\text{maksdob}}=6,85 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Do oczyszczalni kierowane są zbiorczym system kanalizacji sanitarnej, ścieki ze szkoły podstawowej w Chociszewie oraz czterech odbiorców indywidualnych.

Powyższe oczyszczalnie zlokalizowane są w następujących zlewniach:

- Zlewnia rzeki Odry – OS w Parzęczewie ul. Kątna, OS w Parzęczewie ul. Ozorkowska,
- Zlewnia rzeki Wisły – OS w Chociszewie.

Wszyscy odbiorcy usług, w zakresie odprowadzenia ścieków, są rozliczani za ilość odprowadzonych ścieków na podstawie zużycia wody określonego zgodnie ze wskazaniami wodomierza. Przyłącza kanalizacji nie są wyposażone w urządzenia pomiarowe. Na terenie działania Zakładu, w zakresie odprowadzenia ścieków, nie występują zakłady przemysłowe, produkujące ścieki przemysłowe odprowadzane do zbiorczego systemu kanalizacyjnego będącego w administrowaniu Zakładu. Odprowadzane ścieki mają charakter ścieków bytowych lub socjalno-bytowych.

Z pozostałych terenów nieskanalizowanych ścieki bytowe są oczyszczane poprzez przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Parzęczewie.

Łączna liczba mieszkańców (inna niż liczba odbiorców/przyłączy) korzystających z usług Zakładu, na obszarze jego działania przedstawia się następująco:

- z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - ok. 610 osób.
- tylko z sieci wodociągowej - ok. 5 860 osób.
- tylko z sieci kanalizacyjnej - 0 osób.

Ogólną ocenę systemu wodociągowo-kanalizacyjnego można określić jako **dostateczną**. Najsłabszymi elementami układu, wymagającymi bezpośredniej interwencji są:

- a) Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Ignacew Folwarczny – Przestarzały układ technologiczny.
- b) Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Parzęczew – Przestarzały układ technologiczny.
- c) Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Piaskowice – Przestarzały układ technologiczny. Stan techniczny katastrofalny.

GOSPODARKA ODPADAMI

Odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów odebranych od mieszkańców gminy Parzęczew zajmuje się przedsiębiorca wybierany corocznie w przetargu nieograniczonym. Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęto nieruchomości zamieszkałe oraz nieruchomości, na której znajduje się zabudowa letniskowa, lub inna nieruchomość wykorzystywana na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Na podstawie deklaracji złożonych przez mieszkańców Gminy Parzęczew na dzień 31.12.2021 r. systemem objętych zostało 4972 osoby.

Odpady komunalne z terenu Gminy Parzęczew odbierane są w postaci zmieszanej (niesegregowanej) i selektywnej. Odpady niesegregowane gromadzone są w pojemnikach, natomiast odpady selektywnie zebrane (papier, tworzywo sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe, szkło oraz bioodpady) gromadzone są w odpowiednich workach. Sелеktywna zbiórka odpadów komunalnych prowadzona jest również w Punkcie Sелеktywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w następujących frakcjach: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony, opakowania wielomateriałowe, odpady ulegające biodegradacji, papier, metal,

tworzywa sztuczne oraz szkło. Dodatkowo selektywna zbiórka mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych opon prowadzona jest podczas okresowej zbiórki dwa razy w roku, w miejscu ich wytwarzania. Część bioodpadów poddawana jest przez mieszkańców kompostowaniu. W roku 2020 z terenu Gminy Parzęczew odebrano od właścicieli nieruchomości 1694,95 Mg odpadów, natomiast w PSZOK zebrano 103,9 Mg odpadów.

Obecnie PSZOK zlokalizowany jest w Parzęczewie przy ul. Rocha 8, natomiast planuje się wdrożenie na obszarze gminy Parzęczew wzorcowych rozwiązań w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, poprzez utworzenie nowego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Gmina Parzęczew w 2020 r. osiągnęła poziomy recyklingu wymagane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167). Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (w 2020 r.) wyniósł 51,56 %. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł (w 2020 r.) - 100%. Natomiast poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania (w 2020 r.) wyniósł 20,52%.

INFRASTRUKTURA ŁĄCZNOŚCI

Obszar gminy Parzęczew objęty jest zasięgiem telefonii przewodowej. Gmina posiada również podstawowe wyposażenie w zakresie łączności telefonicznej, także telefonii komórkowej największych sieci. Potrzeby wszystkich mieszkańców pod względem łączności są zaspokajane. Jedynie w sołectwach Orła, Śniatowa, Tkaczewska Góra, Chociszew i Leźnica Wielka występują problemy z zasięgiem sieci komórkowej.

Na terenie gminy dostępna jest również sieć internetowa. W miejscowościach Parzęczew i Chociszew znajdują się dwa węzły Łódzkiej Regionalnej Sieci Teleinformatycznej. Transmisja przebiega z wykorzystaniem radiolinii zamontowanych na masztach na budynkach Szkoły Podstawowej im. Juliana Tuwima w Parzęczewie oraz Szkoły Podstawowej w Chociszewie. Maszt na szkole w Parzęczewie jest głównym punktem dystrybucyjnym Łódzkiej Regionalnej Sieci Teleinformatycznej. Ponadto, infrastruktura kablowa Orange, światłowodowa TOYA oraz sieć WiFi i światłowodowa Par-Net umożliwiają łatwy dostęp do szerokopasmowego łącza internetowego. Warto wspomnieć, iż na terenie gminy w miejscowości Parzęczew działa również HotSpot – otwarty punkt dostępu, umożliwiający połączenie z Internetem, za pomocą sieci bezprzewodowej opartej na standardzie WiFi.

Poniżej przedstawiono mapę obrazującą dostępność sieci internetowej na obszarze gminy Parzęczew. Czerwonymi kropkami oznaczone są na niej białe plamy, czyli punkty adresowe, w których nie jest dostępny Internet szerokopasmowy o prędkości powyżej 30 Mb/s. Z kolei

czarnymi kropkami obszary o dostępności 100 Mb/s, a szarymi o dostępności 30 Mb/s. Jak widać na mapie przeważająca część gminy pokryta jest białymi plamami – szczególnie w jej zachodniej części. Natomiast na wschodzie widocznych jest więcej czarnych plam, szczególnie w miejscowości Parzęczew, Wielka Wieś, Janów, Mikołajew, Chociszew, Bibianów, Orła.

Zawsze aktualna mapa obrazująca dostępność sieci internetowej na obszarze gminy Parzęczew dostępna jest na stronie internetowej Urzędu Komunikacji Elektronicznej pod adresem <https://mapbook.uke.gov.pl/>.

Mapa 2 Szerokopasmowy dostęp do Internetu w gminie Parzęczew

Źródło: <https://mapbook.uk.gov.pl/>

2.2.2. Struktura własności nieruchomości

W strukturze własności gruntów dominuje własność osób prywatnych z prawie 80% udziałem. Ponad 16,6% gruntów należy do Skarbu Państwa. Zaledwie 2,6% gruntów stanowi własność komunalną (gminy Parzęczew, gminy miejskiej Ozorków oraz powiatu zgierskiego) (Tabela nr 5).

Tabela 5 Struktura własności gruntów na terenie gminy Parzęczew

Rodzaj własności	Osoby fizyczne	Skarb Państwa	Własność Komunalna	Kościóły i związki wyznaniowe	Inne	Razem
Powierzchnia w ha	8305	1725	266	19	75	10 390
Powierzchnia w %	79,9	16,6	2,6	0,2	0,7	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

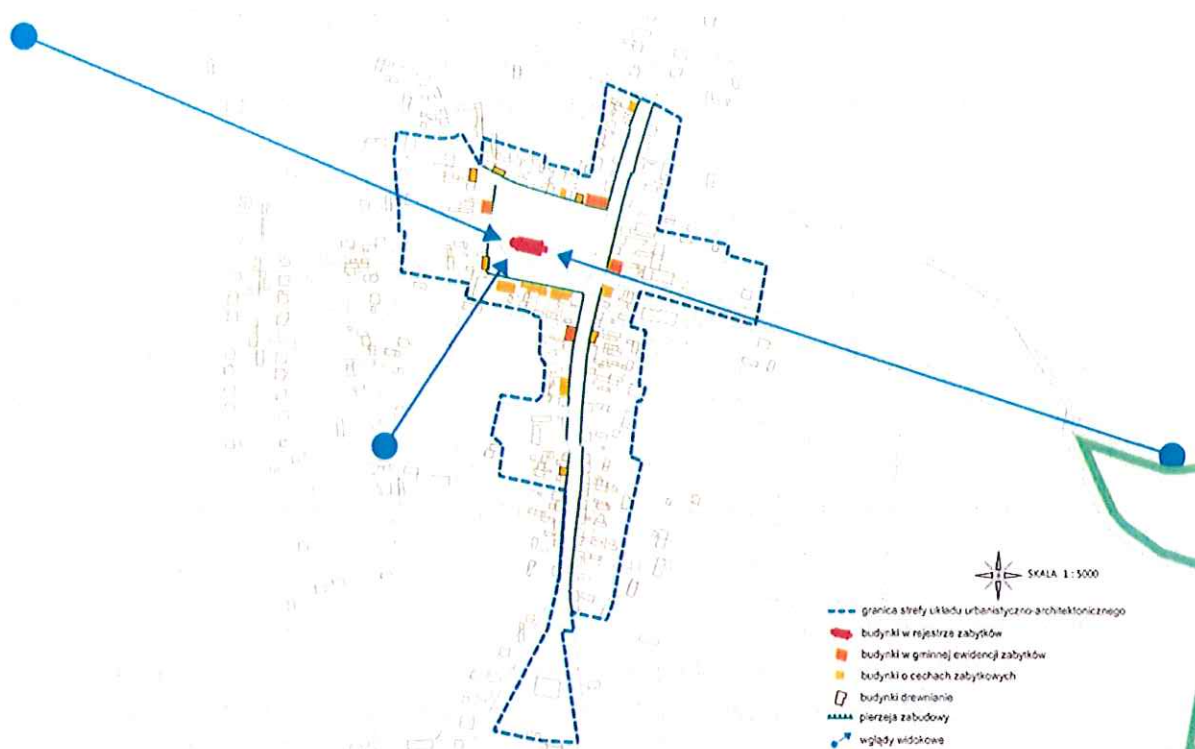
2.2.3. Dziedzictwo kulturowe

Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej jest celem polityki przestrzennej, a kształtowanie środowiska kulturowego powinno generować rozwój innych dziedzin życia regionu (np. turystykę i rekreację, osadnictwo, leśnictwo, rolnictwo). Obiekty kultury materialnej winny być wykorzystane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji i nadania im odpowiednich funkcji użytkowych.

Gmina dysponuje obiektami zabytkowymi wartościowymi kulturowo i historycznie dającymi podstawę dla budowy jej wizerunku i tożsamości. W celu ochrony tych najcenniejszych opracowana została Gminna Ewidencja Zabytków zgodnie z Zarządzeniem Wójta Gminy Parzęczew Nr 120/19 z dnia 2 października 2019 r. Znajdują się w niej 53 zabytki nieruchome, w tym 1 układ przestrzenny – strefa układu urbanistyczno-architektonicznego w miejscowości Parzęczew. Strefa obejmuje centralny rejon Parzęczewa: plac Kościuszki, ulicę Mickiewicza, fragment ulic Ozorkowskiej, Kątnej, Stodolnianej i Łęczyckiej wraz z przyległymi zabudowaniami. Na terenie strefy ochronie podlega: rozplanowanie sieci ulicznej w pierwotnych liniach rozgraniczających, zachowanie starych podziałów własnościowych (głównie w części przyulicznej), charakter pierzei i skala zabudowy, zespoły zabudowy i kamienice (w tym tradycyjna zabudowa drewniana), zieleń przyuliczna. Strefę ochrony układu urbanistyczno - architektonicznego, wyznaczono dla objęcia ochroną historycznego układu rozplanowania o istniejących wartościach kulturowych.

Układ przestrzenny Parzęczewa został również objęty obszarem priorytetowym w Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami na lata 2020-2023. Działania dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego Parzęczewa znalazły się wśród zadań dedykowanych ośrodkom historycznym o randze lokalnej.

Ilustracja 1. Strefa układu urbanistyczno-architektonicznego Parzęczewa

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Parzęczew

Wszystkie zabytki nieruchome wyszczególnione w gminnej ewidencji zabytków, nie objęte decyzją o wpisie do rejestru zabytków, będą podlegały ochronie prawnej poprzez zapisy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przepisy odrębne.

Wśród najcenniejszych obiektów gminy Parzęczew, które zostały wpisane do rejestru zabytków są:

- kościół parafialny św. Jakuba Apostoła w Leźnicy Wielkiej, drewniany na murowanym fundamencie, wystawiony w pocz. XVIII w. W 1882 r. odnowiony i poszerzony, dobudowano murowaną frontową przybudówkę i murowaną zakrystię. W latach 1920–1922 odrestaurowany. Najstarsze elementy wyposażenia pochodzą z XV w., np. zabytkowa chrzcielnica oraz krypta. Kościół orientowany, konstrukcji zrębowej, oszalowany, jednonawowy, z wyższym wielobocznie zamkniętym prezbiterium,

Ilustracja 2. Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. Św. Jakub Apostoła

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Parzęczew

- kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Parzęczewie, murowany z 1802-1804 r., ściany kościoła zdobi polichromia wykonana przez ucznia Matejki – Aleksandra Przewalskiego na przełomie XIX i XX wieku. Centralne miejsce w świątyni zajmuje monumentalne malowidło – Golgota, dzieło malarza z Petersburga – Wincentego Łukasiewicza. Na uwagę zasługują dwa barokowe relikwiarze w kształcie trumien zakończone od góry rzezbami ptaków – pelikanów.

Ilustracja 3. Kościół rzymsko-katolicki parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Parzęczew

- rzymskokatolicki kościół cmentarny Św. Rocha w Parzęczewie. Świątynia powstała w końcu XVI wieku we wsi Ignacew Parzęczewski. W XVII wieku została przeniesiona na obecne miejsce. W latach 2000-2001 świątynia była restaurowana. Jest to budowla drewniana, składająca się z jednej nawy, posiadająca konstrukcję zrębową. Kościół jest orientowany, do jego budowy użyto drewna modrzewiowego. Prezbiterium świątyni jest mniejsze od nawy i zamknięte jest trójbocznie, z boku znajduje się zakrystia. Budowlę nakrywa dach jednokalenicowy, pokryty gontem, posiadający czworokątną wieżyczkę na sygnaturkę, w części frontowej, która jest zwieńczona blaszanym daszkiem iglicowym z latarnią.

Ilustracja 4. Kościół rzymsko-katolicki cmentarny pw. Św. Rocha

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Parzęczew

Wśród pozostałych obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na uwagę zasługują:

- park dworski w Parzęczewie z przełomu XVIII i XIX w.; w układzie kompozycyjnym parku szczególnie atrakcyjna jest część północna, gdzie znajdują się cztery stawy. Na jednym z nich widoczny jest stożkowato ukształtowany nasyp wyspy – relikw dawnej grodziska historycznego;

- zagroda młyńska w Chociszewie – drewniany młyn w Chociszewie powstał w 1920 roku na miejscu młyna z XVII wieku. Wykorzystywał wody rzeki Bzury (młynówka, napęd wodny, koło młyńskie), obecnie jest odsunięty od rzeki ok. 25 metrów, nadal czynny;

- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Leźnicy Wielkiej z ok. 1800 r.;

- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Parzęczewie z XVII w.;

- młyn wodny zbożowy w Nowomłynach z I poł. XX w.;

- młyn zbożowy motorowy w Parzęczewie z ok. 1920 r.

Ponadto, na terenie gminy Parzęczew znajdują się 114 stanowiska archeologiczne. Strefy ochrony konserwatorskiej (archeologicznej) obejmują tereny wokół skupisk lub pojedynczych udokumentowanych stanowisk archeologicznych, w celu zapewnienia ochrony zabytków archeologicznych. Są to rejony osadnictwa pradziejowego, wczesnośredniowiecznego, średniowiecznego i nowożytnego.

2.3. Strefa społeczna

2.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna

Gmina Parzęczew jest gminą leżącą w województwie łódzkim w powiecie zgierskim. Na koniec 2020 roku zamieszkiwało ją 5163 osób. Na przestrzeni badanych lat zaobserwować możemy wzrost liczby ludności. W 2016 roku liczba ta przekroczyła 5000 osób. Ogólny wzrost liczby mieszkańców w porównaniu do 2013 wynosi 180 osób. Liczba kobiet jest mniejsza niż

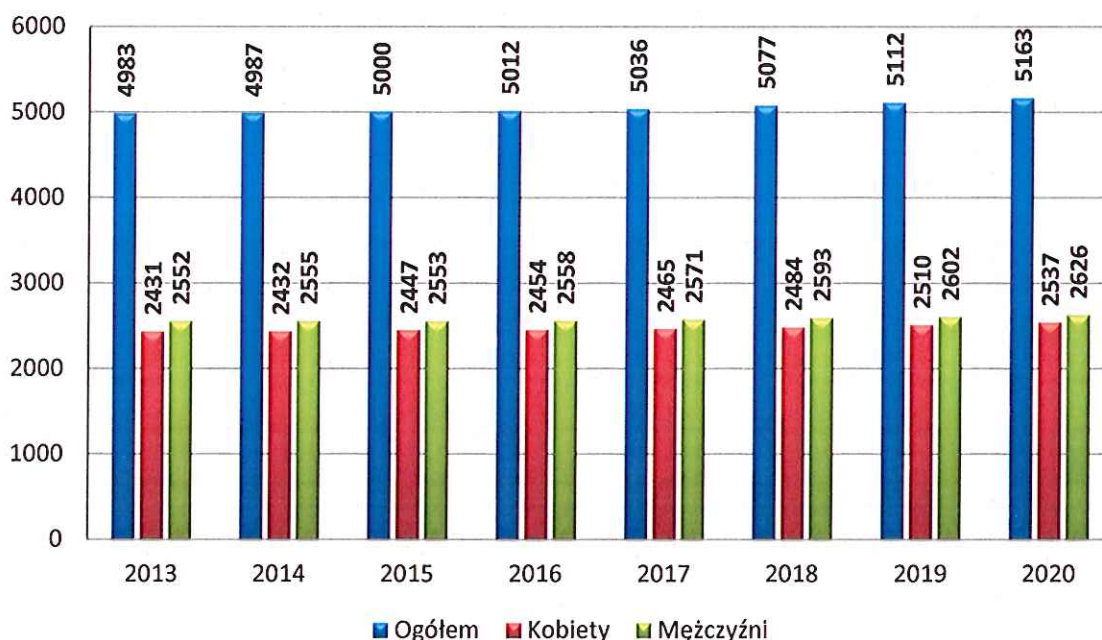
mężczyzn. Obie grupy na przestrzeni lat mają tendencję wzrostową. Liczba kobiet stanowi 49,14% ogółu mieszkańców. Ich przyrost na przestrzeni lat wyniósł 4,36%, z kolei mężczyzn tylko 2,11%.

Tabela 6 Ludność zamieszkała obszar gminy Parzęczew w latach 2013-2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	4983	4987	5000	5012	5036	5077	5112	5163
Kobiety	2431	2432	2447	2454	2465	2484	2510	2537
Mężczyźni	2552	2555	2553	2558	2571	2593	2603	2626

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Parzęczew w latach 2013-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina Parzęczew pod względem liczby ludności jest jedną z mniejszych gmin w porównaniu do analizowanych jednostek powiatu zgierskiego i poddębickiego. W powiecie zgierskim wśród miast można zauważyć tendencję malejącą, wśród gmin zaś rosnącą (oprócz gminy Głowno). Wzrost liczby ludności odnotowujemy także w gminach miejsko-wiejskich jak Aleksandrów Łódzki i Stryków. W powiecie poddębickim tendencja jest różna. Tendencje wzrostową zauważamy w gminie Dalików, malejącą natomiast w gminie Wartkowie.

Tabela 7 Dynamika liczby ludności w latach 2013-2020 – analiza porównawcza

Nazwa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
-------	------	------	------	------	------	------	------	------

ŁÓDZKIE	2 513 093	2 504 136	2 493 603	2 485 323	2 476 315	2 466 322	2 454 779	2 437 970
Powiat poddębicki	41 871	41 788	41 679	41 484	41 380	41 205	41 108	40 906
Gmina Dalików	3 859	3 847	3 854	3 870	3 901	3 903	3 920	3 920
Gmina Wartkowice	6 282	6 284	6 295	6 255	6 260	6 229	6 228	6 239
Powiat zgierski	164 681	164 988	165 130	165 206	165 606	165 916	166 113	165 850
Miasto Głowno	14 814	14 759	14 590	14 534	14 422	14 291	14 119	13 961
Miasto Ozorków	20 175	20 068	19 879	19 809	19 685	19 456	19 311	19 128
Miasto Zgierz	57 503	57 390	57 234	56 929	56 690	56 529	56 190	55 673
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	29 862	30 285	30 645	30 980	31 445	31 969	32 303	32 685
Gmina Głowno	4 894	4 856	4 852	4 839	4 847	4 812	4 808	4 826
Gmina Ozorków	6 910	6 917	6 892	6 942	6 944	7 009	7 021	7 051
Gmina Parzęczew	4 983	4 987	5 000	5 012	5 036	5 077	5 112	5 163
Gmina/Miasto Stryków	12 375	12 412	12 445	12 418	12 565	12 626	12 711	12 681
Gmina Zgierz	13 165	13 314	13 593	13 743	13 972	14 147	14 538	14 682

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Powyższa analiza wskazuje, iż powiat zgierski charakteryzuje się wzrostem liczby mieszkańców w stosunku do roku bazowego, co świadczy, iż powiat zgierski jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkiwania w województwie łódzkim. Powiat poddębicki ma natomiast tendencje spadkową.

Wzrost liczby ludności zależy od trzech czynników, tj. przyrostu naturalnego, salda migracji oraz zmian w zasięgu terytorialnym jednostki terytorialnej. W przypadku gminy Parzęczew trzeci czynnik nie wystąpił w ostatnim czasie, co oznacza że na zmianę liczby ludności miały wpływ tylko dwa pierwsze czynniki. Poniższa tabela i wykres przedstawia przyrost naturalny w gminie Parzęczew. Liczba zgonów cały czas utrzymuje wyższe wskaźniki niż liczba urodzeń żywych. Tendencja taka, może utrzymywać się przez kolejne lata w wyniku trwania pandemii COVID-19, która powoduje dużą umieralność wśród społeczności w całym kraju. W latach poddanych badaniu przyrost naturalny był na poziomie ujemnym (oprócz 2017 roku). Najniższy wskaźnik był w 2015 r., gdzie wartość wynosiła -4,01, zaś najwyższa wartość odnotowana w 2017 roku wynosiła 2,38. W analizowanym

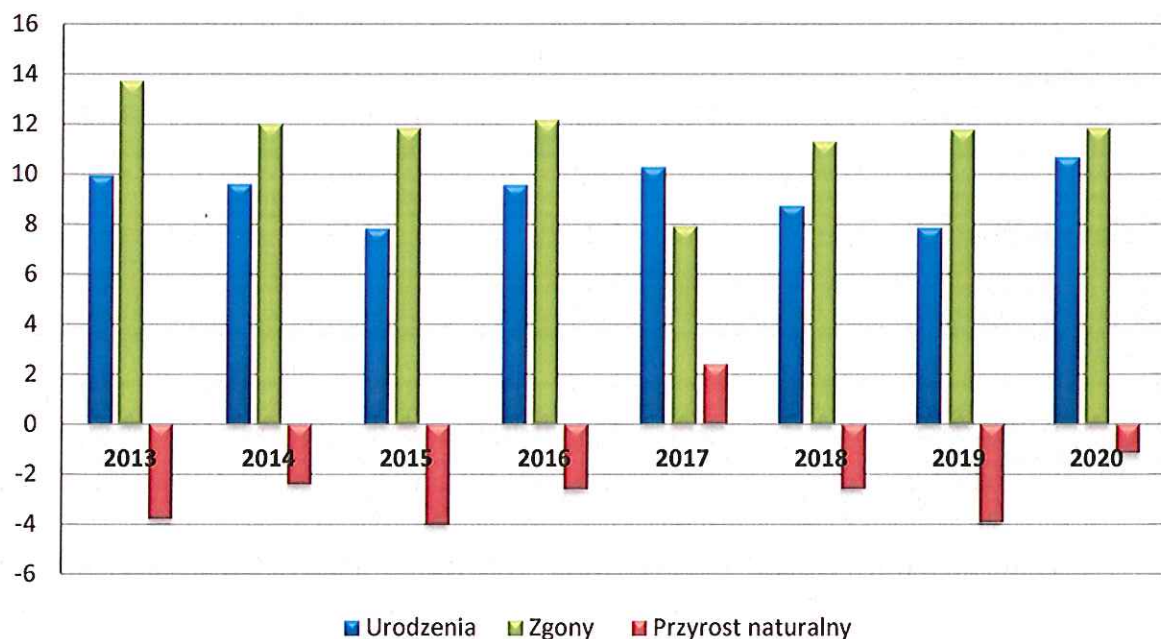
okresie przyrost naturalny zwiększył się w stosunku do roku bazowego mimo utrzymującej się ujemnej wartości.

Tabela 8 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie gminy Parzęczew w latach 2013-2020

Na 1000 ludności	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	9,94	9,61	7,82	9,57	10,29	8,73	7,85	10,67
Zgony	13,72	12,01	11,83	12,17	7,92	11,31	11,77	11,83
Przyrost naturalny	-3,78	-2,40	-4,01	-2,59	2,38	-2,58	-3,92	-1,16

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 2 Przyrost naturalny ludności w gminie Parzęczew w latach 2013-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Przyrost naturalny w gminach ościennych w latach 2013-2020 w większości przyjmuje wartości ujemne. Wyjątkiem jest rok 2016, 2017 i 2019, gdzie niewielki wskaźnik dodatni osiągnęły gminy Dalików, Parzęczew, Zgierz i Aleksandrów Łódzki. Największy ujemny wskaźnik odnotowujemy w 2020 roku w mieście Zgierz (-8,09%). Przyjął on wartości większe niż w powiecie zgierskim i całym województwie łódzkim. Na przestrzeni analizowanych lat tylko dwie gminy pomimo wartości ujemnych odnotowują minimalny wzrost wśród przyrostu naturalnego tj. gmina Wartkowice i gmina Parzęczew.

Tabela 9 Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Parzęczew, gminach ościennych, powiecie zgierskim oraz województwie łódzkim w latach 2013-2020 – analiza porównawcza

Nazwa	Przyrost naturalny							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ŁÓDZKIE	-3,51	-2,80	-3,61	-2,98	-2,98	-3,47	-3,64	-6,09
Powiat poddębicki	-3,86	-2,39	-4,15	-3,61	-2,63	-4,02	-1,92	-6,02
Gmina Dalików	-3,91	-6,72	-4,67	1,29	-1,80	-5,63	0,26	-4,59
Gmina Wartkowice	-7,33	-1,59	-3,66	-5,42	-1,92	-3,85	-2,25	-3,20
Powiat zgierski	-3,33	-2,66	-2,61	-2,94	-2,24	-3,17	-3,39	-5,69
Miasto Głowno	-5,38	-4,27	-7,15	-2,33	-4,55	-5,36	-4,86	-7,34
Miasto Ozorków	-4,06	-2,98	-3,20	-2,98	-5,07	-5,67	-6,24	-5,92
Miasto Zgierz	-3,57	-2,82	-2,16	-4,31	-3,40	-3,20	-4,35	-8,09
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	-2,16	-2,26	-1,54	-2,01	0,16	-1,01	-1,12	-2,74
Gmina Głowno	-2,67	-6,17	-0,62	-1,85	-1,87	-4,55	-3,54	-4,57
Gmina Ozorków	-1,89	-1,88	-3,76	-0,14	-2,59	-1,72	-3,57	-3,83
Gmina Parzęczew	-3,78	-2,40	-4,01	-2,59	2,38	-2,58	-3,92	-1,16
Gmina/Miasto Stryków	-2,25	-1,37	-3,30	-4,18	-1,84	-3,49	-1,19	-5,02
Gmina Zgierz	-3,30	-0,98	-0,07	-0,73	1,59	-2,35	-0,98	-4,58

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Drugim ważnym czynnikiem wpływającym na liczbę mieszkańców gminy jest ruch wędrowniczy ludności czyli tzw. migracje. Ludzie osiedlają się na danych terenach, w których widzą perspektywę rozwoju. Wskaźnik ruchu migracyjnego w gminie Parzęczew był zmienny, jednak cały czas utrzymywał się na dodatnim poziomie. Przez cały badany okres możemy zauważyć, iż liczba zameldowań i wymeldowań jest zmienna. Liczba wymeldowań najniższy próg osiągnęła w 2016 r., gdzie wskaźnik wynosił jedynie 22 osoby. W badanym okresie nastąpił ogólny wzrost o ponad 160%, co potwierdza, iż więcej ludzi zameldowało się na terenie gminy niż wymeldowało. Oznacza to, że gmina Parzęczew posiada dobre warunki do zamieszkiwania jej. Największą liczbę zameldowań, przy jednoczesnym niskim wskaźniku wymeldowań widać w 2016 roku oraz w 2020 roku

Tabela 10 Ruch migracyjny mieszkańców gminy Parzęczew w latach 2013-2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	138	165	129	179	149	181	180	199

Wymeldowania	85	59	53	22	55	49	56	60
Saldo	53	106	76	157	94	132	124	139

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wskaźnik salda migracyjnego w badanym okresie w poszczególnych jednostkach kształtuje się różnie. Gmina Parzęczew oraz pozostałe gminy z powiatu zgierskiego dany wskaźnik osiągały na przestrzeni badanych lat na poziomie dodatnim. Gminy: Parzęczew i Ozorków oraz gmina miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki odnotowały wzrost. Miasta z powiatu zgierskiego pomimo ujemnej wartości wskaźników również osiągnęły wzrost, co oznacza, że mniej osób opuszcza tereny danych miast. Przytoczone dane potwierdzają jednak ogólnie obserwowany trend „uciekania” z miast na tereny wiejskie i podmiejskie. W całym powiecie zgierskim odnotowano wzrost salda migracji o 14,73%. Badane gminy z powiatu poddębickiego osiągnęły minimalny wzrost salda migracji. Cały powiat poddębicki osiągał wartości ujemne w analizowanym okresie, dopiero w roku 2020 osiągnął wskaźnik na poziomie wyższym od 0.

Tabela 11 Saldo migracji ogółem w gminie Parzęczew, w gminach ościennych, powiecie zgierskim i województwie łódzkim w latach 2013-2020 – analiza porównawcza

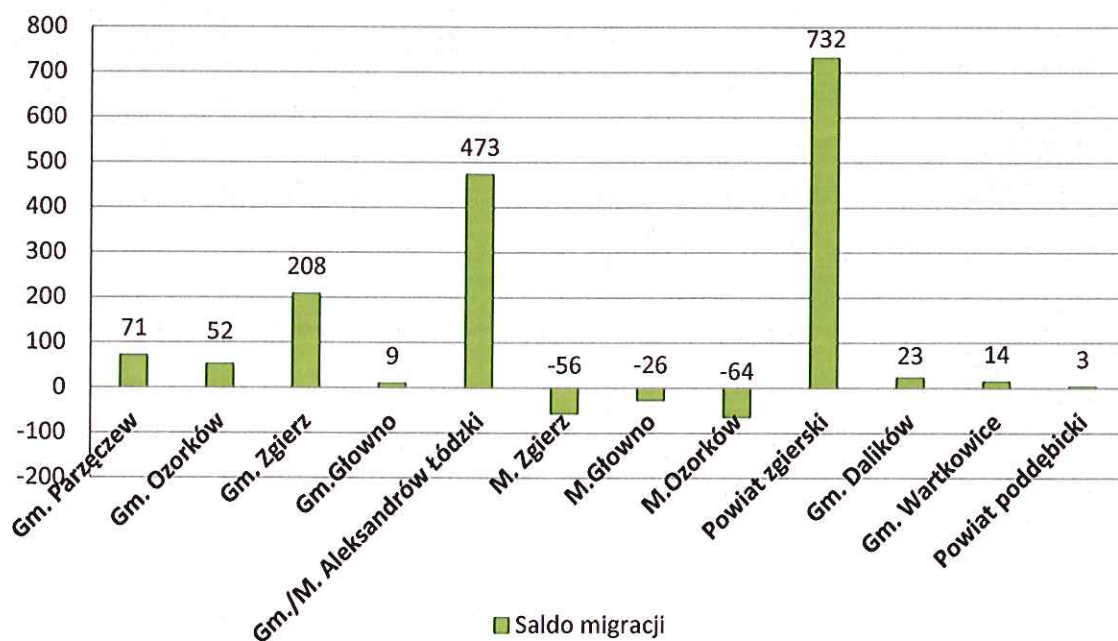
Jednostka terytorialna	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Parzęczew	-15	25	brak	67	35	35	44	71
Gmina Ozorków	42	44	brak	36	32	61	28	52
Gmina Zgierz	273	191	brak	174	247	203	354	208
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	457	485	brak	429	488	516	350	473
Gmina Głowno	25	-6	brak	6	-6	-2	20	9
Gmina/Miasto Stryków	91	66	brak	37	129	100	81	65
Miasto Zgierz	-93	69	brak	-60	-52	9	-90	-56
Miasto Głowno	-67	-21	brak	-24	-19	-51	-89	-26
Miasto Ozorków	-75	-54	brak	-27	-63	-97	-26	-64
Powiat zgierski	638	799	brak	638	791	774	672	732

Gmina Dalików	9	35	brak	15	31	29	19	23
Gmina Wartkowice	1	5	brak	7	10	2	21	14
Powiat poddębicki	-3	-20	brak	-65	-1	-29	-20	3
Województwo łódzkie	-2678	-2045	brak	-1417	-1789	-1859	-2510	-1672

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Dla wybranych badanych gmin powiatu zgierskiego saldo migracji w 2020 przyjmuje wartości dodatnie. Jedynie miasta posiadają wartości ujemne, oprócz gminy miejsko-wiejskiej Aleksandrów Łódzki, która odnotowała największy wzrost wartości wskaźnika. Cały powiat zgierski również odnotował wysoki wzrost wskaźnika, co świadczy iż ludzie chcą osiedlać się na danym terenie.

Wykres 3 Saldo migracji ogółem w 2020 roku – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W strukturze wieku ludności wyróżniamy trzy kategorie, które są ważne z punktu gospodarczego tj.:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmująca wiek 0-17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym w tym: kobiety 18-60lat, mężczyźni 18-65 lata,
- ludność w wieku poprodukcyjnym w tym: kobiety od 61 lat, mężczyźni od 66 lat.

Tabela 12 Struktura ludności na terenie gminy Parzęczew w latach 2013-2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat KiM)	977	958	953	965	971	960	973	983
Wiek produkcyjny								
Kobiety (18-60 lat)	1433	1439	1432	1419	1399	1416	1413	1439
Mężczyźni (18-65 lat)	1762	1768	1766	1763	1761	1757	1737	1737
Wiek poprodukcyjny								
Kobiety (61-101 lat)	532	544	566	582	604	615	638	641
Mężczyźni (66-101 lat)	279	277	283	283	301	329	351	363

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminie Parzęczew najwięcej mieszka osób w wieku produkcyjnym obejmującym 61,51% społeczeństwa. Na przestrzeni lat zauważyć można było korzystną sytuację, gdzie więcej było osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do osób wieku poprodukcyjnym. Świadczyło to, o tym iż więcej było dzieci niż osób starszych, co jest zjawiskiem korzystnym dla gminy. Jednak od roku 2019 zauważyć należy tendencje odwrotną, która świadczy o starzejącym się społeczeństwie, a zjawisko to można zaobserwować w całym województwie i kraju. Na przestrzeni lat stwierdzić można, iż liczba osób wieku przedprodukcyjnym jest zmienna, a w 2020 roku wzrosła jedynie o 0,61% w porównaniu do roku bazowego. Ponadto, w 2020 roku zaobserwować można zbliżoną liczbę kobiet w wieku produkcyjnym w stosunku do roku 2013, jednak spadek liczby mężczyzn w tej grupie wieku.

Tabela 13 Ludność w podziale na lata produkcyjne w 2020 roku – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	ogółem	W wieku produkcyjnym		W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
Gmina Parzęczew	5 163	983	19,04	3 176	61,51	1 004	19,45
Gmina Ozorków	7 051	1245	17,66	4 172	59,17	1 634	23,17
Gmina Zgierz	14 682	2661	18,42	8 754	59,62	3 267	22,26

Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	32 685	6 418	19,63	19 341	59,17	6 926	21,20
Gmina Głowno	4 826	831	17,22	2 992	62,00	1 003	20,78
Gmina/Miasto Stryków	21 934	4 125	18,81	12 895	58,79	4 914	22,40
Miasto Zgierz	55 673	9 207	16,54	31 844	57,20	14 622	26,26
Miasto Głowno	13 961	2 193	15,71	8 010	57,37	3 758	26,92
Miasto Ozorków	19 128	3 152	16,48	11 258	58,86	4 718	24,66
Powiat zgierski	165 850	29 066	17,52	96 979	58,47	39 805	24,01
Gmina Dalików	3 920	743	18,95	2 324	59,28	853	21,77
Gmina Wartkowice	6 239	1 070	17,15	3 811	61,08	1 358	21,77
Powiat poddębicki	40 906	7 033	18,95	24 377	59,59	9 496	23,22
Województwo łódzkie	2 437 970	416 152	17,07	1 420 323	58,26	601 495	24,67

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Z tabeli powyżej wynika że największą liczbę w każdej jednostce terytorialnej stanowi ludność w wieku produkcyjnym. Następnie z większym wskaźnikiem znajduje się ludność w wieku poprodukcyjnym, która stanowi niewiele więcej % niż ludność w wieku przedprodukcyjnym. Największy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym zaobserwować można wśród gmin wiejskich tj. w gminie Parzęczew 19,04%. Wyższy wskaźnik posiada tylko gmina miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki na poziomie 19,63%. Oba wyżej wymienione wskaźniki są na poziomie wyższym niż wskaźniki dla powiatu zgierskiego, poddębickiego, a także dla województwa łódzkiego. Wśród gmin najniższy wskaźnik możemy zaobserwować w gminie Wartkowice w powiecie poddębickim, tj. 17,15%. Wśród wszystkich analizowanych miast najniższy wskaźnik ma miasto Głowno, tj. 15,71%. Największy odsetek wśród osób w wieku produkcyjnym przypada gminie Głowno (62%), a najmniejszy zaobserwować można w mieście Zgierz (57,2%). Największy % udział osób w wieku poprodukcyjnym zaobserwowano w gminie Ozorków 23,17%, wśród miast największy wskaźnik był w mieście Głowno (26,92%). Gmina Parzęczew w porównaniu do innych gmin i miast wypada bardzo dobrze.

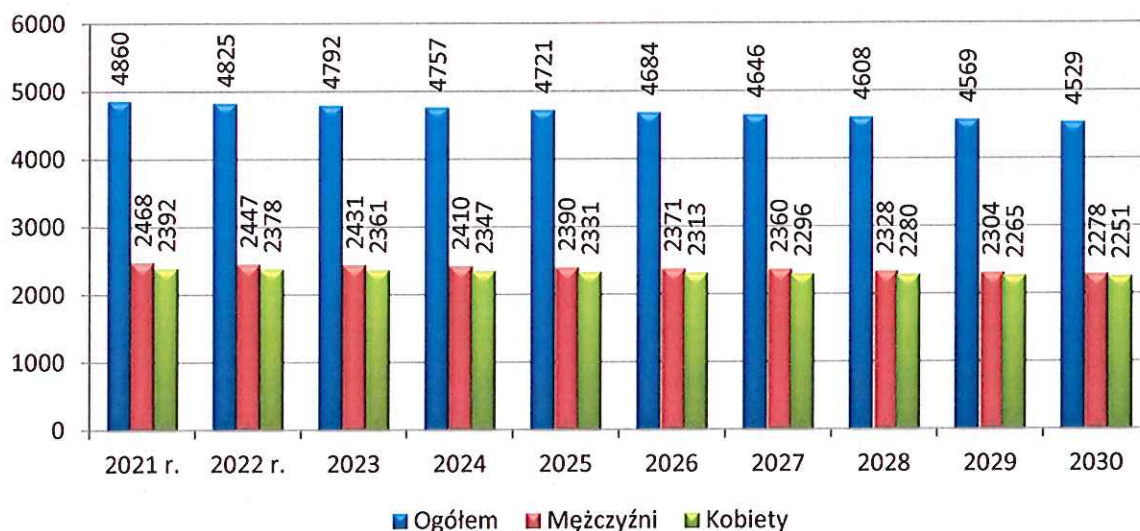
Prognoza liczby ludności na podstawie danych przedstawionych w poniższej tabeli wskazuje, iż liczba osób zamieszkujących gminę Parzęczew do roku 2030 będzie stopniowo spadać. Spadek ten odnotowujemy zarówno wśród kobiet (-141) jak i mężczyzn (-190). Spadek ten wśród mężczyzn jest na większym poziomie. Należy zwrócić uwagę, iż sytuacja ta nie musi mieć miejsca, gdyż każda prognoza obarczona jest pewnym błędem. Dopiero faktyczny stan w 2030 roku zweryfikuje dane założenia. Niewątpliwie istotny wpływ na przyszłą liczbę ludności będzie miała rozpoczęta w 2020 roku pandemia COVID-19. Niestety trwająca pandemia niesie za sobą wysoką liczbę zgonów, może również prowadzić do zmniejszenia liczby urodzeń.

Tabela 14 Prognoza liczby ludności w gminie Parzęczew

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	4860	4825	4792	4757	4721	4684	4646	4608	4569	4529
Mężczyźni	2468	2447	2431	2410	2390	2371	2350	2328	2304	2278
Kobiety	2392	2378	2361	2347	2331	2313	2296	2280	2265	2251

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 4 Liczba mieszkańców w gminie Parzęczew w latach 2021-2030 – prognoza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Poniżej tabela przedstawia prognozę liczby ludności w różnych jednostkach samorządowych do 2030 roku. Analiza porównawcza prognozowanej liczby ludności w gminach i miastach przedstawia się bardzo różnie. W niektórych gminach i miastach mają one tendencje wzrostową, co świadczy iż ludności będzie przybywać, a w niektórych możemy zaobserwować spadek liczby, co świadczy o tym, że ludność na danym terenie będzie się

zmniejszać. Największy wzrost liczby mieszkańców można zaobserwować w gminie Zgierz 10,18%. Największy ujemny wynik zaobserwować wśród mieszkańców gminy Parzęczew -6,81%, Wśród miast wszystkie wskazują na spadek liczby ludności w badanym okresie.

Tabela 15 Prognoza liczby ludności z 2017 roku na lata 2021-2030 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Gmina Parzęczew	4860	4825	4792	4757	4721	4684	4646	4608	4569	4529
Gmina Ozorków	7091	7120	7148	7176	7200	7221	7242	7266	7289	7313
Gmina Zgierz	14660	14840	15015	15188	15358	15525	15689	15846	16001	16152
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	32617	32923	33222	33512	33791	34059	34322	34580	34828	35071
Gmina Głowno	4784	4775	4762	4749	4736	4724	4711	4699	4686	4670
Gmina/Miasto Stryków	12594	12625	12653	12677	12699	12717	12734	12749	12761	12769
Miasto Zgierz	55987	55770	55537	55288	55034	54769	54485	54193	53890	53578
Miasto Głowno	14165	14088	14007	13923	13839	13749	13658	13567	13475	13374
Miasto Ozorków	19341	19235	19123	19011	18893	18772	18645	18510	18374	18233
Gmina Dalików	3892	3895	3899	3903	3905	3907	3910	3914	3915	3917
Gmina Wartkowice	6215	6205	6195	6184	6173	6161	6150	6137	6124	6110

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

2.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

ZABUDOWA, CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH

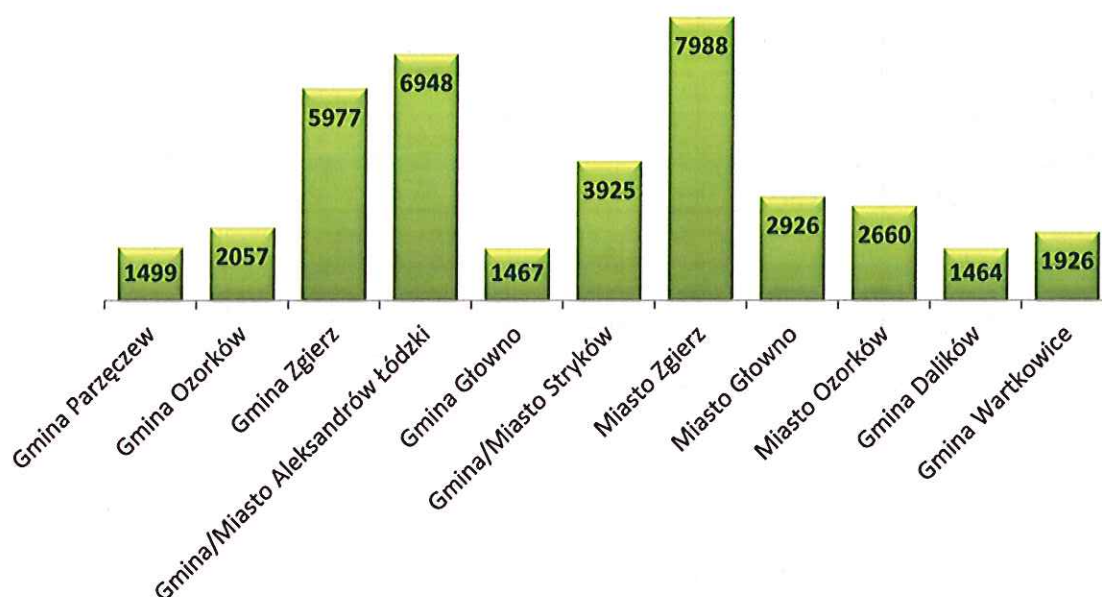
W wyniku analizy zagospodarowania terenu gminy Parzęczew można zauważyć, że w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy zachodzą zmiany.

Teren zajmowany przez uprawy rolnicze ulega skurczeniu na skutek wypierania przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Na obszarze gminy obserwuje się bardzo nasilone zjawisko suburbanizacji – rozlewania się. Rozległe niegdyś tereny wiejskie, tracą swój pierwotny charakter. Największa skala zjawiska rozlewania się na tereny wiejskie jest obserwowana w obrębach Orła, Chociszew i Mikołajew. Zagospodarowanie nabrało charakteru podmiejskiego, z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, ale także z bardzo silnymi skupiskami zabudowy rekreacji indywidualnej oraz przemysłem i usługami. Co więcej, proces ten cały czas się nasila i o ile początkowo nowe typy zabudowy lokalizowane były wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, tak obecna analiza terenu pozwoliła zaobserwować, że proces ten dotyczy rozlewania się zabudowy już w głąb działek ówczynie użytkowanych rolniczo.

Zabudowa zagrodowa traci zatem na znaczeniu na rzecz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W 2019 roku w gminie znajdowało się 1 499 budynków mieszkalnych. W gminach ościennych porównywalna ilość zabudowy mieszkaniowej zlokalizowana była w gminach: Głowno (1 467) i Dalików (1 464).

Wykres 5 Liczba budynków mieszkalnych w 2019 roku w gminach – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2019 roku w gminie Parzęczew przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 79,4 m², natomiast na 1 osobę przypadło 32,6 m². Dla porównania – w powiecie zgierskim powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 73,2 m², a na 1 osobę przypadało 29,9 m², zatem wartość obu wskaźników dla gminy Parzęczew jest bardziej korzystna. Również w porównaniu z województwem łódzkim gmina Parzęczew osiąga wyższe wartości obydwu wskaźników. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie wynosi 410,6 i jest jedną z

najwyższych wartości wskaźnika spośród analizowanych jednostek. W województwie łódzkim wynosi on 420,5, a w powiecie zgierskim 408,6 i jest porównywalny do gminy.

W powiecie zgierskim w porównaniu do powiatu poddębickiego odnotowano:

- mniejszą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania (-9,0 m²),
- mniejszą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę (-1,7 m²),
- więcej mieszkań na 1000 mieszkańców (+23,6).

W porównaniu z województwem łódzkim odnotowano:

- wyższą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania (+3,5 m²),
- wyższą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę (+0,6 m²),
- mniej mieszkań na 1000 mieszkańców (-11,9).

Tabela 16 Zasoby mieszkaniowe w 2019 roku - analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Mieszkania	Mieszkania na 1000 mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	Przeciętna liczba osób na mieszkanie	Budynki mieszkalne
Gmina Parzęczew	2 099	410,6	79,4	32,6	3,77	2,44	1 499
Gmina Ozorków	2 513	357,9	95,2	34,1	4,20	2,79	2 057
Gmina Zgierz	6 324	435,0	93,5	40,7	4,04	2,30	5 977
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	13 134	406,6	78,9	32,1	3,72	2,46	6 948
Gmina Głowno	1 586	329,9	89,8	29,6	4,04	3,03	1 467
Gmina/Miasto Stryków	4 872	383,3	87,1	33,4	3,92	2,61	3 925
Miasto Zgierz	23 987	426,9	62,9	26,9	3,45	2,34	7 988
Miasto Głowno	5 471	387,5	73,0	28,3	3,82	2,58	2 926
Miasto Ozorków	7 892	408,7	58,1	23,7	3,37	2,45	2 660
Powiat zgierski	67 878	408,6	73,2	29,9	3,66	2,45	35 447
Gmina Dalików	1 488	379,6	85,9	32,6	3,98	2,63	1 464
Gmina Wartkowice	2 034	326,6	86,8	28,3	4,02	3,06	1 926
Powiat poddębicki	15 826	385,0	82,2	31,6	3,93	2,60	13 019
Województwo łódzkie	1 032 240	420,5	69,7	29,3	3,61	2,38	462 648

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wartość wskaźnika przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w gminie Parzęczew była niska w porównaniu do innych gmin wiejskich (79,4 m²). Gmina miała jednak wyższe wartości od analizowanych jednostek miejskich (miasto Ozorków 58,1 m²), powiatu

zgierskiego (73,2 m²) i województwa łódzkiego (69,7 m²). Najwyższą wartość miała gmina Ozorków – 95,2 m². Wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania charakterystyczna jest dla obszarów wiejskich. Im bardziej zurbanizowany teren, tym wskaźnik ten maleje.

Według danych gminnych, zasób mieszkaniowy gminy Parzęczew obejmuje 13 lokali mieszkalnych znajdujących się w 7 budynkach. W zasobie Gminy są 2 lokale socjalne. Najemcy lokali mieszkalnych opłacają czynsz ustalony według stawki podstawowej 2 zł/m² powierzchni użytkowej lokali. Przy ustalaniu stawki czynszu uwzględnienia się czynniki podwyższające lub obniżające ich wartość.

Warunki życia mieszkańców w gminie Parzęczew są dobre, większość mieszkań jest wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, centralne ogrzewanie, łazienka. Z roku na rok przybywa mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne oprócz instalacji gazowych z sieci. W 2019 roku mieszkania w gminie Parzęczew:

- w 93,7% były podłączone do sieci wodociągowej,
- w 77,9% były wyposażone w łazienkę,
- w 68,9% miały podłączone centralne ogrzewanie.

Tabela 17 Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań w 2019 roku w gminie Parzęczew, gminach ościennych, powiecie zgierskim i województwie łódzkim – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	W mieście			Na wsi		
	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie
Gmina Parzęczew	0,0	0,0	0,0	93,7	77,9	68,9
Gmina Ozorków	0,0	0,0	0,0	93,8	83,4	69,4
Gmina Zgierz	0,0	0,0	0,0	93,5	82,4	67,7
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	96,9	90,1	87,0	95,1	89,3	84,1
Gmina Głowno	0,0	0,0	0,0	87,5	70,3	59,5
Gmina/Miasto Stryków	91,5	84,1	75,8	92,0	75,2	68,7
Miasto Zgierz	97,3	90,3	81,3	0,0	0,0	0,0
Miasto Głowno	94,0	88,9	80,8	0,0	0,0	0,0
Miasto Ozorków	96,5	86,4	72,6	0,0	0,0	0,0
Powiat zgierski	96,6	89,3	80,7	93,1	81,2	70,8
Gmina Dalików	0,0	0,0	0,0	82,9	70,6	54,4
Gmina Wartkowice	0,0	0,0	0,0	83,9	68,2	53,6
Powiat poddębicki	98,3	94,0	87,9	85,2	68,4	50,7

Województwo łódzkie	97,2	90,5	83,0	89,4	75,2	65,6
---------------------	------	------	------	------	------	------

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na tle innych jednostek wiejskich jakość mieszkań w gminie Parzęczew jest dość dobra. Pod względem posiadania wodociągu gmina ma drugą najwyższą wartość procentową (93,7%), natomiast wartość średnią pod względem posiadania łazienki (77,9%) i centralnego ogrzewania (68,9%). Zdecydowanie lepsze warunki panują na terenach miejskich, np. w Aleksandrowie Łódzkim czy w Zgierzu. Jednak wyższy procentowy udział posiadania wskazanych instalacji od wartości dla województwa łódzkiego świadczy o dość wysokiej jakości życia mieszkańców gminy Parzęczew, a tym samym realnych możliwościach utrzymywania higieny, od której zależy również zdrowie społeczeństwa. Według danych GUS za 2019 rok, w gminie Parzęczew, wskaźnik „korzystający z instalacji w % ogółu ludność” kształtował się następująco: 97,0% mieszkańców korzystało z wodociągu, 41,4% z kanalizacji. Warunki mieszkaniowe w gminie Parzęczew są dobre. Istotną wadą jest słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna oraz brak dostępu do sieci gazowej, co ma znaczny wpływ na jakość życia mieszkańców, ale także na stan środowiska przyrodniczego.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo obywateli i porządek publiczny oraz zapewnienie ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej jest jednym z podstawowych zadań samorządu gminnego. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz niski stopień przestępczości są jednocześnie jednym z czynników świadczących o rozwoju i atrakcyjności gminy oraz często są jednym z aspektów atrakcyjności inwestycyjnej.

Celem działań podejmowanych w zarządzaniu bezpieczeństwem publicznym jest identyfikacja potencjalnych zagrożeń, podejmowanie takich przedsięwzięć, których celem jest niedopuszczenie do ich zaistnienia, a w przypadku wystąpienia zagrożenia – ich kontrola, eliminacja, usunięcie skutków i wyciągnięcie wniosków służących korekcie przyszłych przedsięwzięć.

Organem doradczym Wójta Gminy w sprawach zarządzania kryzysowego jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, powołany (aktualizacja stanu osobowego) Zarządzeniem Nr 340/21 z dnia 7 października 2020 roku.

Komórka organizacyjna Urzędu Gminy właściwa w sprawach zarządzania kryzysowego zabezpieczała działalność GZZK. Prowadzony jest stały monitoring zagrożeń na terenie gminy. Realizowane przygotowanie zasobów, planowanie i opracowanie procedur działania. Podejmowane są działania w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Komórka jest w gotowości do reagowania i usuwania skutków zagrożeń. Ma zapewnioną całodobową łączność na potrzeby zarządzania kryzysowego, komunikację i przepływ informacji. Na bieżąco współpracuje z Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego w Łodzi, Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego w Zgierzu, komórkami organizacyjnymi

zarządzania kryzysowego miast i gmin sąsiednich oraz Wojskową Komendą Uzupełnień w Łodzi.

Bezpieczeństwo publiczne jest efektem działalności zarówno samorządu terytorialnego jak i jednostek administracji zespolonej i niezespolonej oraz innych służb.

Duży wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców ma rozbudowana struktura Ochotniczej Straży Pożarnej, która oprócz działalności mającej na celu zapobiegania pożarom oraz interwencji w wyniku ich powstania, bierze czynny udział w akcjach ratowniczych i zagrożeniach ekologicznych związanych z ochroną środowiska. Jej jednostki, działające w oparciu o ustawę z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych, znajdują się w Parzęczewie, Opolu, Orle, Chociszewie i Śliwnikach. Jednostka OSP w Parzęczewie od 1995 roku należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, natomiast Jednostka OSP w Opolu decyzją Komendanta Głównego PSP do systemu włączona została z dniem 6 grudnia 2021 roku.

Wyjazdowość naszych jednostek kształtuje się na średnim poziomie względem powiatu. W 2020 roku OSP Parzęczew brała udział w 51 zdarzeniach, OSP Opole w 25, OSP Chociszew w 9. Jednostki systematycznie zwiększają zasób posiadanego wyposażenia, niejednokrotnie korzystając z dostępnych środków zewnętrznych. Dzięki temu wzrasta szybkość i skuteczność podejmowanych działań, w tym z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz działań przeciwpowodziowych. Umożliwia to znacznie szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań ratowniczych z zakresu szeroko pojętej ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska i ratownictwa, powstałych w wyniku wypadków, awarii, katastrof i klęsk żywiołowych. Od 2019 roku środki finansowe dedykowane były także działalności związanej z COVID-19 oraz 5000+ (dotacja dla jednostek OSP biorących udział w transporcie osób na szczepienie przeciw COVID-19).

Do podstawowych podmiotów zapewniających bezpieczeństwo publiczne zaliczyć można także Policję będącą podstawowym podmiotem powołanym do czuwania nad bezpieczeństwem obywateli. W przypadku Gminy Parzęczew podmiotem jest Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu, a bezpośrednio Komisariat Policji w Ozorkowie.

Usługi z zakresu ratownictwa medycznego zapewnia Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi.

2.3.3. Oświata i edukacja

Na terenie gminy Parzęczew funkcjonuje 5 placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Parzęczewie,
- Szkoła Podstawowa w Chociszewie,
- Punkt Przedszkolny PLASTUŚ z siedzibą w Parzęczewie i Chociszewie,
- Przedszkole Wojskowe nr 147 w Leźnicy Wielkiej – Osiedle.

Na terenie gminy na dzień sporządzenia strategii nie ma infrastruktury w postaci żłobków ani obiektów szkolnictwa średniego.

W budynku Szkoły Podstawowej w Parzęczewie dawniej działało również Gimnazjum, które w wyniku reformy systemu oświaty z 2017 r. zostało zlikwidowane. Utworzono natomiast klasy VII i VIII w obu gminnych szkołach podstawowych, co miało wpływ na liczbę uczęszczających do nich uczniów.

Tabela 18 Liczba dzieci, uczniów w placówkach oświatowych w gminie Parzęczew w latach 2013-2021

Placówka	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przedszkola bez specjalnych	58	43	32	42	37	31	33	45	52
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	73	71	49	19	0	0	0	0	0
Punkty przedszkolne bez specjalnych	82	72	87	111	134	144	148	143	156
Szkoły podstawowe	309	339	375	358	404	460	458	474	451
Gimnazjum	156	144	160	152	112	53	0	0	0
Razem	678	669	703	682	687	688	639	662	659

Źródło: Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na terenie gminy funkcjonuje jedno przedszkole w Leźnicy Wielkiej – Osiedle, którego organem prowadzącym jest 31. Wojskowy Oddział Gospodarczy w Zgierzu oraz dwa Punkty Przedszkolne prowadzone przez osobę fizyczną. W analizowanym okresie należy zauważyć wzrost łącznej liczby dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych. W roku 2021 było to 208 dzieci. Ilość dostępnych miejsc w punktach przedszkolnych jest, co roku zwiększana poprzez adaptację kolejnych pomieszczeń w budynkach szkół podstawowych. Potrzeba takich działań wynika ze wzrastającego zainteresowania rodziców posłaniem swoich dzieci do Punktów Przedszkolnych „Plastuś”.

W gminie Parzęczew działają 2 szkoły podstawowe. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w analizowanych latach stopniowo wzrastała. Jedynie w roku 2016, 2019 i 2021 można zauważyć spadek liczby dzieci w porównaniu do lat wcześniejszych. Zmniejszenie liczby dzieci może być spowodowane migracją mieszkańców i co za tym idzie zmianą szkół przez dzieci w wieku szkolnym.

Ogólny poziom edukacji w gminie Parzęczew można uznać za bardzo dobry, czego dowodem są wyniki sprawdzianów ósmoklasistów w szkołach w Parzęczewie i Chociszewie.

Szkoły te zajmują wysokie pozycje w rankingu szkół podstawowych z całego województwa łódzkiego. Średnie wyniki wszystkich uczniów szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie gminy Parzęczew w 2021 r. wypadły następująco: Język Polski 65%, co daje I miejsce w powiecie wraz z Aleksandrowem Łódzkim (wg gmin), Matematyka 48%, tj. IV miejsce w powiecie (wg gmin) i Język Angielski 61%, co daje VII miejsce w powiecie.

Analizując łączną liczbę dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym zauważyć można jej spadek o 19 osób w 2021 w porównaniu do 2013 roku. Jedną przyczyną tego stanu rzeczy prawdopodobnie jest likwidacja gimnazjum i wcześniejsze przejście uczniów do nauki w szkole średniej.

Tabela 19 Wyniki egzaminów ósmoklasisty w roku szkolnym 2020/2021

Szkoła	Średni wynik procentowy				
	szkoła	gmina	powiat	województwo	kraj
Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Parzęczewie					
Język polski	66%	65%	61%	58%	60%
Matematyka	50%	48%	48%	48%	47%
Język angielski	64%	61%	57%	65%	66%
Szkoła Podstawowa w Chociszewie					
Język polski	51%	65%	61%	58%	60%
Matematyka	30%	48%	48%	48%	47%
Język angielski	47%	61%	57%	65%	66%

Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna (opracowanie własne)

Wysokie osiągnięcia uczniów są nagradzane m.in. przez Wójta Gminy Parzęczew, który co roku przyznaje stypendia najzdolniejszej młodzieży. W roku szkolnym 2020-2021 uczniowie otrzymali je w dwóch kategoriach: Stypendium dydaktyczne: 6 uczennic oraz Stypendium sportowe: 2 osoby. Ponadto, w ramach Lokalnego Funduszu Stypendialnego prowadzonego przez Fundację Rozwoju Gmin „PRYM” przyznawane są stypendia młodym, zdolnym osobom z terenu działania Fundacji (7 gmin). W roku szkolnym 2020-2021 zarząd przyznał stypendia 19 osobom, wśród nich aż 5 osób to absolwentki z gminy Parzęczew, w tym 4 absolwentki Szkoły Podstawowej w Parzęczewie i 1 absolwentka Szkoły Podstawowej w Chociszewie.

Gmina Parzęczew od lat podejmuje aktywne działania na rzecz rozwoju lokalnej oświaty oraz dba o poprawę i unowocześnienie gminnej bazy dydaktycznej. Liczne inwestycje w tym zakresie realizowane są zarówno ze środków własnych gminy, subwencji jak i zewnętrznych źródeł finansowania (wydatki na oświatę stanowiły w roku 2020 niecałe 27% ogółu wydatków budżetowych).

Tabela 20 Przychody i wydatki poniesione na oświatę i wychowanie przedszkolne w 2020 roku w gminie Parzęczew

Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	Subwencja oświatowa	Środki własne gminy
7 359 019,52	7 048 071,37	310 948,15	4 893 980,00	2 040 094,58

Źródło: Na podstawie Raportu o stanie gminy Parzęczew za 2020 rok (opracowanie własne)

Kadra pedagogiczna Szkoły Podstawowej w Parzęczewie to nauczyciele dyplomowani w liczbie 24, nauczyciele mianowani – 5 i kontraktowi – 2. Nauczyciele posiadają wykształcenie kierunkowe, wielu z nich ma kwalifikacje do nauczania dwóch, a nawet trzech przedmiotów. Z kolei kadra pedagogiczna w Szkole w Chociszewie to nauczyciele dyplomowani w liczbie 15, nauczyciele mianowani – 4 i kontraktowi – 1. Szkoły starają się doskonalić zawodowo nauczycieli uwzględniając zmiany programowe w szkolnictwie.

W zakresie edukacji w ostatnich latach gmina Parzęczew zrealizowała szereg projektów współfinansowanych ze środków unijnych i krajowych, w tym m.in.:

- „Z małych Szkół w Wielki Świat – Rozwój kompetencji kluczowych w szkołach w gminie Parzęczew”;
- „Utworzenie ekopracowni w Szkole Podstawowej w Chociszewie”;
- „Program Edukacji Ekologicznej pn. „Wiem czym oddycham – aktywna edukacja ekologiczna” realizowany w Szkole Podstawowej w Chociszewie”;
- „Program Edukacji Ekologicznej realizowany w Szkole Podstawowej im. Juliana Tuwima w Parzęczewie”;
- „Utworzenie ekopracowni w Szkole Podstawowej im. Juliana Tuwima w Parzęczewie”;
- Zdalna szkoła i Zdalna szkoła+.

Realizacja ww. projektów przyczyniła się do przeprowadzenia dodatkowych i bezpłatnych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i rozwijających kompetencje uczniów, doposażenia zaplecza dydaktycznego szkół oraz podniesienia kwalifikacji zawodowych nauczycieli. Zorganizowano również kilkadziesiąt wycieczek, akcji, heppeningów, wpływających na świadomość ekologiczną uczniów i ich rodziców.

Ponadto, w ramach projektu pn. „Poprawa efektywności energetycznej w gminie Parzęczew” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej przeprowadzono gruntowną termomodernizację obu placówek szkolnych. Oprócz docieplenia ścian i dachu wymieniono także okna i drzwi zewnętrzne w szkołach, co zapewniło komfort cieplny obu budynków oraz oszczędności związane z ich ogrzewaniem.

Również dzięki realizacji projektów unijnych obie szkoły zyskały nową zewnętrzną infrastrukturę sportową. W Parzęczewie powstał kompleks wielofunkcyjnych boisk, umożliwiający uprawianie takich dyscyplin jak piłka nożna, piłka siatkowa, koszykówka, piłka plażowa, bieganie, skok w dal, rzut kulą (w ramach projektu pn. „Rewitalizacja miejscowości Parzęczew”). Chociszew zyskał z kolei nowoczesne boisko umożliwiające uprawianie gier

zespołowych (projekt pn. „Budowa infrastruktury rekreacyjnej w Chociszewie”). Przy obu boiskach znajdują się także siłownie zewnętrzne.

Poza infrastrukturą zewnętrzną każda szkoła podstawowa posiada swoją salę gimnastyczną o wymiarach: 12 m x 24 m. Ponadto, przy Szkole w Parzęczewie znajduje się hala sportowa o wymiarach 36 m x 18 m. Dzięki zaangażowaniu nauczycieli, poprzez prowadzenie wśród uczniów dodatkowych zajęć sportowych, uczniowie uzyskują bardzo wysokie wyniki na tle wojewódzkim wśród dyscyplin takich jak: piłka siatkowa, piłka nożna, unihokej, lekkoatletyka, piłka ręczna, badminton.

Od momentu przejęcia szkół przez władze samorządowe priorytetem Organu Prowadzącego, dyrekcji, nauczycieli i rodziców stała się nowoczesna baza lokalowa i dydaktyczna. Mając na uwadze rozwój szkoły, samorozwój uczniów i współpracę z lokalną społecznością, dyrektorzy szkół dokonują wielu inwestycji, pozyskując środki finansowe na liczne remonty i modernizacje. Obie placówki mogą poszczycić się nowoczesnym wyposażeniem umożliwiającym naukę młodzieży na miarę XXI wieku. Sale lekcyjne szkół posiadają: tablice interaktywne: 15 sztuk, monitory dotykowe: 12 sztuk oraz inny sprzęt multimedialny wykorzystujący najnowsze technologie w programie nauczania m.in. smartfloor – interaktywna podłoga. Dobrze wyposażone pracownie lekcyjne stwarzają warunki do nowoczesnej edukacji, pomagają wyrównywać szanse edukacyjne oraz osiągać sukcesy przez wychowanków obu placówek.

2.3.4. Opieka zdrowotna

Ochroną zdrowia ludności gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Zdrowia w Parzęczewie (GOZ) wraz ze swoją filią na terenie osiedla w Leźnicy Wielkiej. GOZ jest jednostką organizacyjną gminy. Ośrodek świadczy usługi z zakresu Podstawowej Opieki Zdrowotnej na podstawie umów podpisanych z Łódzkim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia. Świadczenia udzielane są pacjentom zadeklarowanym w przychodni oraz pacjentom potrzebującym pomocy doraźnej.

Na dzień 31.12.2020 r. do GOZ w Parzęczewie zadeklarowanych było:

– do lekarza POZ	4379 pacjentów,
– do pielęgniarki POZ	4452 pacjentów,
– do położnej POZ	2120 pacjentów,
– do pielęgniarki szkolnej	476 dzieci.

Poza ww. kontraktem Ośrodek podpisał umowę na świadczenie usług z zakresu Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej – położnictwo i ginekologia.

W 2020 roku udzielono 20 864 porad, w tym 11 500 teleporad.

Pacjentki GOZ mają możliwość wykonania mammografii w przyjeżdżającym co jakiś czas mammobusie.

Na terenie gminy Parzęczew funkcjonuje jedna apteka znajdująca się w Parzęczewie.

Gminny Ośrodek Zdrowia w Parzęczewie od 12.03.2020 r. działa w reżimie sanitarnym, co wiąże się z zamknięciem placówki dla swobodnego przepływu pacjentów, porady udzielane są telefonicznie oraz w uzasadnionych przypadkach w wydzielonej izolatce. Od lutego 2021 r. w GOZ działa punkt szczepień dla szczepionek przeciwko COVID-19.

Pandemia miała istotny wpływ na liczbę lekarzy specjalistów przyjmujących w GOZ. W 2019 roku mieszkańcy mogli skorzystać z porad alergologa, dermatologa, neurologa, ginekologa, ortopedy, okulisty, urologa, medycyny sportowej, których łącznie udzielono 2 938. W 2021 roku w Parzęczewie przyjmował tylko alergolog, ginekolog i specjalista medycyny sportowej, udzielając zaledwie 1 568 porad. Utrudniony dostęp do usług lekarskich może mieć w przyszłości bardzo negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców, m.in. ze względu na zaniedbania w kwestii profilaktyki zdrowotnej.

2.3.5. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Parzęczew realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie (GOPS). GOPS jest jednostką organizacyjną gminy powołaną na mocy Uchwały Nr IV/39/90 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 9 października 1990 roku. Celem Ośrodka jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i grup, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej oraz realizacja działań na rzecz przywrócenia im możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Od 2020 r. GOPS przyjmuje swoich podopiecznych w nowej siedzibie, która mieści się przy ul. Św. Rocha 8. Budynek został wyremontowany i zaadaptowany w ramach realizacji projektu pn. „Rewitalizacja miejscowości Parzęczew”. Ponadto, Gmina przeprowadziła jego termomodernizację w wyniku realizacji projektu pn. „Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy Parzęczew”. Dzięki tym inwestycjom znacznie poprawiły się warunki pracy GOPS i wykonywania zadań z zakresu polityki społecznej. Zwiększył się komfort dla pracowników Ośrodka i osób korzystających z jego pomocy.

Do zadań Ośrodka należy m.in. bezpośrednie udzielanie świadczeń, organizowanie pomocy stacjonarnej i w miejscu zamieszkania, praca socjalna. Głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest ubóstwo, a także bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.

W 2020 roku w gminie Parzęczew 70 gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia wyniosła 148 osób, co stanowi 2,9% ludności gminy ogółem.

Tabela 21 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Parzęczew w latach 2013-2020

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

pomocy społecznej wg kryterium dochodowego								
Ogółem	124	107	102	102	103	92	83	70
Poniżej kryterium dochodowego	121	98	86	83	83	67	60	41
Powyżej kryterium dochodowego	3	9	16	19	20	25	23	29

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na przestrzeni badanych lat w gminie Parzęczew zauważalny jest stały spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, poza rokiem 2017 gdzie odnotowano niewielki wzrost w porównaniu z rokiem 2016 (+1). W 2020 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 70 gospodarstw i był niższy w stosunku do roku 2013 o 54 gospodarstwa. Nastąpił więc spadek wartości wskaźnika o 43,5%.

Zauważyć trzeba również, że z pomocy korzysta coraz więcej gospodarstw domowych, których dochód przekracza kryterium dochodowe kwalifikujące do pomocy społecznej. Podczas, gdy w 2013 r. były to zaledwie 3 gospodarstwa domowe, w 2014 r. - 9 to od 2017 r. jest to już ponad 20 gospodarstw domowych. Rośnie również udział gospodarstw domowych powyżej kryterium dochodowego w stosunku do wszystkich gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia. Podczas, gdy w 2013 r. wskaźnik ten był na poziomie 2,4 %, w 2017 r. - 19,4 %, to w roku 2020 osiągnął wartość 41,4 % .

Tabela 22 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Parzęczew w latach 2013-2020

Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	370	314	280	259	240	214	177	148
Poniżej kryterium dochodowego	363	281	233	212	189	158	138	91
Powyżej kryterium dochodowego	7	33	47	47	51	56	39	57

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W analizowanym okresie maleje również liczba osób korzystających ze wsparcia – w stosunku do roku 2013 wskaźnik ten zmalał o 222 osoby – czyli o 60%. Jednocześnie rośnie odsetek osób powyżej kryterium dochodowego, które korzystają z pomocy Ośrodka. W 2013 r. liczba osób powyżej kryterium dochodowego stanowiła zaledwie 1,9% wszystkich osób korzystających z pomocy. W roku 2020 ten wskaźnik to 38,5%.

Tabela 23 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego, analiza porównawcza 2013-2020

Jednostka terytorialna	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Województwo łódzkie	87674	82398	77788	73154	67436	70164	56867	51552
Powiat zgierski	5773	5317	5069	4768	4386	4048	3723	3302
Gmina Parzęczew	124	107	102	102	103	92	83	70
Gmina Ozorków	270	252	251	237	246	229	203	176
Gmina Zgierz	423	413	414	379	358	324	296	310
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	985	862	818	763	688	661	590	520
Gmina Głowno	141	132	124	115	120	96	91	78
Gmina/Miasto Stryków	315	305	303	319	269	278	268	233
Miasto Zgierz	2011	1841	1760	1680	1555	1455	1376	1245
Miasto Głowno	586	570	545	524	498	448	411	366
Miasto Ozorków	918	835	752	649	549	465	405	304
Powiat poddębicki	1701	1641	1507	1371	1245	1188	1054	926
Gmina Dalików	159	156	157	150	147	140	120	94
Gmina Wartkowice	292	274	260	230	194	164	150	128

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminach poddanych analizie można zaobserwować jednakową tendencję – w analizowanym okresie maleje liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Podobnie przedstawia się sytuacja w odniesieniu zarówno do powiatu zgierskiego i powiatu poddębickiego, jak i do całego województwa łódzkiego. Z porównawczej analizy danych wynika, iż w danym okresie najwięcej gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej było w gminie Aleksandrów Łódzki a najmniej w gminie Parzęczew. Najwyższy wskaźnik (1245) zanotowano dla miasta Zgierz. Wskaźnik dla gminy Parzęczew jest niższy od wskaźnika dla powiatu zgierskiego i powiatu poddębickiego.

Tabela 24 Wydatki z budżetu gminy w Parzęczewie w 2020 roku (w zł)

Wydatki z budżetu gminy ogółem	Kwota
Administracja publiczna	3 922 082,24
Oświata i wychowanie	7 258 789,43
Pomoc społeczna	1 073 557,70
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 441 177,10
Transport i łączność	1 805 788,58
Razem	16 501 395,05

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W ramach wydatków z budżetu Gminy w tabeli powyżej przedstawiono te, na które przeznaczony jest największy budżet. Dominuje tutaj oświata i wychowanie (43,99%), następnie administracja publiczna (23,77%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (14,79%), transport i łączność (10,94%) oraz pomoc społeczna (6,51%).

Tabela 25 Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w gminie Parzęczew w latach 2015-2020

Rok	Wydatki z budżetu Gminy ogółem	Wydatki na pomoc społeczną	Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
2015	18 905 739,60	2 103 071,09	11,12%
2016	21 891 331,56	4 783 854,07	21,85%
2017	24 117 936,11	686 948,71	2,85%
2018	27 590 475,54	790 464,00	2,86%
2019	28 116 297,23	937 115,09	3,33%
2020	27 371 616,92	1 073 557,70	3,92%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Tabela 25 przedstawia kształtowanie się wydatków na pomoc społeczną począwszy od 2015 roku. Kwota ta ulegała zwiększaniu do 2016 r., by w 2017 roku znacznie spaść – z poziomu 21,85% udziału w wydatkach gminy ogółem do 2,85%, co było jednak tendencją zauważalną w każdej analizowanej jednostce terytorialnej. W kolejnych latach udział wydatków na pomoc społeczną w ogólnych wydatkach gminy Parzęczew zaczął nieznacznie wzrastać, by w 2020 roku osiągnąć poziom 3,92% ogółu wydatków gminy.

Tabela 26 Wydatki ogółem na pomoc społeczną, udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem -analiza porównawcza w 2020 roku

Jednostka terytorialna	Wydatki ogółem	Wydatki na pomoc społeczną	Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
Województwo łódzkie	15 240 149 674,54	784 126 393,58	5,15%
Powiat zgierski	906 853 688,09	48 079 519,80	5,30%
Gmina Parzęczew	27 371 616,92	1 073 557,70	3,92%
Gmina Ozorków	35 724 254,59	1 416 603,54	3,96%
Gmina Zgierz	72 220 853,62	3 289 406,25	4,55%
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	179 300 730,90	10 026 441,96	5,59%
Gmina Głowno	24 756 421,56	1 709 058,27	6,90%
Gmina/Miasto Stryków	104 621 787,03	4 799 566,19	4,59%
Miasto Zgierz	300 336 747,20	16 728 521,00	5,57%
Miasto Głowno	63 796 239,47	4 927 123,95	7,72%
Miasto Ozorków	98 725 036,80	4 109 240,94	4,16%
Powiat poddębicki	275 324 309,62	7 974 406,64	2,89%
Gmina Dalików	25 881 120,00	493 294,68	5,76%
Gmina Wartkowice	35 952 694,59	1 308 694,00	3,64%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Powyżej zaprezentowano dane służące do wykonania analizy porównawczej wydatków na pomoc społeczną za rok 2020. W tym celu zaprezentowano: wydatki ogółem, wydatki na pomoc społeczną oraz udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem [%] w gminach powiatu zgierskiego i wybranych gminach powiatu poddębickiego. Ostatni wskaźnik pokazuje zróżnicowanie w realizowanych wydatkach wśród JST. Wśród gmin powiatu zgierskiego najniższe wartości wskaźnik ten osiągnął w gminie Parzęczew (3,92%) i gminie Ozorków (3,96%). W powiecie poddębickim najniższą wartość zanotowano w gminie Wartkowice (3,64%). Najwyższy udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem zanotowano w mieście i gminie Głowno, gminie Aleksandrów Łódzki i mieście Zgierz. Dla wymienionych gmin wskaźniki mają wartość wyższą od notowanych dla całego powiatu zgierskiego i województwa łódzkiego. Można więc wysnuć wniosek, iż wydatki na pomoc społeczną w gminie Parzęczew nie stanowią, w porównaniu z innymi gminami powiatu, istotnego obciążenia budżetu gminy.

Tabela 27 Forma wsparcia udzielonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2014-2021

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Świadczenia pieniężne	330	273	254	240	210	174	144	160
Posiłek	95	86	85	72	60	48	33	67
Schronienie	3	3	2	0	0	1	1	1
Usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	1	2	1
Ogółem:	428	362	256	312	270	224	180	229

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Grupami wymagającymi największego wsparcia w gminie są osoby bezrobotne i niepełnosprawne. W badanym okresie liczba osób bezrobotnych w gminie, podobnie jak w całym powiecie zgierskim, przejawia tendencję malejącą. Na koniec 2020 r. w gminie Parzęczew zarejestrowanych było 146 osób bezrobotnych, w tym 75 kobiet i 71 mężczyzn. 27 osób posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych. W gminie największy odsetek osób bezrobotnych - według danych z 2020 roku - stanowią osoby w przedziale wiekowym: do 35 lat – 36,97%, a znaczącym problemem gminy jest długotrwale bezrobocie. Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 52,1%. Odnosząc ten wskaźnik do odsetka ludności aktywnej zawodowo wynosi on 4,6%. Niepokojący jest również duży odsetek osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia, który wynosi 25,3%. Należałoby więc zaktywizować osoby bezrobotne zwłaszcza powyżej 50 roku życia i długotrwale bezrobotne, organizować szkolenia oraz kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe lub przekwalifikujące. Osoby długotrwale bezrobotne należałoby

dodatkowo wspierać poprzez rozmowę np. z psychologiem, czy doradcą zawodowym. Jest to grupa, której szczególnie trudno odnaleźć się na rynku pracy – właśnie ze względu na bardzo długą przerwę w jej wykonywaniu. Do osób długotrwale bezrobotnych zaliczają się również te, które po prostu nie chcą pracować, przywykły do sytuacji, nie chcą zmian, nie oczekują od życia niczego więcej.

Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby niepełnosprawne, którym chyba najtrudniej odnaleźć się w rzeczywistości i którym najtrudniej znaleźć pracę. Pracodawcy wolą przyjąć osobę pełnosprawną, z którą według nich łatwiej będzie im współpracować. W 2020 roku niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na 3 miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. Z tego powodu wsparcie otrzymało 25 rodzin. Analiza pozwoliła na wyróżnienie dwóch podstawowych obszarów problemowych:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych,
- wykluczenie społeczne osób z niepełnosprawnościami.

Według danych GUS dla powiatu zgierskiego w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było w 2020 roku 275 osób niepełnosprawnych, z czego 4 osoby z terenu gminy Parzęczew.

2.3.6. Kultura i sport

W gminie Parzęczew działalność kulturalna prowadzona jest głównie przez Forum Inicjatyw Twórczych w Parzęczewie. Placówka znajduje się w budynku dostosowanym do wymogów osób niepełnosprawnych, w którym jest sala widowiskowa oraz kameralna sala Cafe Forum, która funkcjonuje jako stylizowana na kawiarnię artystyczną przestrzeń, gdzie odbywają się kameralne koncerty, recitale, spotkania z pisarzami, podróżnikami, działaczami kultury, wystawy obrazów, zdjęć wraz z wernisażami. Forum Inicjatyw Twórczych jest samorządową instytucją kultury, która realizuje swoje zadania statutowe poprzez między innymi: organizację imprez kulturalnych i okolicznościowych, prowadzenie zajęć stałych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Współpracuje z okolicznymi ośrodkami kultury oraz innymi instytucjami, takimi jak szkoły, biblioteki, lokalne stowarzyszenia i organizacje. Promuje gminę, prezentując swój dorobek kulturalny poza jej granicami, uczestniczy w konkursach, przeglądach, festiwalach.

W ramach swojej działalności Forum Inicjatyw Twórczych:

- a) prowadzi stałe formy zajęć:
 - zajęcia z zespołem BŁOGOSTAN
 - zajęcia z młodzieżowym zespołem muzycznym
 - zajęcia z zespołami śpiewaczymi: z Parzęczewa, Śniatowej i Kowalewic
 - zajęcia teatralne z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi
 - zajęcia plastyczne dla dzieci;

- b) organizuje imprezy okolicznościowe, z okazji np.:
 - Dnia Matki
 - Dnia Dziecka
 - Święta Niepodległości
 - Świąt Bożego Narodzenia;
- c) współorganizuje przedsięwzięcia sołectw i lokalnych stowarzyszeń np.:
 - Trojańskiej Biesiady Świętojańskiej,
 - Festynu Rodzinnego w Parzęczewie;
- d) organizuje imprezy cykliczne, m.in.:
 - Ogólnopolski Konkurs Poetycki „Czarno na Białym”,
- e) realizuje projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych (w zależności od uzyskanych funduszy).

Ponadto Forum Inicjatyw Twórczych organizuje konkursy dla dzieci i młodzieży (plastyczne, muzyczne, recytatorskie), wypoczynek letni i zimowy dla dzieci z terenu gminy Parzęczew, spotkania w świetlicy fotograficznej FIT w Tkaczewskiej Górze.

W ramach Forum Inicjatyw Twórczych działają:

1) Uniwersytet Trzeciego Wieku

Wśród licznych aktywności słuchaczy UTW wymienić należy m.in.:

- ćwiczenia gimnastyczne
- ćwiczenia z fizjoterapeutą
- zajęcia prowadzone w ramach projektu Fundacji Edukacyjnej „Siłaczka” (m.in. warsztaty manualne, ćwiczenia zręcznościowe i umysłowe: krzyżówki, kalambusy itp.)
- zajęcia teatralne
- spotkania integracyjne i wycieczki.

2) Klub Filmowy

Poza projekcjami filmów i dyskusjami wokół nich, Klub Filmowy organizuje wycieczki związane z tematyką filmową oraz spotkania z twórcami filmowymi.

Polityka Forum Inicjatyw Twórczych ma na celu propagowanie ważnych, ambitnych i dość elitarnych nurtów i wydarzeń w kulturze, jak i integrację mieszkańców najmniejszych miejscowości w gminie Parzęczew wokół lokalnych wydarzeń kulturalnych.

Działalność kulturalna w gminie to również funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej w Parzęczewie (GBP) i jej filii w Chociszewie. Głównym zadaniem Biblioteki jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych, wspomaganie systemu edukacji i wychowania oraz upowszechnianie wiedzy, zapewniając dostęp do zasobów dorobku nauki oraz kultury polskiej i światowej. Księgozbiór na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosił 32 437 woluminów. W przeliczeniu na jednego mieszkańca łączna liczba woluminów wynosiła 6,433

wol. W obu bibliotekach zarejestrowanych było 852 czytelników. W ciągu roku biblioteki zanotowały 7 753 odwiedziny i 13 602 wypożyczenia i udostępnienia książek. GBP posiada w swoich księgozbiorach książki ze wszystkich dziedzin wiedzy, są to m.in.: książki popularnonaukowe, literatura piękna dla dorosłych i dzieci, zbiory specjalne i programy multimedialne.

Biblioteka prowadzi również działalność edukacyjną służącą przygotowaniu małych dzieci do wczesnych kontaktów z książkami i biblioteką. Dla najmłodszych mieszkańców gminy organizowane są między innymi lekcje biblioteczne, spotkania z twórcami, konkursy literackie i plastyczne. Biblioteka przystąpiła ponadto do ogólnopolskiej kampanii „Mała książka – wielki człowiek”, zachęcającej do jej odwiedzania przez dzieci w wieku przedszkolnym.

Biblioteka realizuje szereg inicjatyw rozszerzających jej działalność, docierając do czytelnika również poprzez Internet. W tym celu uruchomiła katalog zasobów online, dzięki któremu przeglądanie tytułów i ich wypożyczenie jest łatwiejsze i wygodniejsze. Ponadto, przystąpiła do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych „Academica”, która umożliwia korzystanie ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej. Użytkownicy GBP mają możliwość dostępu do ponad 2,9 miliona publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy, również najnowszych, objętych ochroną prawa autorskiego. Jest to narzędzie szczególnie pomocne w procesie kształcenia uczniów i studentów oraz przygotowywaniu prac licencjackich i magisterskich.

Biblioteka pozyskiwała środki w ramach Programu Wieloletniego "Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa" Priorytet 1- Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych, z którego zakupiono książki wzbogacając księgozbiór biblioteki i jej filii.

W 2021 r. na terenie gminy powstało Parzęczewskie Archiwum Cyfrowe prowadzone przez Stowarzyszenie „Kreatywny Parzęczew”. Jest to ogólnodostępny cyfrowy zbiór informacji, dokumentów i zdjęć związanych z gminą Parzęczew. W 2020 r. Stowarzyszeniu udało się pozyskać lokal przy ul. Południowej A na działalność archiwum, który został doposażony w niezbędny sprzęt komputerowy i kopiujący.

Oprócz rozwoju kulturalnego Gmina dba także o rozwój fizyczny swoich mieszkańców. Baza sportowa jest nieustannie modernizowana i rozszerzana. Obecnie stanowią ją:

- hala sportowa 36 m x 18 m przy Szkole Podstawowej w Parzęczewie,
- sale gimnastyczne 12 m x 24 m przy Szkole Podstawowej w Parzęczewie i Chociszewie wraz z siłowniami,
- boiska piłkarskie w Śliwnikach i Leźnicy Wielkiej – Osiedle,
- boiska wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Parzęczewie i Chociszewie,
- stadion sportowy w Parzęczewie,
- siłownie plenerowe w Parzęczewie, Chociszewie i Orleju.

Dodatkowo w swojej infrastrukturze sportowej gmina posiada kilka placów zabaw dla dzieci zlokalizowanych w miejscowościach Kowalewice, Chociszew, Orła, Parzęczew i Leźnica Wielka – Osiedle.

Planowany jest dalszy rozwój infrastruktury sportowej na terenie gminy, między innymi poprzez budowę toru rowerowego pumptrack w Parzęczewie w ramach realizacji projektu pn. „Rewitalizacja miejscowości Parzęczew – etap IV”.

Na terenie gminy działają następujące kluby sportowe:

- Ludowy Klub Sportowy „ORZEŁ” w Parzęczewie,
- Ludowy Klub Sportowy „ZRYW” w Śliwnikach,
- Ludowy Klub Sportowy „KOBRA” w Leźnicy Wielkiej,
- Uczniowski Klub Sportowy „GLADIATOR” w Parzęczewie,
- Akademia Piłkarska Parzęczew.

Członkowie LKS-ów uprawiają grę w piłkę nożną, natomiast UKS specjalizuje się w takich dyscyplinach jak piłka siatkowa, unihokey, badminton. Działająca od 2020 roku Akademia Piłkarska prowadzi regularne zajęcia z piłki nożnej dla dzieci w wieku 6-13 lat z terenu gminy Parzęczew.

Ponadto, w Parzęczewie swoją siedzibę ma Stowarzyszenie Przyjaciół Kolarstwa i Turystyki Rowerowej „PELETON”, który zrzesza kolarzy zarówno z terenu gminy Parzęczew jak i spoza niej. Jego członkowie biorą udział w wyścigach na terenie całej Polski, a także poza jej granicami. PELETON we współpracy z Gminą Parzęczew organizuje na jej obszarze Ogólnopolskie Wyścigi Kolarskie Masters o Puchar Polski, w którym biorą udział licencjonowani zawodnicy z całego kraju.

2.3.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Parzęczew co roku opracowuje i przyjmuje w drodze uchwały „Program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. Jego głównym celem jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą a organizacjami. Przedmiot współpracy obejmuje realizację zadań publicznych Gminy w szczególności w zakresie kultury, kultury fizycznej i turystyki oraz ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, pomocy społecznej oraz ochrony zwierząt. Współpraca może przybierać formy finansowe i pozafinansowe.

Na terenie gminy Parzęczew funkcjonują następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie „Wiejski Ośrodek Kultury” w Śniatowej,
- Stowarzyszenie Przyjazne Wsie: Chociszew – Mikołajew – Pustkowa Góra,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Sołectwa Bibianów,
- Stowarzyszenie Kreatywny Parzęczew,
- Stowarzyszenie Chrzastów.pl,

- Stowarzyszenie sołectwa Florentynów „PRZYSZŁOŚĆ”,
- Stowarzyszenie „Tęczowe Siedlisko” w Trojanach,
- Stowarzyszenie „Nasze Kowalewice”,
- Stowarzyszenie „Orla Bez Granic”,
- Stowarzyszenie RAZEM w Różycach,
- Stowarzyszenie Przyjaciele Plastusia,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Kolarstwa i Turystyki Rowerowej „PELETON”,
- Polskie Stowarzyszenie Strzelectwa Westernowego,
- Stowarzyszenie „Dolina Skrzatów”,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Śliwnikach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Tkaczewskiej Górze,
- Ludowy Klub Sportowy „ORZEL” w Parzęczewie,
- Ludowy Klub Sportowy „ZRYW” w Śliwnikach,
- Ludowy Klub Sportowy „KOBRA” w Leźnicy Wielkiej,
- Uczniowski Klub Sportowy „GLADIATOR” w Parzęczewie,
- Akademia Piłkarska Parzęczew.

Wspólnymi celami wspomnianych wyżej stowarzyszeń jest m.in. integracja i aktywizacja lokalnych społeczności, inicjowanie działań sprzyjających pozytywnym zmianom w środowisku lokalnym, stwarzanie możliwości wszechstronnego rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych, współpraca z samorządem mieszkańców wsi i władzami gminy w zakresie tworzenia lepszych warunków do życia na wsi oraz rozwoju oświaty, kultury, sportu i rekreacji, promocja lokalnych tradycji i zwyczajów, kreowanie postaw przedsiębiorczych na obszarach wiejskich, dbałość o środowisko naturalne.

Liczba stowarzyszeń przybywa z roku na rok. Jedną z najczęściej zgłaszanych przez nie potrzeb jest budowa obiektów i infrastruktury ułatwiającej wzajemną integrację. Stowarzyszenia mogą liczyć na wsparcie zarówno merytoryczne jak i finansowe ze strony Gminy – w ramach wspomnianego wyżej Programu współpracy. Ponadto, w zakresie realizacji przedsięwzięć kulturalnych i rozwojowych stowarzyszeniom pomocy udziela Forum Inicjatyw Twórczych. Znaczącym wsparciem dla organizacji są również dotacje pozyskiwane za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „PRYM” i Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Z Ikłą”.

POWIĄZANIA FUNKCJONALNE ORAZ WSPÓŁPRACA Z INNYMI JEDNOSTKAMI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Gmina Parzęczew od 2001 roku czynnie działa w **Stowarzyszeniu Powiatów i Gmin Dorzecza Bzury**. Jest to organizacja samorządów związanych z subregionem dorzecza Bzury, której celem jest wspieranie idei samorządności, ochrona wspólnych interesów oraz współdziałanie na rzecz rozwoju gospodarczego i kulturowego tego obszaru. W skład SPiGDB wchodzi 41 JST z powiatu łowickiego, skierniewickiego, kutnowskiego, łęczyckiego, zgierskiego, rawskiego i brzezińskiego, a zasięgiem swoich działań Stowarzyszenie obejmuje obszar całej Polski. Stowarzyszenie realizuje swoje cele m.in. poprzez podejmowanie

wspólnych działań organizacyjnych, inwestycyjnych mających na celu zrównoważony rozwój obszaru działania zrzeszonych podmiotów w szczególności w zakresie:

- a) gospodarki wodnej oraz ochrony wód dorzecza rzeki Bzury;
- b) gospodarki odpadami;
- c) poprawy stanu dróg;
- d) rozwoju przetwórstwa rolno - spożywczego i drobnej przedsiębiorczości,

oraz działanie na rzecz ochrony środowiska naturalnego i rozwój edukacji dostosowanej do przemian zachodzących na obszarze działania stowarzyszenia, w tym edukacji ekologicznej.

W 2014 roku rozpoczęło swoją działalność **Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny**, w którego skład weszło 27 jednostek samorządu terytorialnego z pięciu powiatów: Miasta Łodzi, brzezińskiego, łódzkiego-wschodniego, pabianickiego i zgierskiego, w tym Gmina Parzęczew. Stowarzyszenie ma na celu wspieranie idei samorządu terytorialnego, sprzyjanie rozwojowi i integracji jednostek wschodzących w jego skład, promowanie partnerskiego modelu współpracy oraz kształtowanie wspólnej polityki stowarzyszonych jednostek. Jednocześnie SŁOM pełni funkcję Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w Łodzi. Realizacja ZIT zwiększa możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego stowarzyszonych jednostek samorządu terytorialnego.

Gmina leży również na obszarze działania **Fundacji Rozwoju Gmin „PRYM”**, która została założona w 2005 r. przez pięć gmin: Dalików, Wartkowice, Łęczycę, Parzęczew i Zgierz. W 2011 roku dołączyły dwie kolejne gminy: Lutomiersk i Aleksandrów Łódzki. Siedzibą Fundacji jest Parzęczew. Głównym celem Fundacji jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich poprzez podejmowanie różnorodnych inicjatyw, w tym m.in. wspieranie działań kulturalnych, informacyjnych, edukacyjnych, promowanie obszarów wiejskich, współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi. W ramach Lokalnej Strategii Rozwoju Fundacja „PRYM” zrealizowała szereg projektów rozwojowych o wartości ponad 8 mln PLN. Projekty dotyczyły głównie: wsparcia, tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, małej infrastruktury turystycznej, funkcjonowania świetlic wiejskich oraz instalowania odnawialnych źródeł energii.

W 2015 roku powstało **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „PRYM”**, które swoją działalnością obejmuje obszar 9 gmin – Aleksandrów Łódzki, Dalików, Konstantynów Łódzki, Lutomiersk, Parzęczew, Świnice Warckie, Uniejów, Wartkowice i Zgierz. Stowarzyszenie ma na celu realizację działań na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez: opracowanie i realizację strategii rozwoju lokalnego, pobudzenie i wspieranie inicjatyw oddolnych, aktywizację lokalnych społeczności, poprawę standardu i jakości życia mieszkańców obszaru LGD poprzez wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej, zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze działania LGD, a także promocja produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych oraz walorów turystycznych obszaru. Wyżej wymienione działania są wzmacniane poprzez wdrożenie Marki Lokalnej „SMAK WSI przetrwał w naszych produktach”. Certyfikat Marki jest przyznawany dla produktów, usług i wydarzeń, które posiadają cechy wyróżniające je

z uwagi na ich unikatowość, oryginalność, rozpoznawalność i pomagają w zachowaniu dziedzictwa kulturowego obszaru LGD.

Pod koniec 2015 roku powstało **Stowarzyszenie Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikłą”**. Stowarzyszenie założyło 11 gmin (Aleksandrów Łódzki, Dalików, Konstantynów Łódzki, Lutomiersk, Parzęczew, Pęczniew, Poddębice, Świnice Warckie, Uniejów, Wartkowice i Zgierz), które stawiają sobie za cel promocję rybactwa śródlądowego. Działania realizowane przez Stowarzyszenie przyczyniają się do rozwoju sektora rybackiego na obszarze RLGD, rozbudowy infrastruktury związanej z działalnością rybacką, aktywizowania mieszkańców obszarów zależnych od rybactwa oraz promocji konsumpcji ryb.

2.4. Strefa gospodarcza

2.4.1. Rynek pracy

Stopa bezrobocia wg GUS na koniec roku 2020 roku wyniosła:

- powiat zgierski 6,4%,
- województwo łódzkie 6,2%,
- Polska 6,3%.

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno – gospodarczych. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowopowstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego.

Rynkiem pracy na terenie gminy Parzęczew zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Zgierz. Najbliższy Punkt Informacyjno-Konsultacyjny znajduje się w Ozorkowie, gdzie mieszkańcy gminy mogą uzyskać pomoc w znalezieniu pracy, a pracodawcy pomoc w pozyskiwaniu pracowników.

Zgodnie z *Analizą rynku pracy w powiecie zgierskim za 2020 rok* bezrobocie w gminie Parzęczew na koniec 2020 roku było większe od tego zarejestrowanego w 2019 roku, co było tendencją zauważalną na terenie całego powiatu zgierskiego jak i kraju. Na przestrzeni 2020 roku w powiecie zgierskim dynamika bezrobocia przedstawiała się następująco: w styczniu, tak jak każdego roku, odnotowano wzrost bezrobocia, w lutym i marcu wystąpił spadek, natomiast od kwietnia do czerwca ponownie odnotowano wzrost bezrobocia, na co niewątpliwie miała wpływ rozpoczynająca się w tym czasie epidemia COVID-19. Przez kolejne miesiące roku stan bezrobocia systematycznie się obniżał zaś w listopadzie i grudniu wystąpił niewielki wzrost. Była to jednak sytuacja odmienna od poprzednich lat, w których bezrobocie sukcesywnie spadało. Od 2019 roku stopa bezrobocia w powiecie zgierskim zwiększyła się o 0,8 punktu procentowego na koniec 2020. Przyczyną tego stanu rzeczy była prawdopodobnie pandemia SARS-CoV-2 i spowodowany nią spadek liczby miejsc pracy. Zmniejszenie popytu na różnego rodzaju dobra i usługi powodowało redukcję zatrudnienia w zakładach pracy, a tym samym wzrost liczby osób bezrobotnych. Warto nadmienić, iż Gmina Parzęczew jest gminą, w której odnotowano najniższy przyrost bezrobocia ze wszystkich gmin powiatu zgierskiego.

Poniżej przedstawiono dane obrazujące sytuację na rynku pracy w gminie Parzęczew. Analizę rozpoczęto od przedstawienia danych statystycznych dotyczących liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych.

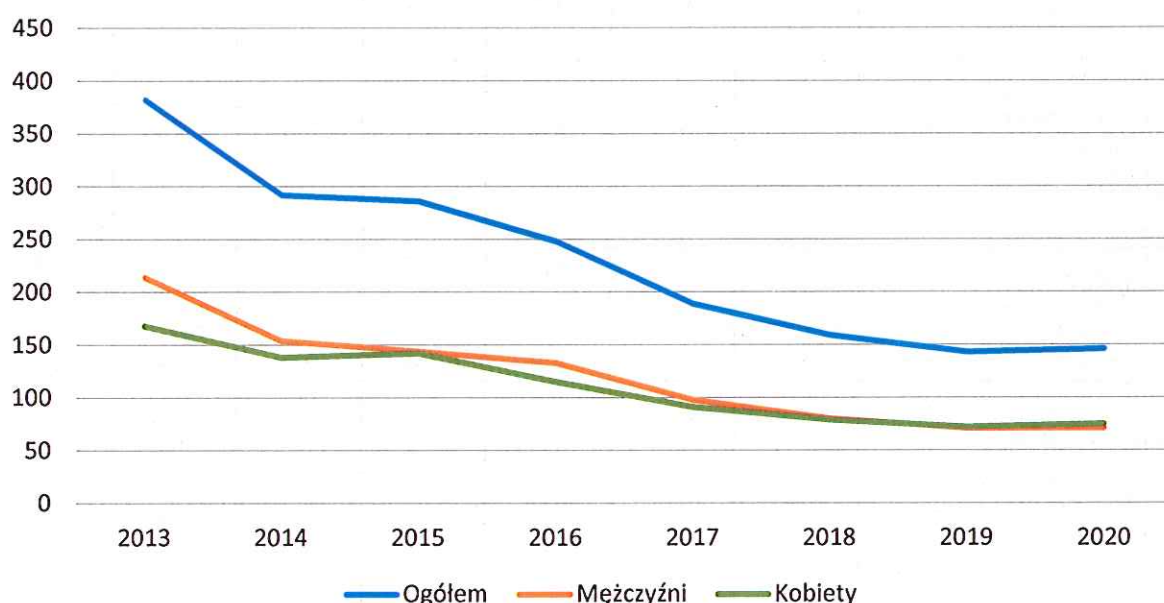
Tabela 28 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Parzęczew w latach 2013-2020

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	382	292	286	248	189	159	143	146
Mężczyźni	214	154	144	133	98	80	71	71
Kobiety	168	138	142	115	91	79	72	75

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminie Parzęczew w 2020 roku odnotowano 146 osób bezrobotnych (spadek o 61,78% w stosunku do 2013 roku), w tym 71 mężczyzn oraz 75 kobiet. Kobiety stanowiły 51,37 % ogółu bezrobotnych w gminie.

Wykres 6 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Parzęczew z podziałem na płeć w latach 2013-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Obserwując bezrobocie wśród kobiet i mężczyzn zauważyć można, że te dwa wykresy na przestrzeni tych 7 lat niewiele się od siebie różnią. Od 2013 roku do 2019 to mężczyźni byli większością jako bezrobotni. Jednakże w 2020 roku nastąpiła zmiana i od tej pory to więcej kobiet niż mężczyzn rejestrowało się jako bezrobotne. Przyczyną tego stanu rzeczy była prawdopodobnie pandemia SARS-CoV-2 i wywołany nią lockdown oraz redukcja zatrudnienia w zakładach pracy, gdzie większość kadry pracowniczej stanowią kobiety, np. w branży turystycznej, gastronomicznej. Pandemia mocno zmieniła rynek pracy nie tylko pod względem liczby ofert pracy, ale także pod względem najbardziej poszukiwanych zawodów. W pierwszej kolejności firmy likwidowały plany zwiększenia zatrudnienia, a nie

faktyczne zatrudnienie. W najtrudniejszym okresie pandemii próbowano na wszystkie możliwe sposoby utrzymać zatrudnienie korzystając np. z urlopów, przerw eksploatacyjnych. Wsparcie dla firm ze strony państwa, było często uzależnione od utrzymania zatrudnienia. Szacuje się, że większe zwolnienia pracowników mogą być odłożone w czasie. Będzie to związane z terminem zobowiązań, na bazie których firmy otrzymały pomoc.

Poniżej przedstawiono dane ukazujące udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w porównaniu z innymi okolicznymi gminami.

Tabela 29 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2013-2020 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Parzęczew	12,0	9,1	8,9	7,8	6,0	5,0	4,5	4,6
Gmina Ozorków	10,5	8,4	7,7	6,7	5,8	4,8	4,1	4,3
Gmina Zgierz	9,7	7,1	6,4	4,6	3,6	3,0	2,7	2,9
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	10,8	8,3	7,1	5,7	4,3	3,9	3,5	4,3
Gmina Głowno	10,7	7,4	6,8	6,0	5,0	3,6	1,8	2,5
Gmina/Miasto Stryków	8,6	6,1	5,8	4,9	3,6	3,1	2,4	2,6
Miasto Zgierz	10,9	8,1	6,9	5,6	4,3	4,2	3,5	3,9
Miasto Głowno	14,3	10,9	10,2	9,3	7,3	6,4	4,1	5,3
Miasto Ozorków	12,7	10,2	10,0	8,7	6,8	5,8	5,3	6,2
Powiat zgierski	11,1	8,4	7,6	6,3	4,9	4,4	3,6	4,2
Gmina Dalików	10,2	8,6	7,3	5,9	4,3	3,8	3,6	4,2
Gmina Wartkowice	9,3	7,9	7,2	6,1	4,3	4,0	4,1	5,1
Powiat poddębicki	10,3	8,7	7,5	6,2	4,8	4,6	4,5	5,2

Województwo łódzkie	9,7	8,1	7,2	6,0	4,9	4,5	4,1	4,8
----------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Z powyższej tabeli wynika, iż w gminie Parzęczew udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, w latach 2013 - 2019 sukcesywnie spadał. Działo się tak również we wszystkich miastach, gminach ościennych oraz powiecie zgierskim, poddębickim oraz województwie łódzkim. Jednakże w roku 2020 nastąpił gwałtowny wzrost. Przyczyną tego stanu rzeczy była prawdopodobnie pandemia SARS-CoV-2 i spowodowany nią spadek liczby miejsc pracy. Jest to trend ogólnopolski.

Tabela 30 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia w powiecie zgierskim w latach 2013 - 2020

Poziom wykształcenia	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wyższe	1 091	850	762	661	540	531	465	567
Policealne, średnie zawodowe	2 219	1 727	1 467	1 216	948	826	745	799
Średnie ogólnokształcące	1 303	966	917	751	572	537	454	563
Zasadnicze zawodowe/branżowe	2 970	2 160	1 914	1 515	1 129	981	740	821
Gimnazjalne i poniżej	3 904	2 921	2 645	2 199	1 659	1 417	1 136	1 287

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Zgodnie z powyższą tabelą w powiecie zgierskim największą grupę bezrobotnych wg poziomu wykształcenia stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Druga grupa to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a później bezrobotni po szkole policealnej i z wykształceniem średnim zawodowym. Najmniej bezrobotnych jest wśród osób, które mają wykształcenie średnie ogólnokształcące oraz wyższe.

Jak można zauważyć z wyników przedstawionych w tabeli powyżej liczba bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia w powiecie zgierskim z roku na rok malała, aż do 2020 roku, gdzie niezależnie od poziomu wykształcenia zaczęła wzrastać. Ma to związek z pandemią SARS-CoV-2 i spowodowanego nią spadku liczby miejsc pracy.

Pracujący

Rynek pracy tworzony jest przez następujące elementy:

- zasoby kapitału ludzkiego i jego wykorzystanie,
- podział pracowników wg pracujących, w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej,
- wielkość i strukturę bezrobocia.

Rynek pracy pełni dwie zasadnicze funkcje w gospodarce. Dla ludzi występujących z podażą pracy stwarza on możliwość otrzymania dochodów, a dla firm zgłaszających popyt na pracę jest on źródłem tego podstawowego czynnika wytwórczego. Płace otrzymywane ze sprzedaży pracy stanowią źródło utrzymania dla ogromnej większości ludzi. Jednym z ważnych czynników wpływających na rynek pracy jest poziom zatrudnienia. Poniżej przedstawiono dane obrazujące sytuację na rynku pracy w gminie Parzęczew.

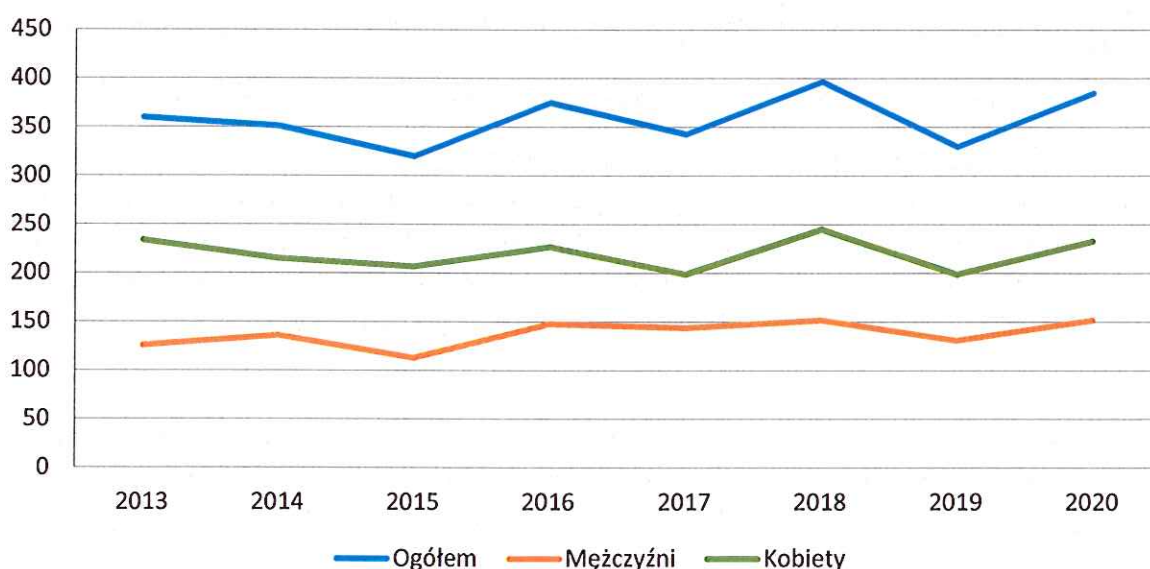
Tabela 31 Pracujący z terenu gminy Parzęczew w latach 2013-2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	360	351	320	375	343	397	330	385
Mężczyźni	126	136	113	148	144	152	131	152
Kobiety	234	215	207	227	199	245	199	233

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2020 roku liczba osób pracujących z obszaru gminy Parzęczew wyniosła 385 osób, w tym 152 mężczyzn i 233 kobiety. Na przestrzeni badanych lat liczba pracujących zwiększyła się o 25 osób. Wśród osób aktywnych zawodowo dominują zdecydowanie kobiety, w 2020 roku stanowiły 60,52% ogółu zatrudnionych osób. Aktywność zawodowa mężczyzn w gminie Parzęczew jest niższa niż kobiet i jest to tendencja niezmienna co najmniej od 2013 roku, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7 Aktywność zawodowa mieszkańców gminy Parzęczew w latach 2013 - 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w badanych okresach kształtował się w gminie Parzęczew na poziomie od 72 osób w roku 2013 do 75 osób w roku 2020. W powiecie zgierskim niższą wartość odnotowano tylko w gminie Głowno – 55 osób w 2020 roku. Najwyższy współczynnik obserwuje się w miejsko-wiejskiej gminie Stryków, co wynika z korzystniejszych uwarunkowań gospodarczych tej gminy.

Tabela 32 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2013-2020 – analiza porównawcza

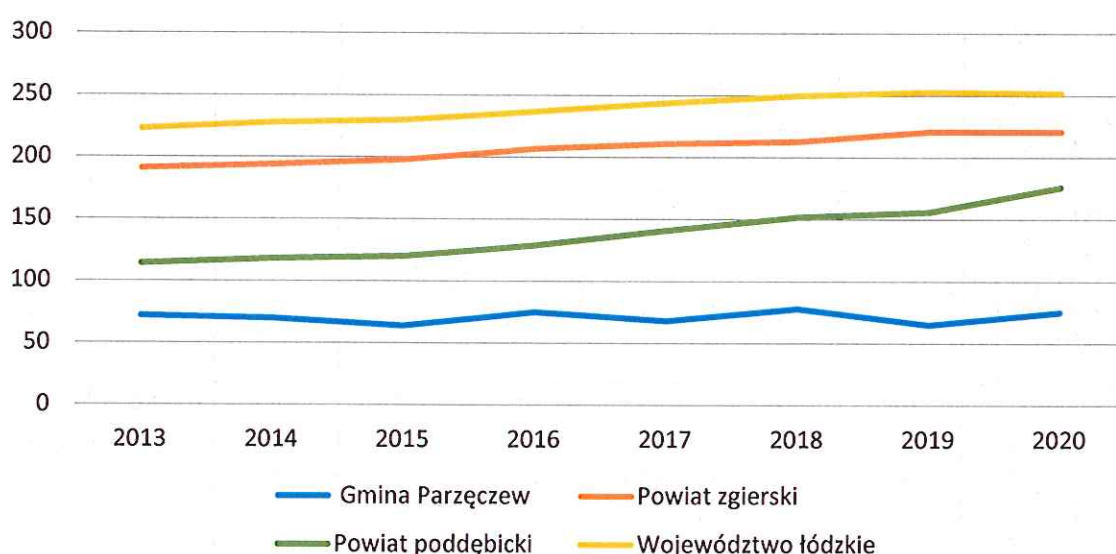
	Pracujący na 1000 ludności ogółem							
Jednostka terytorialna	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Parzęczew	72	70	64	75	68	78	65	75
Gmina Ozorków	119	122	119	125	155	153	155	147
Gmina Zgierz	98	109	108	98	93	106	133	129
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	174	179	169	174	145	137	140	139
Gmina Głowno	45	38	47	43	63	55	56	55
Gmina/Miasto Stryków	561	564	643	708	786	821	889	888
Miasto Zgierz	181	183	180	187	191	189	188	191
Miasto Głowno	163	163	160	159	158	167	173	157
Miasto Ozorków	187	190	203	216	219	224	225	230
Powiat zgierski	191	194	198	207	211	213	221	221
Gmina Dalików	62	49	55	57	53	0	0	52
Gmina Wartkowice	159	162	174	199	0	0	0	0
Powiat poddębicki	114	118	120	129	141	152	156	176
Województwo łódzkie	223	228	230	237	244	250	253	252

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Przedstawione dane dla gminy i jej mieszkańców świadczą o coraz lepszym wykorzystaniu zasobów pracy w gminie. Niepokojący jest fakt, iż wskaźniki: liczba osób pracujących oraz współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w gminie Parzęczew w jednym roku spadają, by w następnym wzrastać. Współczynnik pracujących na 1000

mieszkańców w gminie Parzęczew w roku 2019 osiągnął poziom 75, w tym samym okresie dla powiatu zgierskiego kształtował się na poziomie 221, dla powiatu poddębickiego 176, a dla województwa łódzkiego 252. Tendencja ta może jednak ulec zmianie ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią COVID-19. Według informacji podawanych przez Główny Urząd Statystyczny, wskaźnik ten opracowywany jest bez uwzględniania osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Wykres 8 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2013-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

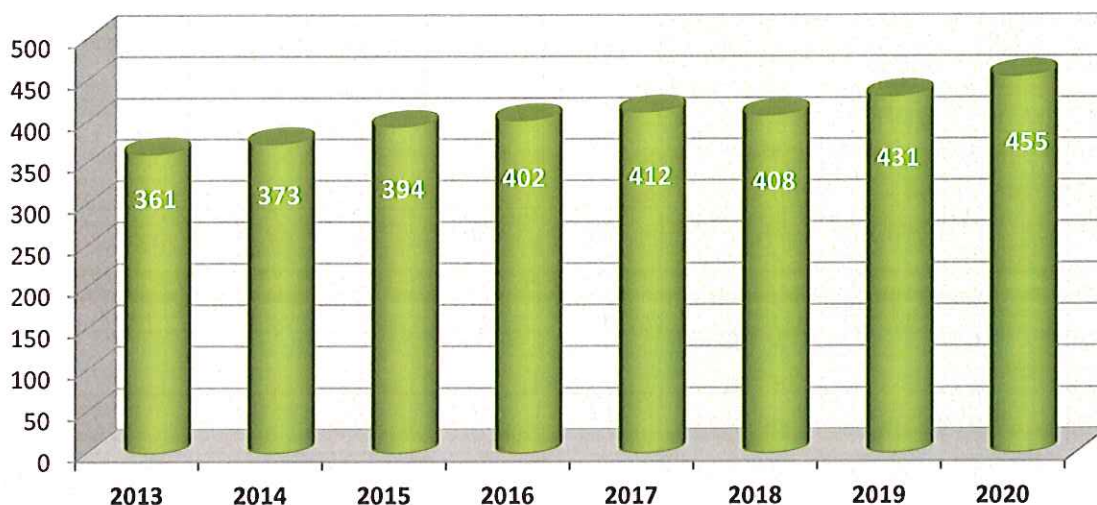
Na powyższym wykresie widać, że współczynnik osób pracujących na 1000 mieszkańców w powiatach zgierskim, poddębickim oraz województwie łódzkim w okresie 2013 – 2020 systematycznie rósł. Jednocześnie zauważyć można, że współczynnik ten w danym okresie w gminie Parzęczew ma nieregularny przebieg. Przyczynę takiego stanu rzeczy trudno znaleźć.

2.4.2. Gospodarka

Działalność gospodarcza na terenie gminy Parzęczew charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem dziedzinowym. Jednak w przeważającej części opiera się na jednoosobowych podmiotach gospodarczych oraz rodzinnych firmach.

Na dzień 31.12.2020 w rejestrze REGON na terenie gminy było zarejestrowanych 454 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło niecałe 2,54% podmiotów powiatu zgierskiego. W analizowanym okresie 2013 – 2020 obserwujemy stałą (oprócz roku 2018) tendencję wzrostową (Wykres nr 9). Od 2013 roku liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 94 podmioty.

Wykres 9 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Parzęczew w latach 2013-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminie Parzęczew dominującym sektorem gospodarki (Tabela nr 33) jest sektor handlu. W 2020 roku zarejestrowanych było 85 przedsiębiorstw handlowych, co stanowiło 18,68% wszystkich zarejestrowanych. Pozostałe dominujące branże to budownictwo (15,60%), przetwórstwo przemysłowe (11,87%), pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (9,01 %).

W latach 2015 – 2020 zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg Sekcji PKD 2007 w poszczególnych sekcjach kształtowały się łagodnie, nie odnotowano spektakularnych wzrostów oraz spadków, za wyjątkiem sekcji F, gdzie nastąpił wzrost o 73,17% liczby podmiotów w relacji 2015 roku do roku 2020. Istotne zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych odnotowano również w sekcjach M (+37,50%), Q (+52,38%), S i T (+46,43%). Natomiast dość duży spadek nastąpił w liczbie podmiotów zarejestrowanych w sekcji G (-10,53%).

Tabela 33 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Parzęczew wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007

Podmioty gospodarki narodowej w gminie Parzęczew wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	15	16	13	15	14
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	2	1	1	1	1	1
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	54	54	57	54	57	54
Sekcja D- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	1	1	1	0	0	1

Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	1	1	1	1
Sekcja F - Budownictwo	41	43	45	48	58	71
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	95	89	89	85	82	85
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	20	20	26	23	22	21
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	8	7	7	7	8
Sekcja J - Informacja i komunikacja	12	12	12	14	13	16
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	7	6	6	10	11
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	22	21	21	21	23	24
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24	30	33	32	32	33
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	8	8	7	8	7
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	7	7	7	7	7
Sekcja P - Edukacja	16	18	14	14	14	14
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21	23	26	27	30	32
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	11	11	11	13	13
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	28	33	31	36	37	41
OGÓŁEM	394	402	412	407	430	454

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gospodarka gminna opiera się głównie na handlu, przetwórstwie i działalności budowlanej. W następnej kolejności funkcjonują usługi, działalność profesjonalna i opieka zdrowotna. O nieturystycznym charakterze gminy świadczy niewielka liczba podmiotów prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

Według klasy wielkości w gminie dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 1 do 9 osób – są to 442 podmioty. Niewielki jest udział małych firm – 13 podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób. Na koniec 2020 roku na terenie gminy nie funkcjonowały

średnie ani duże firmy (stan utrzymujący się od 2018 roku). Największe podmioty gospodarcze działające na terenie gminy to ubojnia drobiu, ubojnia trzody i bydła, szwalnia -produkcja odzieży lekkiej, firma produkująca wyroby z drewna, firma produkująca dzianiny, gospodarstwo ogrodnicze, skład węgla i sprzedaż nawozów, skład drewna oraz sklepy spożywcze i przemysłowe.

Tak jak w całym kraju, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny - w 2020 roku odnotowano 427 podmiotów gospodarczych, w tym 344 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Na terenie gminy działają głównie podmioty nie generujące dużej ilości miejsc pracy, lecz przeważnie oparte na samozatrudnieniu. W dominującej części zasięg oddziaływania prowadzonej działalności gospodarczej jest niewielki, realizowany przez małe podmioty, zarówno pod względem kapitału, jak i zatrudnienia. Udział sektora prywatnego wynosi 93,85%. Sektor publiczny reprezentowany jest zaś przez Urząd Gminy w Parzęczewie, GOPS w Parzęczewie, podmioty komunalne, placówki oświatowe, instytucje kultury, bank spółdzielczy oraz jednostkę wojskową.

*Tabela 34 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Parzęczew w latach 2013-2020
wg rejestru REGON*

Podmioty wg sektorów własnościowych	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	361	373	394	402	412	408	431	455
Sektor publiczny - ogółem	28	28	28	29	27	27	27	27
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	7	7	7	8	6	6	6	6
Sektor prywatny - ogółem	333	345	366	373	385	380	403	427
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	255	264	276	280	289	288	309	344
Spółki handlowe	26	26	29	29	32	26	26	25
Spółdzielnie	3	3	3	3	3	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	14	20	23	23	24	25	26

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W porównaniu do innych jednostek samorządowych na terenie gminy Parzęczew zarejestrowanych jest więcej podmiotów gospodarczych niż np. w sąsiednich gminach wiejskich Dalików (285) i Wartkowice (394), natomiast mniej niż w wiejskiej gminie Ozorków (612) i Zgierz (1908). Składa się to na znacznie większą przedsiębiorczość powiatu zgierskiego (17 923) w porównaniu z powiatem poddębickim (3 541), gdzie różnica w liczbie zarejestrowanych podmiotów wynosi aż 14 382. Jest to związane z lepszym otoczeniem biznesowym, większymi możliwościami jakie daje bliskość Łodzi. Porównując te dane z rokiem 2013 we wszystkich jednostkach liczba podmiotów wzrosła, a największy przyrost odnotowano w miejsko-wiejskiej gminie Aleksandrów Łódzki (976) i gminie Zgierz (515). Najmniejszy natomiast w mieście (16) i gminie (37) Głowno. W gminie Parzęczew przyrost ten wyniósł 94, co jest średnim wynikiem na tle analizowanych gmin.

Tabela 35 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON - analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2013	2020	Różnica
Powiat poddębicki	3233	3541	308
Gmina Dalików	243	285	42
Gmina Wartkowie	346	394	48
Powiat zgierski	15460	17923	2463
Miasto Głowno	1372	1388	16
Miasto Ozorków	1443	1522	79
Miasto Zgierz	5632	6000	368
Gmina Miasto Aleksandrów Łódzki	3413	4389	976
Gmina Głowno	257	294	37
Gmina Ozorków	479	612	133
Gmina Parzęczew	361	455	94
Gmina Stryków	1110	1355	245
Gmina Zgierz	1393	1908	515

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Stan lokalnej gospodarki najlepiej ilustruje poziom aktywizacji gospodarczej liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

Od 2013 roku poziom aktywizacji gospodarczej w gminie Parzęczew wzrósł o 157 punkty. Na przestrzeni badanych lat we wszystkich analizowanych gminach obserwowany jest wzrost wartości wskaźnika. Najwyższe wskaźniki aktywizacji gospodarczej odnotowano w gminach i miastach sąsiadujących z miastem Łódź, tj. Zgierz, Aleksandrów Łódzki, Stryków. Również biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu najwyższe wartości można zaobserwować w Gminie Zgierz (242) oraz gminie miejsko-wiejskiej Aleksandrów Łódzki (200). Gmina Parzęczew znajduje się wśród 5 jednostek o najwyższej dynamice wzrostu poziomu aktywizacji.

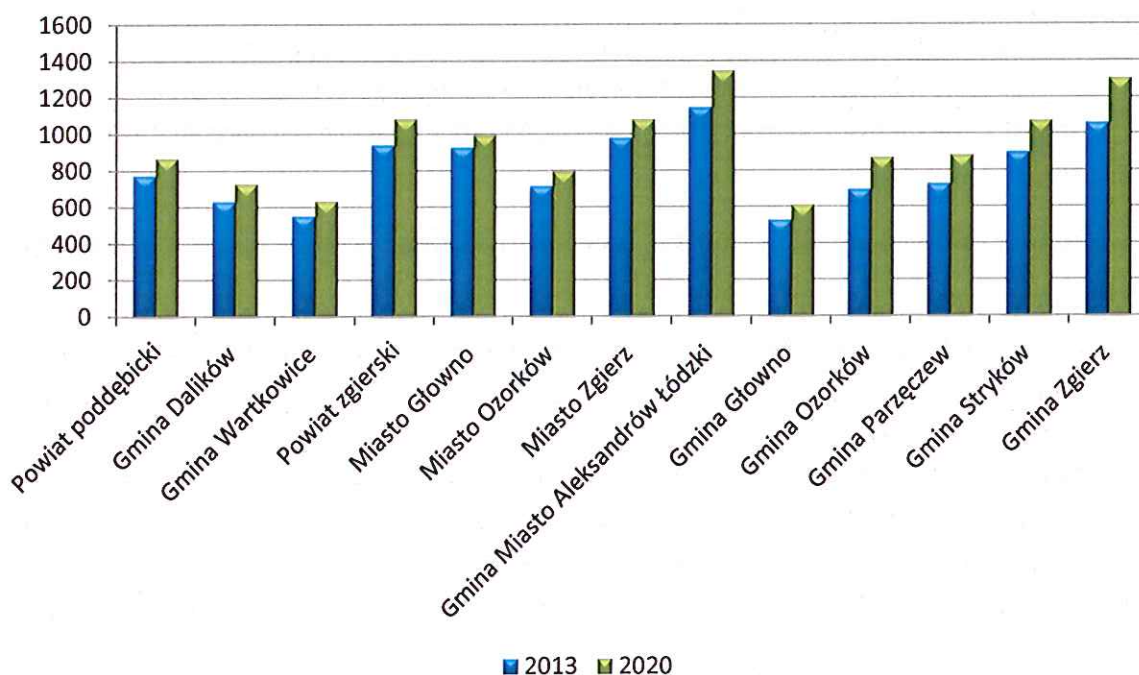
Tabela 36 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2013 i 2020 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2013	2020	Różnica
Powiat poddębicki	772	866	94
Gmina Dalików	630	727	97
Gmina Wartkowie	551	632	81

Powiat zgierski	939	1 081	142
Miasto Głowno	926	994	68
Miasto Ozorków	715	796	81
Miasto Zgierz	979	1 078	99
Gmina Miasto Aleksandrów Łódzki	1 143	1 343	200
Gmina Głowno	525	609	84
Gmina Ozorków	693	868	175
Gmina Parzęczew	724	881	157
Gmina Stryków	897	1 069	172
Gmina Zgierz	1 058	1 300	242

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 10 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2013 i 2020 – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

ROLNICTWO

Gmina Parzęczew pod względem gospodarczym posiada charakter rolniczy. Najbardziej zasobna w lepsze areale rolnicze jest część północna, z kolei część południowa ma dużo słabsze gleby. W związku z niską opłacalnością produkcji rolnej zmniejsza się

powierzchnia obszarów wykorzystywanych pod działalność rolniczą. Przedmiotowy dział gospodarki gminy charakteryzuje się niskim stopniem specjalizacji produkcji, wynika to z niskiej bonitacji gleb oraz z rozdrobnienia gospodarstw.

Na terenie gminy dominują uprawy zbóż podstawowych: żyto, pszenica, jęczmień, owies, pszenżyto oraz zboża z mieszankami zbożowymi. W nielicznych gospodarstwach uprawiane są: rzepak, buraki cukrowe, rośliny strączkowe, uprawy przemysłowe, warzywa gruntowe, ponadto występują tu plantacje truskawek i borówki amerykańskiej. Wśród zwierząt gospodarskich w gminie dominuje przydomowy chów bydła, trzody chlewnej oraz drobiu na potrzeby własne.

Warunki glebowe gminy Parzęczew należą do najsłabszych w powiecie zgierskim. Na terenie gminy występują głównie gleby bielcowe oraz brunatne zaliczane do IV, V, VI klasy bonitacyjnej. Nie występują tutaj gleby I klasy bonitacyjnej. Korzystne warunki glebowe wykształciły się w północnej części gminy, w terenie gdzie przeważają utwory gliniaste i iglaste. Gleby klasy II-IV zajmują około 30% powierzchni gminy, głównie w kompleksach pszennych i żytnich bardzo dobrym. Natomiast gleby powyżej klas V obejmują około 70% gruntów.

2.4.3. Turystyka

Rozwojowi turystyki na terenie gminy Parzęczew sprzyjają warunki przyrodnicze, w tym rozległe kompleksy leśne oraz zbiorniki i ciekі wodne. Turystów mogą przyciągać również zabytki oraz miejsca pamięci historycznej, a także ciągle rozwijająca się infrastruktura rekreacyjna.

Obiekty zabytkowe, które można zobaczyć na terenie gminy Parzęczew to między innymi:

- murowany kościół parafialny pw. W. N. M.P. w Parzęczewie z 1802 roku wzniesiony z inicjatywy właścicieli dóbr parzęczewskich Franciszka i Ignacego Stokowskich z pobliskich Piaskowic,
- drewniany kościół pw. św. Rocha w Parzęczewie wzniesiony w XVI w. lub w początkach XVII w. Legenda głosi, że świątynię tą w darze od króla Zygmunta Augusta otrzymał właściciel wsi Piaskowice - Wojciech Piaskowski,
- drewniany kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Leźnicy Wielkiej z początku XVIII w. utrzymany w stylu barokowym,
- drewniany młyn wodny w Chociszewie z 1918 roku wzniesiony na miejscu starszego z XVII w. Młyn ten wykorzystywał wody rzeki Bzury (młynówka, napęd wodny, koło młyńskie). Obecnie odsunięty od rzeki o około 25 m., posiada napęd elektryczny,
- murowany piętrowy młyn motorowy wzniesiony ok. 1920 r. w Parzęczewie (obecnie centrum szkoleniowo-konferencyjne).

Na skraju dawnego miasteczka, na terenie parku podworskiego, odnaleźć można obiekt w postaci kopca. Jest to relikw dawnego grodziska historycznego datowanego na XIV–XV w. Otoczony jest on skupiskiem drzew i krzewów, wśród których kilka egzemplarzy starych buków i dębów zostało uznanych za pomniki przyrody.

Atrakcyjna pod względem turystycznym jest południowo-wschodnia część gminy Parzęczew, gdzie występują wysokie walory przyrodnicze. Znajdują się tam lasy należące do kompleksu leśnego Grotnicko – Lućmierskiego, wśród których przepływają rzeki: Bzura i Linda. Dzięki tym walorom ta część gminy staje się ważnym ośrodkiem wypoczynku i rekreacji. Widać to po rozszerzającej się sieci domków letniskowych oraz tak zwanych drugich domów, należących w większości do mieszkańców aglomeracji łódzkiej.

W tych okolicach znajduje się jedyne w gminie Parzęczew gospodarstwo agroturystyczne „Synowcówka”. W siedlisku, położonym w miejscowości Tkaczewska Góra, poprzez odpowiednio zaprojektowane budynki, dobór ich wyposażenia i wystroju odtworzono klimat dawnej wsi. Właściciele „Synowcówki” pielęgnują dawne zwyczaje, dotyczące przetwarzania i konserwacji żywności oraz wypieku chleba. Goście przebywający w gospodarstwie mogą aktywnie włączać się w te aktywności. Siedlisko posiada miejsca noclegowe dla maksymalnie 7 osób. „Synowcówka” jest zwycięzcą i laureatem konkursów „Złota Grusza” na najlepsze gospodarstwo agroturystyczne w województwie łódzkim.

Kolejną atrakcją tych okolic jest położona w Chociszewie Dolina Skrzatów – Park Skrzacich Opowieści, Figur i Ekspozycji. To malownicze miejsce otoczone lasami, które tworzą dziesiątki figur, domów, skrzętnie ułożonych uliczek, mostków, drabinek, wśród których odbywają się spotkania ze Skrzatologiem. W Dolinie Skrzatów prowadzone są zajęcia organizowane w formie dynamicznej, żywej opowieści, opartej o scenografię z życia Skrzatów, do której wtrącane są zagadki. Opowieść uatrakcyjniona jest warsztatami tworzenia starsłowiańskich zabawek, nauką poprzez zabawę, oglądaniem modeli i żywych eksponatów. Całość tworzy promocję permakultury – gałęzi ekologii, złożonej z trzech zasad: troszczenia się o Ziemię, o ludzi, oraz dzielenia się nadmiarem niezbędnych do życia środków. „Skrzaty” pokazują zwiedzającym sztukę wprowadzenia permakulturowego motta w życie codzienne.

Wśród atrakcji turystycznych gminy należy wymienić także dwa zbiorniki wodne – zalew w Parzęczewie o powierzchni 1,58 ha oraz sztuczny zalew w Leźnicy Wielkiej o powierzchni 14,5 ha. Teren wokół zbiornika w Parzęczewie dotychczas pełnił funkcję miejsca organizacji gminnych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych. W latach 2022-2023 planowana jest kompleksowa przebudowa tego terenu wraz z budową trasy rowerowej pumtrack.

Drugi zbiornik, położony w Leźnicy Wielkiej jest zbiornikiem sztucznym, który dawniej pełnił rolę strzeżonego kąpieliska. Znajdująca się tam plaża, pole namiotowe oraz boiska do piłki plażowej, siatkowej, nożnej wymagają odnowy i większego zagospodarowania w celu przywrócenia temu terenowi dawnych funkcji rekreacyjnych.

W pobliżu zalewu znajduje się największy obiekt noclegowy w gminie Parzęczew - hotel Korona Palace w Leźnicy Wielkiej. Jest to nowoczesne centrum bankietowo-konferencyjne z pokojami gościnnymi. W swej ofercie hotel posiada trzy sale balowe – jedną dużą i dwie mniejsze, jedną dużą salę konferencyjną i blisko czterdzieści pokoi gościnnych. Korona Palace posiada też strefę SPA & Fitness oraz ogród urządzony w stylu angielskim. Hotel oferuje organizację szkoleń, konferencji, spotkań biznesowych oraz imprez okolicznościowych.

Obszar gminy Parzęczew zachęca do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Przez jej teren przebiega pieszy szlak „Bitwy nad Bzurą” oraz cztery szlaki rowerowe:

- „Po Ziemi Parzęczewskiej” – szlak lokalny,
- „W centrum Polski” – szlak regionalny,
- „Szlak Okolic Poddębic” – szlak regionalny,
- „Łódzka Magistrała Rowerowa” – szlak ogólnopolski.

Ponadto, w Parzęczewie z różną częstotliwością odbywają się Ogólnopolskie Wyścigi Kolarskie Masters o Puchar Polski. Organizowane są przez Gminę Parzęczew oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Kolarstwa i Turystyki Rowerowej PELETON. W zawodach biorą udział miłośnicy kolarstwa – od przedszkolaków do zawodników w wieku ponad osiemdziesięciu lat, zarówno amatorzy jak i profesjonaliści z całego kraju. Kolarze ścigają się na dystansach do 90 km po trasie biegnącej przez gminę Parzęczew i sąsiednie gminy należące do powiatu poddębickiego.

Gmina Parzęczew podejmuje liczne inicjatywy prowadzące do rozszerzenia oferty turystycznej jej obszaru. Wśród najnowszych przedsięwzięć wymienić można namalowanie fresku na budynku Urzędu Gminy w Parzęczewie. Fresk nosi nazwę „Parzęczew, 600 lat historii” i powstał w związku z obchodzonym w 2021 r. Jubileuszem 600-lecia nadania praw miejskich Parzęczewowi. Autorami dzieła byli meksykańscy artyści – Jesús González Gutiérrez i Siegrid Wiese, a także Paul Govea Peralta. Widoczny na urzędzie fresk ma blisko 50 m² i jest obecnie najprawdopodobniej największym murałem zewnętrznym wykonany techniką fresku w Polsce. Jubileuszowy fresk odwołuje się do wydarzeń z historii miejscowości i gminy Parzęczew oraz do ważniejszych elementów historii Polski.

2.5. Polityka finansowa

Polityka finansowa gminy Parzęczew realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie podejmowaną przez Radę Gminy. Uchwała zawiera plan dochodów i określa kierunki wydatkowania środków. Realizacja zadań inwestycyjnych jest zgodna z załącznikiem do uchwały budżetowej wskazującym wydatki majątkowe oraz z przedsięwzięciami wyszczególnionymi w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

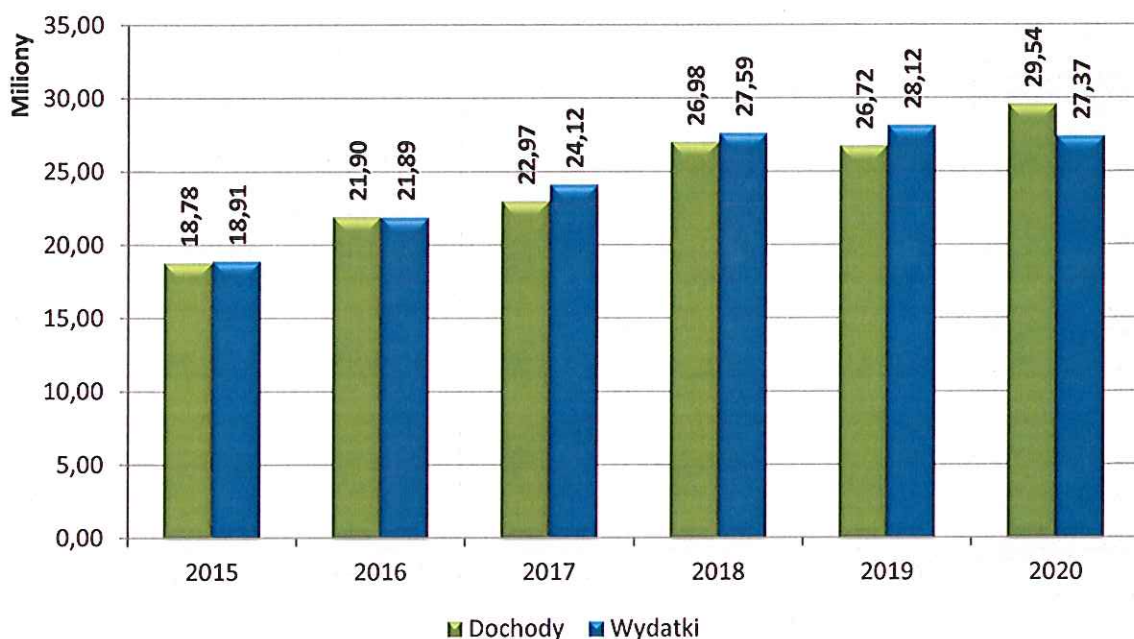
Tabela 37 Wyniki finansowe samorządu gminy Parzęczew w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem	18 783 744,92	21 895 675,93	22 973 626,83	26 980 984,73	26 721 726,53	29 544 559,07
Wydatki ogółem	18 905 739,60	21 891 331,56	24 117 936,11	27 590 475,54	28 116 297,23	27 371 616,92
Wynik finansowy	-121 994,68	4 344,37	-1 144 309,28	-609 490,81	-1 394 570,7	2 172 942,15
Wynik finansowy/ dochody (%)	-0,65%	0,02%	-4,98%	-2,26%	-5,22%	7,35%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wynik różnicy między dochodami ogółem budżetu JST, a wydatkami ogółem JST stanowi odpowiednio nadwyżkę lub deficyt budżetu. Wynik finansowy Gminy Parzęczew w analizowanych latach 2015 - 2016 był bliski zeru. W kolejnych latach 2017-2019 zanotowano deficyt budżetowy. Jednak w 2020 r. budżet zamknął się znaczną nadwyżką 7,35%. Na przestrzeni lat widoczny jest wzrost zarówno dochodów jak i wydatków gminy. Spadek wydatków miał miejsce jedynie w 2020 r. Najwyższy wzrost dochodów gmina odnotowała w 2018 roku (niecałe 17,5%), podobnie jak i wydatków (ok. 14,4%), co miało związek z prowadzonymi w tym czasie inwestycjami i pozyskaniem na ich realizację środków finansowych, głównie z Unii Europejskiej.

Wykres 11 Struktura dochodów i wydatków gminy Parzęczew w latach 2015 – 2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Obserwowany wzrost dochodów w budżecie gminy ma swoje odzwierciedlenie również w wielkości dochodu w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wskaźnik ten obrazuje zamożność samorządu, a obserwując dane dla analizowanych jednostek terytorialnych zauważyć można, iż Gmina Parzęczew ma jedne z największych wartości dochodów na 1 mieszkańca (5 729,02 zł) wśród gmin i miast powiatu zgierskiego. Wyższą wartość ma jedynie Gmina i Miasto Stryków (8 703,61 zł), co niewątpliwie związane jest to z wyższym poziomem aktywizacji gospodarczej (duży przyływ inwestorów dzięki skrzyżowaniu autostrad A1 i A2) i wpływami z podatków do budżetu gminy. W porównaniu z kolei do województwa łódzkiego i gmin z powiatu poddębickiego Parzęczew ma od nich niższe dochody na 1 mieszkańca. Sytuacja wygląda bardzo podobnie w przypadku wydatków per capita, które kształtują się na dość wysokim poziomie w porównaniu do gmin powiatu zgierskiego. To, co można zaobserwować w gminie Parzęczew to brak stałej tendencji – dochody i wydatki rosną lub maleją w zależności od roku. Natomiast w innych samorządach, w powiecie i województwie widać stały ich wzrost, który może świadczyć o większym ustabilizowaniu sytuacji finansowej jednostek.

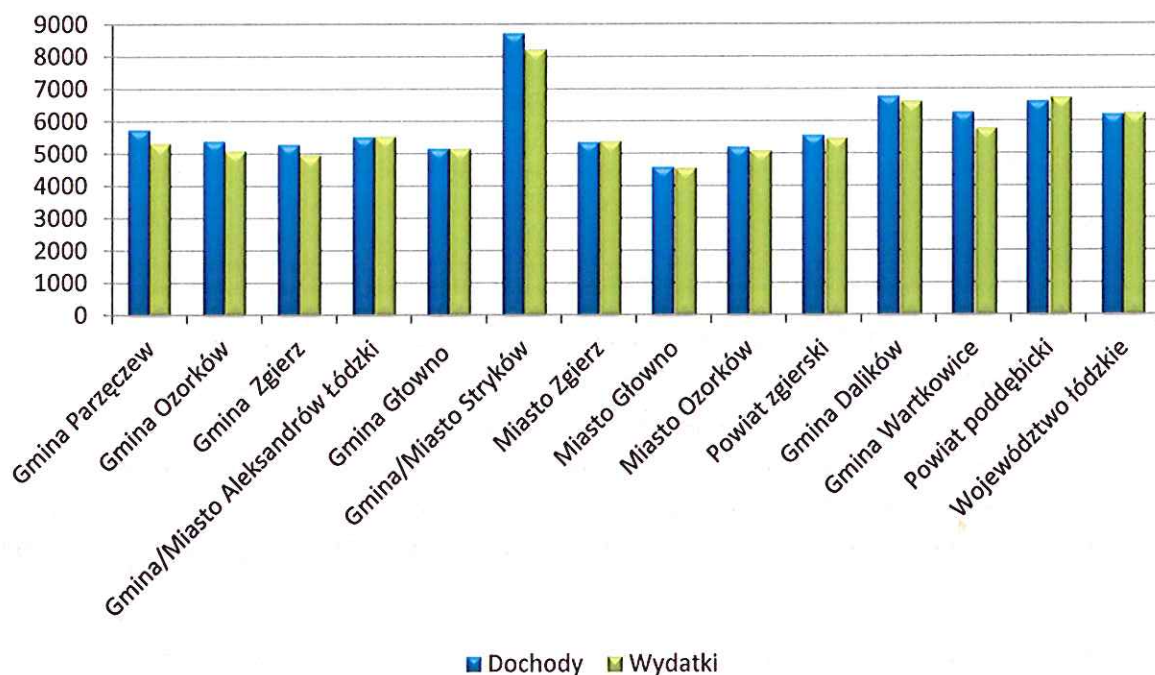
Mimo to stwierdzić można, iż sytuacja gminy Parzęczew jest dość dobra – dochody i wydatki per capita kształtują się na wysokim poziomie wśród JST poddanych analizie. Pozycja gminy wydaje się znacznie lepsza od większości samorządów w powiecie zgierskim, co potwierdzają dane z roku 2020, w którym wysokość dochodów była istotnie wyższa od wydatków.

Tabela 38 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Parzęczew w latach 2018-2020 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Dochody na 1 mieszkańca			Wydatki na 1 mieszkańca		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Gmina Parzęczew	5352,31	5243,67	5729,02	5473,21	5517,33	5307,66
Gmina Ozorków	4330,17	5033,09	5367,97	4464,37	4905,47	5071,59
Gmina Zgierz	4352,32	5242,36	5277,02	4193,46	4925,88	4941,22
Gmina/Miasto Aleksandrów Łódzki	4298,12	4926,03	5499,81	4333,45	5172,25	5518,98
Gmina Głowno	4042,10	4784,03	5142,33	3874,50	4384,63	5139,39
Gmina/Miasto Stryków	6588,51	7897,12	8703,61	6271,93	7517,18	8208,21
Miasto Zgierz	4461,16	4519,24	5340,25	4503,29	4566,55	5364,59
Miasto Głowno	3899,15	4120,99	4562,56	3818,63	3999,80	4543,57
Miasto Ozorków	4187,48	4900,47	5194,08	4464,37	4905,47	5071,59
Powiat zgierski	4511,02	4979,88	5548,74	4473,30	4985,57	5457,91
Gmina Dalików	5540,25	6797,28	6753,09	6167,81	7970,67	6602,33
Gmina Wartkowice	5030,15	5835,31	6259,02	5011,07	5467,42	5757,96
Powiat poddębicki	4991,97	6328,92	6590,62	5055,95	7547,88	6709,17
Województwo łódzkie	5055,51	5671,37	6184,58	5183,13	5792,66	6223,74

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 12 Dochody i wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2020 roku - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina w celu realizacji zadań własnych gromadzi dochody. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na dochody JST składają się takie elementy jak: dochody własne, subwencja ogólna, dotacje z budżetu państwa. Istotnym elementem dochodów własnych są udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych. Dochodami JST mogą być także: środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach. Dochody ogółem Gminy Parzęczew w 2020 roku wynosiły blisko 30 mln i były o 9,5% wyższe od tych odnotowanych w 2018 roku. W budżecie gminy Parzęczew największy udział w latach 2018 - 2020 mają dochody własne, które w roku 2018 stanowiły 38,22% dochodów ogółem, w 2019 – 43,28%, a w 2020 – 47,75%. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest także wzrost wartości subwencji ogólnej, który w 2020 roku wynosił 20,01% dochodów ogółem (wzrost wartości o 5,4% w porównaniu do roku 2018). W przypadku zaś dotacji z budżetu państwa w 2019 zanotowano ich istotny spadek, który w 2020 roku utrzymał się na podobnym poziomie (32,24% w dochodach ogółem w porównaniu do 41,0% w roku 2018).

Tabela 39 Struktura dochodów w gminie Parzęczew w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Dochody ogółem	26 980 984, 73	26 721 726,53	29 544 559,07
Dochody własne	10 311 662,29	11 564 485, 35	14 108 713,88
Subwencja ogólna	5 607 551,00	5 789 102,00	5 910 656,00
Dotacje	11 061 771,44	9 368 139,18	9 525 189,19

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W dochodach na 1 mieszkańca na przestrzeni badanych lat widoczne są w gminie Parzęczew coraz większe wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych - wzrost wpływów per capita w 2020 roku o 46,09% w stosunku do roku 2015 - co niewątpliwie ma związek z wzrostem dochodów mieszkańców gminy. Natomiast w przypadku podatku dochodowego od osób prawnych i podatków ustalonych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w 2020 roku zanotowano ich spadek w stosunku do roku 2015, odpowiednio o 39,06% i 2,58%.

Tabela 40 Struktura dochodów na 1 mieszkańca w gminie Parzęczew w zł w latach 2015 – 2020

Dochody na 1 mieszkańca w zł	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	3 765,03	4 366,91	4 547,43	5 352,31	5 243,67	5 729,02
dochody własne	2 049,18	1 872,05	1 983,17	2 045,56	2 269,33	2 735,84
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	491,82	530,11	567,71	647,72	723,82	718,52
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	2,56	2,15	1,00	2,49	2,35	1,56
dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	1 200,65	1 011,07	1 020,60	1 085,43	1 094,35	1 169,73

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina Parzęczew sukcesywnie pozyskuje środki finansowe na realizację projektów inwestycyjnych i społecznych ze źródeł zewnętrznych, takich jak środki Unii Europejskiej, budżet państwa, budżet województwa łódzkiego, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

Gmina realizuje/zrealizowała następujące projekty, na które uzyskała dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach perspektywy na lata 2014 – 2020:

- a) Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy Parzęczew

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna, działanie IV.2 Termomodernizacja budynków, poddziałanie IV.2.1 Termomodernizacja budynków – ZIT oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

Wartość projektu: 4 616 884,90 zł

Wartość dofinansowania RPO WŁ na lata 2014-2020: 3 004 625,15 zł

Wartość dofinansowania (pożyczki) WFOŚiGW: 361 086,00 zł

Lata realizacji: 2017-2019

b) Modernizacja i rozbudowa oświetlenia publicznego na terenie gminy Parzęczew

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna, działanie IV.3 Ochrona powietrza, poddziałanie IV.3.1 Ochrona powietrza – ZIT

Wartość projektu: 2 341 569,31 zł

Wartość dofinansowania: 1 243 859,01 zł

Lata realizacji: 2017-2019

c) Rewitalizacja miejscowości Parzęczew

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu, działanie VI.3. Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, poddziałanie VI.3.2. Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego

Wartość projektu: 3 368 110,87 zł

Wartość dofinansowania: 2 517 443,99 zł

Lata realizacji: 2017-2019

d) Budowa infrastruktury rekreacyjnej w Chociszewie

Programem Operacyjnym "Rybacktwo i Morze", Działanie 4.2 realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, z wyłączeniem projektów grantowych, Priorytetu 4 Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej

Wartość projektu: 584 004,00 zł

Wartość dofinansowania: 299 281,00 zł

Rok realizacji: 2018

e) Rewitalizacja miejscowości Parzęczew – etap IV

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu działanie VI.3. Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, poddziałanie VI.3.1. Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT

Wartość projektu zgodnie z umową o dofinansowanie: 14 289 141,80 zł

Wartość dofinansowania: 10 328 320,94 zł

Lata realizacji: 2021-2023

f) Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Parzęczew – Etap III

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, poddziałanie „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

Wartość projektu zgodnie z umową o dofinansowanie: 2 096 055,85 zł

Wartość dofinansowania PROW na lata 2014-2020: 1 142 533,00 zł

Wartość dofinansowania WFOŚiGW w Łodzi: 605 268,00 zł

- w tym pożyczka: 423 688,00 zł

Lata realizacji: 2022-2023

g) Z małych Szkół w Wielki Świat – Rozwój kompetencji kluczowych w szkołach w gminie Parzęczew

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa XI - Edukacja, kwalifikacje, umiejętności, działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji, poddziałania XI.1.2 Kształcenie ogólne

Wartość projektu: 783 701,25 zł

Wartość dofinansowania: 728 842,15 zł

Lata realizacji: 2017-2019

2.6. Wyniki badań ankietowych

Ważnym elementem opracowywania dokumentów strategicznych dla gmin jest udział mieszkańców w ich tworzeniu. W celu poznania problemów mieszkańców i ich oczekiwań została przeprowadzona ankieta, w której wszyscy mogli przedstawić swój sposób postrzegania gminy. Mieszkańcy zainteresowani udziałem w konsultacjach mogli wypełnić elektroniczny formularz ankiety umieszczony na stronie gminy Parzęczew. Przedmiotowa ankieta zawierała 6 pytań zamkniętych i otwartych. Poniżej przedstawione zostały pytania wraz z najważniejszymi wnioskami opracowanymi na podstawie odpowiedzi respondentów, na podstawie których został opracowany „Raport z konsultacji społecznych projektu „Strategii Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021-2030 – badanie ankietowe”.

Pytanie 1: Jakie są największe problemy gminy?

Powyższe pytanie było wielokrotnego wyboru i zawierało 9 przykładowych odpowiedzi oraz odpowiedź Inne, w której mogli wyrazić własne zdanie. Najwięcej osób wskazało, iż największym problemem Gminy Parzęczew jest zły stan dróg (68,75%). Następnie ankietowani wskazali braki w infrastrukturze ścieżek rowerowych (56,25%), chodników (43,75%), a także oświetlenia ulicznego (33,59%). Istotnym problemem dla mieszkańców jest zanieczyszczenie powietrza (27,34%) oraz brak dostępu do Internetu (21%).

Pytanie 2: Prosimy o informacje o problemach do rozwiązania w Państwa miejscowości i gminie.

Dane pytanie było pytaniem otwartym, w którym respondenci mogli wskazać problemy do rozwiązania. Większość ankietowanych wskazywało na braki infrastruktury technicznej, drogowej, oświetleniowej, zieleni w poszczególnych miejscowościach. Również ważnym dla mieszkańców problemem jest zły stan placów zabaw, brak żłobka, komunikacji gminnej oraz dostępu do Internetu.

Pytanie 3: Proszę o wybranie maksymalnie 6 priorytetów, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy w latach 2021-2027?

Ankietowani mieli do wyboru 6 najważniejszych z 18 priorytetów, które mają wpływ na rozwój gminy, również w tym pytaniu była możliwość przedstawienia swojej propozycji. Na dane pytanie odpowiedziało 119 respondentów. Najważniejszym priorytetem dla ankietowanych było: Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg oraz ciągów pieszo-jezdnymi (77,60%). Na drugim miejscu badani wybrali Poprawę dostępu do opieki zdrowotnej (42,40%). Następnie najważniejszymi wskazywanymi priorytetami były: Poprawa estetyki i zagospodarowania przestrzeni publicznych (rynku, placów, skwerów, miejsc spotkań) – 32,80%, Promocja i wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (np. fotowoltaiki) – 32%. Szóstym najważniejszym dla mieszkańców priorytetem było Sprowadzenie do gminy dużego inwestora oraz Rozwój sieci internetowej (w tym: szerokopasmowej), gdzie tyle samo respondentów wskazało dany priorytet jako ważny 31,20%.

Pytanie 4: Jaki typ dostępu do Internetu Państwo posiadacie?

Pytanie było pytaniem zamkniętym. Najwięcej respondentów wybrało odpowiedź Dostęp przez sieć komórkową bezprzewodową (42,30%), natomiast 35,77% osób wskazało na sieć światłowodową.

Pytanie 5: Prosimy o propozycję projektów do realizacji przez gminę w kolejnych 7 latach.

Dane pytanie, było pytaniem otwartym. Wśród odpowiedzi najwięcej respondentów wskazywało na budowę w kolejnych miejscowościach dróg, sieci kanalizacyjno-wodociągowej, ścieżek rowerowych, oświetlenia, gazyfikacji gminy, infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, żłobka oraz remontu istniejących placów zabaw.

Pytanie 6: Z jakich źródeł chciałaby Pani/chciałby Pan otrzymywać informacje o działaniach władz gminy i wydarzeniach lokalnych?

W danym pytaniu większość badanych wskazywało na źródło w postaci Systemu powiadamiania SMS (62,18%). Kolejnym ważnym kanałem informacyjnym dla ankietowanych jest Strona internetowa (55,46%) oraz Portale społecznościowe, np. Facebook (47,06%).

Z powyższego badania ankietowego wynika, iż przeważająca część respondentów zwraca uwagę na braki w infrastrukturze technicznej, drogowej, oświetleniowej, transportowej, rekreacyjnej, internetowej i sportowej gminy. Przeprowadzone badanie pozwoliło na pozyskanie informacji o problemach i oczekiwaniach mieszkańców gminy. Wyniki jego będą podstawą do opracowania dalszej części Strategii i określenia jej celów i zadań.

2.7. Wnioski z przeprowadzonej analizy i rekomendacje

Wnioski zamieszczone w tym rozdziale są syntezą całego działu 2. Analiza społeczno-gospodarczo-przestrzenna gminy Parzęczew. W analizie wykorzystano najbardziej aktualnie dostępne dane. Badanie miało charakter statyczny i dynamiczny (lata 2013-2020, 2021) co pozwalało na dostrzeżenie trendów rozwojowych. Analiza miała charakter porównawczy. Sytuacja gminy Parzęczew została przedstawiona na tle innych gmin powiatu zgierskiego i poddębickiego oraz województwa łódzkiego. Badanie było przeprowadzone na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, badań ankietowych wśród mieszkańców, danych z raportów, sprawozdań zebranych przez Zespół opracowujący Strategię. Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski.

Przeprowadzona analiza na przestrzeni kilku lat, pozwoliła stwierdzić, iż gmina Parzęczew rozwija się w przeciętnym tempie na tle innych gmin z powiatu zgierskiego i poddębickiego. Dynamika rozwoju jest różna, w zależności od analizowanego obszaru społecznego lub gospodarczego.

➤ PRZESTRZEŃ

Gmina Parzęczew jest jedną z mniejszych gmin wiejskich województwa łódzkiego, swym obszarem zajmuje blisko 104 km². Na terenie gminy znajdują się różne formy ochrony przyrody, szereg zabytków i szlaków turystycznych. Posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną w postaci placów zabaw, siłowni plenerowych, boisk sportowych, którą na bieżąco rozszerza, m.in. poprzez wybudowanie trasy pumptrack (planowanej do oddania do użytku do 2023 roku). Znajdujące się na terenie gminy obszary o wyjątkowych walorach przyrodniczo-krajoznawczych są częstym, chętnie wybieranym celem wycieczek jednodniowych głównie rowerowych i pieszych. W celu przyciągania kolejnych turystów, ważna jest dalsze inwestowanie w infrastrukturę rekreacyjną, która z jednej strony pozwala na spędzenie czasu na świeżym powietrzu, a z drugiej pozwala na zacieśnienie więzi społecznych, które w ostatnich latach, przez obostrzenia związane z pandemią, schodzą na dalszy plan.

Gmina Parzęczew nie posiada gminnej komunikacji zbiorowej. Przez teren gminy przebiegają tylko 2 trasy transportu publicznego obsługiwane przez PKS Łęczycza Sp. z o.o., przebiegające przez główne drogi powiatowe. Mała przepustowość transportowa oraz brak wewnętrznej komunikacji w przyszłości może stwarzać większe problemy, ponieważ starzejące się społeczeństwo będzie potrzebowało lepszej komunikacji i dostępu do wszelkiej opieki zdrowotnej i społecznej. W celu lepszego skomunikowania gminy Parzęczew z większymi miastami należy wykorzystać potencjał w posiadanej stacji PKP Chociszew i PKP Ozorków/Nowe Miasto, obsługiwanych przez Łódzką Kolej Aglomeracyjną. Wewnętrzna komunikacja pozwoliłaby mieszkańcom na lepszy dostęp do dużych miast,

w których się uczą i pracują. Brak komunikacji powoduje wykluczenie społeczne mieszkańców w zakresie znalezienia pracy, a co za tym spadek statusu społecznego.

Infrastruktura techniczna dróg jest na słabym poziomie, o czym głównie mówili ankietowani w badaniu. Ponad, połowa dróg ma nawierzchnię szlakową i gruntową, co powoduje utrudnienia w podróży i jednocześnie wpływa na złą jakość środowiska. Gmina Parzęczew sukcesywnie stara się budować nowe drogi o nawierzchni bitumicznej. Rekomenduje się dalsze intensywne działania w tym zakresie jako jeden z najważniejszych priorytetów.

Na terenie gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych o szczególnej uciążliwości dla środowiska. Największe zagrożenie dla środowiska należy upatrywać w zanieczyszczeniu powietrza, powodowanym głównie przez niską emisję (piece domowe). Należy działania ukierunkować na kampanie społeczne promujące ekologiczne formy ogrzewania domów oraz odnawialne źródła energii. Kolejnym ważnym aspektem do rozwiązania jest zagospodarowanie odpadów komunalnych. Niska konkurencyjność firm realizujących usługi w tym zakresie, powoduje iż koszty ponoszone przez mieszkańców są znaczne, a rozwiązanie problemu nie jest łatwe i nie wynika ze złej woli zarządzających gminą. Stanem pożądanym, nie tylko dla środowiska ale również dla budżetu gminy jest powstrzymanie tempa wzrostu wytwarzanych odpadów przy jednoczesnym jak największym odsetku ich segregowania. Pierwszym krokiem do takiego stanu może być wybudowanie nowoczesnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na terenie gminy. Ważnym kierunkiem działań jest przeprowadzanie kampanii społecznych wśród mieszkańców i już od najmłodszych lat wpajanie prawidłowych postaw proekologicznych dla dobra środowiska.

➤ SPOŁECZNOŚĆ

Gmina Parzęczew jest gminą o charakterze rolniczym. Przeprowadzone analizy wykazały, iż gmina posiad dobre warunki do zamieszkania, o czym świadczy dodatnie saldo migracyjne. Biorąc pod uwagę przyrost naturalny to niestety cały czas utrzymuje się on na ujemnym poziomie. Analiza struktury ludności pod względem ekonomicznych grup wieku pokazuje z roku na rok stopniowe starzenie się społeczeństwa, co odzwierciedla trend ogólnopolski. Sytuacja ta może w przyszłości generować problemy społeczno-gospodarcze na terenie gminy (wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej, nieefektywny system oświaty, obciążenie służby zdrowia itp.). Analiza prognozy ludności jest mało optymistyczna, gdyż do roku 2030 liczba ludności będzie systematycznie spadać, czemu należy przeciwdziałać. Aspektem wpływającym na postrzeganie gminy są warunki mieszkaniowe, które systematycznie się poprawiają i są wyższe od warunków panujących w powiecie zgierskim. Na przestrzeni lat poprawił się dostęp do infrastruktury technicznej. Zaopatrzenie mieszkańców gminy Parzęczew w wodę kształtują się na bardzo dobrym poziomie tj. 97%. Braki w infrastrukturze są widoczne w przypadku sieci kanalizacyjnej tj. 41,4%, co wynika ze skanalizowania tylko miejscowości Parzęczew.

Powyższa analiza pozwala stwierdzić, iż należy stwarzać ludziom coraz lepsze warunki życia, pracy i nauki np. poprzez wdrażanie działań nakierowanych na politykę prorodzinną, międzypokoleniową i senioralną, stwarzać nowe atrakcyjne miejsca pracy, tworzyć atrakcyjne

oferty spędzania czasu wolnego, wykorzystując walory przyrodnicze gminy, poprawić dostępność komunikacyjną.

➤ KAPITAŁ LUDZKI

Na terenie gminy działają dwie placówki oświatowe i 3 przedszkolne. Gmina Parzęczew od wielu lat stawia na jakość szkolnictwa, co można zaobserwować w egzaminach ośmioklasistów, których wyniki wypadają porównywalnie dobrze na tle powiatu zgierskiego oraz województwa łódzkiego. Baza dydaktyczna jest bardzo dobrze wyposażona i cały czas uzupełniana o nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne. Również dostępność miejsc w placówkach przedszkolnych jest co roku zwiększana. Potrzeba, takich działań wynika z ciągłego wzrostu liczby dzieci, których rodzice chcą posłać do tutejszych placówek. Jednak minusem jest brak żłobka, który pozwoliłby młodym matkom powrócić na rynek pracy. Brak opieki nad maluchami wyklucza taką możliwość.

Rozwiązanie problemu opieki nad dziećmi do lat 3 może przyczynić się do zatrzymania młodych rodzin w gminie, następnie przywiązania młodzieży do lokalnej społeczności. Pośrednio budowanie kapitału ludzkiego od najmłodszych lat może w dłuższej perspektywie wpłynąć pozytywnie na rozwój gospodarczy gminy.

Rozwoju kapitału ludzkiego należy także upatrywać w działalności organizacji zaliczanych do trzeciego sektora na czele ze stowarzyszeniami. W gminie działa ponad 20 organizacji, skupiających w swoich szeregach ludzi, chcących działać na rzecz lokalnej społeczności. Należy wykorzystać potencjał i zaangażowanie różnych grup społecznych, stwarzać im warunki do rozwoju, co w dłuższej perspektywie wpłynie na ogólny rozwój gminy. Dobrym miejscem do takich działań będzie otwarte pod koniec 2022 roku Regionalne Centrum Rozwoju, które stanowić będzie lokalny ośrodek kreowania aktywności społecznej, stworzy warunki do rozwoju kapitału ludzkiego oraz realizacji wielu oddolnych inicjatyw społecznych, umożliwiając jednocześnie rozwój tożsamości społeczności wiejskiej.

➤ GOSPODARKA

Strefa gospodarcza Gminy Parzęczew charakteryzuje się przeciętnym wzrostem potencjału gospodarczego. Kluczowe wskaźniki gospodarcze osiągane przez gminę są na poziomie wyższym niż w powiecie zgierskim. Pod względem dynamiki rozwoju potencjału gospodarczego, gmina taka jak Parzęczew oddalona od dużego miasta, musi szukać czynników rozwojowych opartych o własne potencjały, w szczególności przedsiębiorczości mieszkańców, czy walory przyrodnicze, oraz stwarzać konkurencyjne warunki dla dużych inwestorów. Trzeba zauważyć, iż na terenie gminy występuje dużo mikro i małych przedsiębiorstw, dlatego ważne jest stwarzanie im coraz lepszych warunków do rozwoju firm. Niezbędne jest wsparcie w postaci działań konsultacyjnych w zakresie doradztwa na temat pozyskiwania dotacji na rozwój działalności gospodarczej czy preferencyjnych pożyczek, a także organizacji szkoleń. Działania takie będą mogły być obsługiwane przez powstające Regionalne Centrum Rozwoju w Parzęczewie, w którym zostaną zapewnione warunki do organizacji warsztatów i szkoleń dla przyszłych potencjalnych przedsiębiorców oraz aktywizacji społeczności.

Ponadto, szansą jest aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich w kierunku ekonomicznej, ekologicznej działalności rolniczej, działalności poza i okołorolniczej. Jednak w tym kierunku również ważne jest doradztwo, szczególnie wśród młodych rolników, którzy dopiero kształtują profil swojej działalności. Ponadto, gmina powinna wykorzystać posiadanie terenów inwestycyjnych w Parzęczewie i Bibianowie w celu pozyskania dużego inwestora strategicznego, który wpłynąłby na lokalny rynek pracy.

Planując dalsze kierunki rozwoju, należy mieć na uwadze skutki pandemii, które będą w najbliższym czasie odczuwalne dla wszystkich mieszkańców gminy. W związku z powyższym należy wykorzystać doświadczenia, które gmina nabyła od marca 2020 i wykorzystać potencjał jaki jest w cyfryzacji i informatyzacji instytucji publicznych.

➤ RYNEK PRACY

Analiza rynku pracy świadczy o coraz lepszym wykorzystaniu zasobów ludzkich w gminie. Liczba osób pozostających bez pracy na terenie gminy wskazywała jej spadek na przestrzeni lat. Ważne jest jednak skierowanie działań aktywizujących do osób stanowiących dużą grupę bezrobotnych tj. do osób po 50. roku życia. Wydłużenie aktywizacji zawodowej mieszkańców będzie możliwe dzięki kursom i szkoleniom zwiększającym ich kwalifikacje zawodowe. Ponadto, niezbędne jest podejmowanie kroków ułatwiających młodym osobom wkroczenie na rynek pracy, m.in. poprzez zapewnienie środków na podjęcie działalności gospodarczej.

➤ ROLNICTWO

Gmina Parzęczew charakteryzuje się słabymi warunkami do rozwoju rolnictwa. Gleby klasy II-IV zajmują tylko 30% powierzchni gminy, natomiast gleby klas powyżej V zajmują ponad 70% gruntu. Mieszkańcy gminy, odchodzą od prowadzenia gospodarki rolnej w kierunku zatrudniania się w sektorze usług, zauważa się również zmiany w kierunku przekształcania działek rolnych pod zabudowę mieszkaniową. Ważne jest, aby młodym osobom, wiążącym swoją przyszłość rolnictwem, stworzyć warunki do rozwoju poprzez wszelkiego rodzaju doradztwo rolnicze. Działania takie będą mogły być realizowane przez wyżej opisane Regionalne Centrum Rozwoju w Parzęczewie.

➤ BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE, SPOŁECZNE, ZDROWOTNE

O bezpieczeństwo mieszkańców gminy dbają Ochotnicze Straże Pożarne (w tym 2 są wpisane do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego), które są systematycznie doposażane w sprzęt specjalistyczny, zwiększający szybkość i skuteczność podejmowanych działań. Ponadto, w gminie działa Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego – komórka odpowiedzialna za działania podczas sytuacji kryzysowych. Ważnym działaniem jest doposażanie jednostek OSP oraz GZZK w odpowiedni sprzęt i narzędzia do zapewnienia bezpieczeństwa gminy.

Opieka zdrowotna mieszkańców jest na średnim poziomie. Od marca 2020 placówka działa w reżimie sanitarnym i udziela głównie porad telefonicznych oraz w uzasadnionych przypadkach w wydzielonej izolatce. Dostęp do lekarzy specjalistów jest ograniczony. Problem

ten nasiliła pandemia COVID-19, która spowodowała iż Gminny Ośrodek Zdrowia przyjmuje tylko pacjentów w ramach podstawowej opieki. Przyczyny tego stanu można upatrywać w ogólnopolskich problemach (tj. średni wiek kadry lekarskiej, trudności w jej uzupełnieniu).

Analizując zmiany zachodzące w strukturze demograficznej gminy oraz charakterystyczne dla XXI wieku występujące zagrożenia zdrowotne dla poszczególnych grup wiekowych, należy podejmować działania zwiększające dostępność różnych specjalistów oraz szeroko rozumianą profilaktykę m.in. w zakresie rozwoju psychosomatycznego dzieci i młodzieży (zdrowy styl odżywiania, aktywność fizyczna), zdrowia psychicznego, wzmacniania odporności oraz wydłużenia sprawności fizycznej seniorów.

Pozytywnym zjawiskiem, jaki można zaobserwować na terenie gminy jest spadek liczby osób objętych pomocą społeczną, co świadczy, iż status materialny mieszkańców poprawia się. Jednym z czynników wpływających na ten stan rzeczy są nowe świadczenia wprowadzane przez obecny rząd np. świadczenie 500+. Głównymi grupami wymagającymi wsparcia są osoby bezrobotne oraz niepełnosprawne. Pomimo spadku osób korzystających z pomocy ważne jest dalsze wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednocześnie na skutek panującej pandemii koronawirusa, jako ważny powód trudnej sytuacji życiowej powróci prawdopodobnie bezrobocie. Należy spodziewać się wzrostu osób korzystających z pomocy społecznej z uwagi na utratę pracy bądź pogorszenia sytuacji materialno-dochodowej.

➤ FINANSE PUBLICZNE

Na koniec 2021 roku zadłużenie Gminy wyniosło 10 351 498,13 zł. Było ono spowodowane realizowanymi zadaniami inwestycyjnymi w latach poprzednich, które w znaczny sposób obciążały budżet gminy. Gmina Parzęczew skutecznie pozyskuje fundusze zewnętrzne, dzięki którym tak intensywnie się rozwija. W ostatnich latach zrealizowała liczne projekty z dofinansowaniem unijnym na blisko 8 milionów złotych. Niestety zmiany przepisów prawnych dotyczące udziałów gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych, w tym zwolnienie z tego podatku osób do 26. roku życia, podwyższenie kwoty wolnej od podatku do 30 000 zł, wprowadzenie szeregu ulg podatkowych poprzez programy „Mój Prąd” i „Czyste Powietrze”, spowodowało realną utratę dochodów Gminy Parzęczew o ponad 1 mln zł. Niekorzystne ustawowe zmiany przepisów finansowych spowodowały, że wydatki bieżące zrównały się z dochodami bieżącymi, co w przyszłości może znacząco ograniczyć możliwości inwestycyjne gminy.

Dalsze działania powinny być ukierunkowane na kolejne inwestycje dofinansowane ze środków zewnętrznych, przy jednoczesnej optymalizacji wydatków gminy i podniesieniu poziomu dochodów. Ważnym aspektem jest także efektywne wykorzystywanie środków publicznych poprzez obniżanie kosztów bez jednoczesnego obniżania dostępności oraz jakości usług publicznych.

Reasumując powyższe wnioski, należy stwierdzić, iż Gmina Parzęczew jest gminą o dobrym tempie wzrostu, wykorzystującą posiadane zasoby ludzkie i przyrodnicze do jak najlepszego rozwoju. Jednocześnie ma dziedziny, które trzeba starać się naprawić

i wyeliminować w dłuższej perspektywie czasu. Realizacja przedmiotowej Strategii będzie wpływać na zmniejszenie barier i przyczyni się do rozwoju gminy Parzęczew.

2.8. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najczęściej wykorzystywanych metod diagnostycznych, służących do wewnętrznej analizy danej jednostki i jej otoczenia. Narzędzie to umożliwia wskazanie mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń wynikających z czynników zewnętrznych mających swoje źródło poza gminą. Poniżej przedstawiono analizę SWOT dla Gminy Parzęczew w podziale na najbardziej istotne obszary.

Tabela 41 Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
KAPITAŁ SPOŁECZNY	
-Wysokiej jakości baza dydaktyczna szkół podstawowych -Funkcjonowanie na terenie gminy kilkunastu stowarzyszeń -Prężnie działający Uniwersytet Trzeciego Wieku -Silnie zakorzenione więzi kulturowe i historyczne wśród mieszkańców -Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej -Dostęp do bezpłatnej opieki zdrowotnej	-Postępujący proces starzenia się społeczeństwa -Ujemny przyrost naturalny -Brak miejsc świadczących opiekę nad dziećmi do lat 3 -Problem ubóstwa i marginalizacji osób ubogich oraz niepełnosprawnych -Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych -Niska dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy w ramach NFZ oraz brak placówek realizujących świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej -Rosnąc problemy związane z uzależnieniami różnego typu
GOSPODARKA	
-Wzrost liczby podmiotów gospodarczych -Spadek liczby osób bezrobotnych na terenie gminy -Wzrost świadomości mieszkańców do możliwości wykorzystywania środków zewnętrznych na rozwój własnej działalności - Obowiązujący na terenie całej gminy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	-Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych -Duża liczba małych gospodarstw rolnych, a przy tym niska ich dochodowość - Brak miejsc pracy dla ludzi młodych i wykształconych -Brak na terenie gminy dużych zakładów produkcyjnych - Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych -Brak bezpośredniego zjazdu z autostrady A2 na terenie gminy -Rosnąca liczba osób niechęcych podjąć pracy ze względu na wysokie świadczenia społeczne
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
-Dostęp do sieci wodociągowej w każdej miejscowości	-Zły stan techniczny dróg powiatowych, gminnych

-Dostęp do stacji PKP na obszarze gminy -Dostęp do Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej -Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej - Udane procesy rewitalizacyjne na terenie miejscowości Parzęczew	-Niewystarczające oświetlenie uliczne -Mała liczba połączeń autobusowych -Brak dostępności komunikacyjnej gminy -Brak ścieżek pieszo-rowerowych -Brak nowoczesnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych -Brak sieci kanalizacyjnej na przeważającej części gminy -Brak zasięgu sieci internetowej i komórkowej na niektórych obszarach gminy -Brak infrastruktury sprzyjającej rozwojowi elektromobilności -Brak sieci gazowej
REKREACJA I TURYSTYKA	
-Aktywna działalność stowarzyszeń na rzecz rozwoju sportu i zagospodarowania czasu wolnego -Dobrej jakości baza sportowa dla dzieci i dorosłych -Zagospodarowanie terenu nad zalewem w Parzęczewie wraz z budową nowoczesnej trasy Pumptrack - Prężnie działająca Dolina Skrzatów	-Niewystarczająca ilość bazy sportowej i miejsc rekreacji na terenie gminy -Brak ścieżek pieszo-rowerowych -Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna tj. baza noclegowa i gastronomiczna, - utrata funkcji rekreacyjnej terenu nad zalewem Leźnicy Wielkiej - Brak markowych produktów turystycznych
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	
-Walory przyrodnicze i krajobrazowe, dostępność zielonych terenów do rekreacji - Sieć oznaczonych szlaków rowerowych - Występowanie form ochrony przyrody -Występowanie na terenie gminy obszaru NATURA2000 -Rozwój odnawialnych źródeł energii -Rosnąca świadomość mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia, wzmacnianie się postaw proekologicznych	-Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji -Możliwość występowania suszy -Wysoki koszt wywozu odpadów -Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna -Słaba jakość bonitacyjna gleb
ZARZĄDZANIE I FINANSOWANIE SAMORZĄDOWE	
-Aktywna działalności samorządu w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwój gminy -Przynależność samorządu do organizacji, stowarzyszeń o zasięgu wojewódzkim -Dobre zarządzanie finansami publicznymi gminy -Korzystanie z powiadomień SMS	- Spadek dochodów bieżących gminy, - Brak rozwiniętego systemu typu e-administracja, - Brak rozwiniętych systemów on-line w szkołach
SZANSE	ZAGROŻENIA

-Zwiększenie współpracy międzygminnej w ramach Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny oraz innych partnerstw lokalnych, a także współpracy międzynarodowej -Wykorzystywanie środków zewnętrznych na rozwój gminy -Planowana budowa zbiornika Tkaczewska Góra -Doskonalenie systemu edukacji -Moda na aktywny i zdrowy tryb życia, rekreację, turystykę jednodniową oraz weekendową. -Rozwój działalności Regionalnego Centrum Rozwoju -Nowe plany zagospodarowania przestrzennego umożliwiające rozwój OZE -Dostępność terenów inwestycyjnych	-Niepewna sytuacja na rynku pracy i gospodarcza wynikające z pandemii COVID-19 -Zanieczyszczenie środowiska spowodowane niską emisją -Postępujące zjawisko zaniku więzi społecznych -Starzejące się społeczeństwo, a wraz z nim zwiększenie zapotrzebowania na usługi opiekuńcze -Niska opłacalność produkcji rolnej -Niestabilność prawa krajowego -Postępujące zmiany klimatyczne oraz wynikające z nich anomalie pogodowe -Wzrost zadań nakładanych na gminę bez jednoczesnego wzrostu nakładów finansowych na ich wykonanie -Konsumpcyjny styl życia, pracołizm, rozpad więzi społecznych i rodzinnych - Negatywny pośredni i bezpośredni wpływ pandemii COVID-19 na zdrowie, w kontekście zaniedbań profilaktyki czy pogorszenia stanu psychicznego
---	---

3. Wizja i misja rozwoju gminy Parzęczew

Wizja rozwoju gminy jest obrazem przyszłości, do którego będą dążyć władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy, chcący tworzyć wspólną przyszłość gminy. Wykorzystując przy tym wyniki analizy SWOT, aspiracje wyrażane przez liderów lokalnych określono stan pożądaną gminy w perspektywie do 2030. Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Rolą jej jest określenie kierunków działania, celów które będą przedmiotem dążeń władz samorządowych i partnerów na najbliższe lata.

WIZJA GMINY

W ROKU 2030 GMINA PARZĘCZEW JEST GMINĄ PRZYJAZNĄ DLA ŚRODOWISKA, WSPIERAJĄCĄ LOKALNĄ PRZEDSIĘBIORCOŚĆ, ZAPEWNIAJĄCĄ SVOIM MIESZKAŃCOM ATRAKCYJNE WARUNKI ŻYCIA, PRACY, NAUKI, SAMOREALIZACJI ORAZ WYPOCZYNKU.

MISJA GMINY

MISJĄ GMINY PARZĘCZEW JEST PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE WSZYSTKICH PODMIOTÓW SAMORZĄDOWYCH I LOKALNYCH DAŻĄCYCH DO OSIĄGNIĘCIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODRCZYM, PRZESTRZENNYM I ŚRODOWISKOWYM.

4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

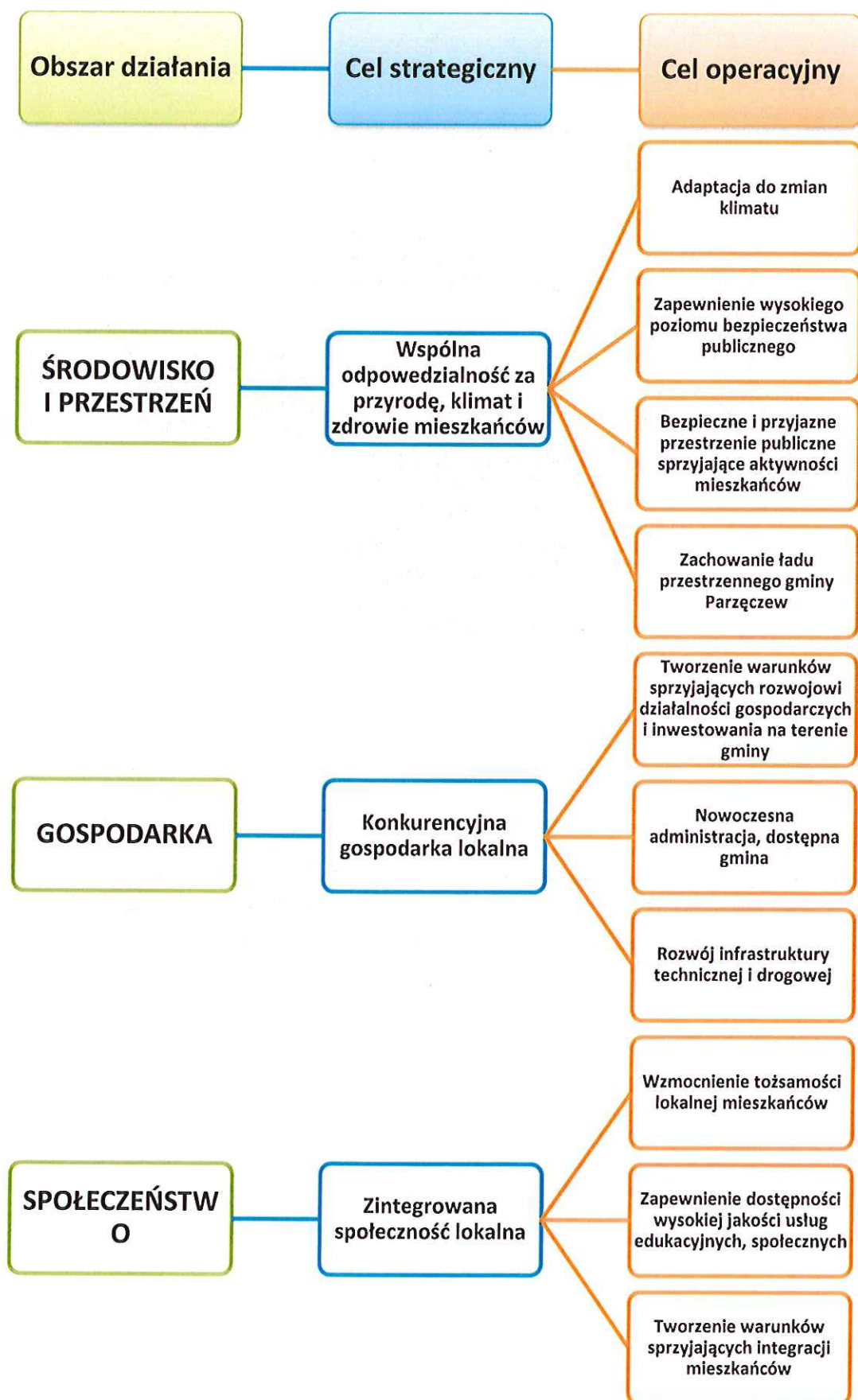
W poniższym rozdziale na podstawie analizy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, badań ankietowych określono plan działań dla rozwoju gminy. Przedstawiono charakterystykę każdego obszaru strategicznego, w ramach których dokonano koncentracji różnych działań wokół wyznaczonych celów.

Schemat 1 Obszary strategicznego rozwoju gminy Parzęczew do roku 2030

Poniżej przedstawiono siatkę celów strategicznych i celów operacyjnych. W dalszej części zostały one scharakteryzowane, a następnie określano kierunki działań, które wskazują zadania/przedsięwzięcia służące realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii.

Schemat 2 Siatka celów Strategii Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021-2030

OBSZAR STRATEGICZNY
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Pierwszy obszar strategiczny koncentruje się na zasobach środowiska naturalnego oraz zmianach klimatu, których efekty coraz częściej dotyczą wszystkich mieszkańców gminy Parzęczew. Rozwój gminy powinien być oparty o zasadę zrównoważonego rozwoju przy jednoczesnym dbaniu o dobra naturalne i ich oszczędzanie. Nowe, planowane inwestycje będą wpływać nie tylko na rozwój i atrakcyjność gminy, ale także na jakość życia mieszkańców, w tym ich zdrowie.

CEL STRATEGICZNY I	
WSPÓLNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PRZYRODĘ, KLIMAT I ZDROWIE MIESZKAŃCÓW	
CEL OPERACYJNY	Kierunki działań
1. Adaptacja do zmian klimatu	Upowszechnianie rozwiązań wykorzystujących ekologiczne źródła energii wśród mieszkańców
	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznych
	Promocja infrastruktury błękitno-zielonej
	Utworzenie nowego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców w m.in. zakresie segregacji odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami, ograniczenia niskiej emisji
	Promowanie i wdrażanie zasad modelu gospodarki obiegu zamkniętego opartego na rozsądnym i zrównoważonym wykorzystaniu surowców
	Budowa punktów ładowania samochodów elektrycznych
	Inwestycje w zielone płuca gminy – akcje wspólnego nasadzenia zieleni na wyznaczonych terenach
	Edukacja ekologiczna wraz z tworzeniem ogrodów szkolnych i przedszkolnych
2. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego	Wspierania Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie doposażenia w sprzęt gaśniczy i ratowniczy
	Przeprowadzenie akcji promujących korzystanie z systemu komunikacji publicznej w gminie
	Współpraca z różnymi podmiotami i samorządami na rzecz zwiększenia dostępności i zintegrowania różnych form transportu dla mieszkańców gminy
	Rozwój zrównoważonego transportu publicznego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego
3. Bezpieczne i przyjazne przestrzenie publiczne sprzyjające aktywności mieszkańców	Modernizacja i tworzenie nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej
	Tworzenie nowych produktów turystycznych
	Rozwój sieci terenów zielonych wraz z infrastrukturą turystyczno-rekreacyjną
4. Zachowanie ład przestrzenny gminy Parzęczew	Ochrona terenów otwartych, rolnych i leśnych przed niekontrolowanym rozprzestrzenianiem się zabudowy

	Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz ochrona, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej;
	Kształtowanie spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa m.in. poprzez utworzenie proponowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu Puczniewsko-Grotnickiego
	Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona zabytków reprezentatywnych: kościoła cmentarnego pw. Św. Rocha w Parzęczewie oraz kościoła parafialnego pw. Św. Jakuba Apostoła w Leźnicy Wielkiej
	Ochrona przyrodniczego i kulturowego krajobrazu gminy
	Uporządkowanie procesów urbanizacyjnych na terenie gminy

OBSZAR STRATEGICZNY

GOSPODARKA

Przedstawiona diagnoza wskazała, iż dużym problemem do rozwiązania dla władz samorządowych jest infrastruktura techniczna, w stan dróg lokalnych. Gmina Parzęczew w miarę swoich możliwości finansowych stara się te braki infrastrukturalne sukcesywnie uzupełniać. Jednocześnie dąży do rozwoju gospodarki lokalnej poprzez tworzenie dogodnych warunków dla przyszłych potencjalnych inwestorów i przedsiębiorstw. Gmina stawia na dobrą komunikację nie tylko transportową, ale również interpersonalną – poprzez usprawnienie przepływu informacji i ich dostępności (e-usługi, e-administracja).

CEL STRATEGICZNY 2

KONURENCYJNA GOSPODARKA LOKALNA

CEL OPERACYJNY	Kierunki działań
1. Rozwój infrastruktury technicznej i drogowej	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej w gminie
	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia publicznego w gminie
	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy
	Utworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego
2. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi działalności gospodarczych i inwestowania na terenie gminy	Rozwój infrastruktury technicznej, uzbrojenie terenów inwestycyjnych
	Działalność Regionalnego Centrum Rozwoju w zakresie wsparcia przedsiębiorstw
	Działania informacyjne na rzecz rolników
	Wzmacnianie współpracy międzygminnej w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego
	Tworzenie nowych miejsc aktywności gospodarczej poprzez działania rewitalizacyjne
	Promocja gminy
3. Nowoczesna administracja, dostępna gmina	Dobrze poinformowani mieszkańcy - wzmacnianie działań informacyjnych i konsultacyjnych poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii
	Wspieranie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej na terenie gminy - przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu

	Tworzenie współpracy międzygminnej na rzecz rozwiązywania wspólnych problemów mieszkańców
	Efektywna współpraca i zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego

OBSZAR STRATEGICZNY SPOŁECZEŃSTWO

Trzeci obszar swym zakresem obejmuje społeczeństwo, które jest bardzo ważnym czynnikiem stymulującym rozwój gminy. To mieszkańcy tworzą gminę, dla nich realizowane są wszelkie inwestycje i działania, z myślą o nich tworzona jest niniejsza strategia. Ważnym aspektem dla mieszkańców jest edukacja dzieci, zróżnicowana oferta kulturalna oraz oferta spędzenia czasu wolnego na świeżym powietrzu.

CEL STRATEGICZNY 3	
ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA	
CEL OPERACYJNY	Kierunki działań
1.Wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców	Dbłość o miejsca pamięci istotne z punktu widzenia historii lokalnej
	Kultywowanie lokalnych tradycji przy wsparciu lokalnych organizacji pozarządowych
	Organizacja cyklicznych imprez dla mieszkańców
	Zapewnianie mieszkańcom dostępności do wysokiej jakości oferty kulturalnej na terenie gminy
	Odnowa wsi
	Stworzenie ciała doradczego w postaci Młodzieżowej Redakcji Internetowej
2.Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług edukacyjnych, społecznych	Rozwój nowoczesnej bazy edukacyjnej, w tym podnoszenie kompetencji cyfrowych
	Promocja zdrowego stylu życia i aktywności ruchowej wśród mieszkańców
	Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i diagnostyki, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców głównie seniorów
	Pomoc rodzinom pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej
	Zapewnienie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym
	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych
3.Tworzenie warunków sprzyjających integracji mieszkańców	Budowa i modernizacja obiektów publicznych służących integracji mieszkańców
	Tworzenie nowoczesnych i atrakcyjnych form aktywności mieszkańców
	Rozwój działalności Regionalnego Centrum Rozwoju na rzecz aktywizacji mieszkańców
	Inicjonowanie pomocy sąsiedzkiej
	Rozwój polityki senioralnej

Integracja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami
Rewitalizacja obszarów tracących funkcje społeczne

5. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

W danym rozdziale zostały przedstawione projekty, które pozwolą wpłynąć na osiągnięcie założonych celów. Katalog inwestycji i działań jest katalogiem otwartym i będzie się zmieniał w zależności od potrzeb i kierunków działań Gminy Parzęczew.

Lp.	Nazwa inwestycji	Lokalizacja inwestycji	Lata realizacji	Szacowany koszt	Źródła finansowania
1	Budowa/Modernizacja dróg publicznych w gminie Parzęczew	Obszar gminy Parzęczew	2022-2030	34 000 000,00 zł	-Budżet gminy Parzęczew -Rządowy Fundusz Polski Ład - środki w ramach Unii Europejskiej
2	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie ZIT/SŁOM/MOF ŁÓDŹ	Gminy z obszaru SŁOM/ZIT/MOF Łódź	2025-2026	2 500 000,00 zł	-Budżet Gminy - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
3	Zielona energia- instalacje fotowoltaiczne na obiektach użyteczności publicznej na terenie ZIT/SŁOM/MOF Łódź	Gminy z obszaru SŁOM/ZIT/MOF Łódź	2024 - 2025	3 000 000,00 zł	-Budżet Gminy - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - WFOŚiGW w Łodzi
4	Budowa publicznych punktów ładowania pojazdów elektrycznych na terenie ZIT/SŁOM/MOF Łódź	Gminy z obszaru SŁOM/ZIT/MOF Łódź	2024	1 050 000,00 zł	-Budżet Gminy - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - NFOŚiGW
5	Centrum Cyrkularności BZURA	Gmina Bielawy - Piaski Bankowe	2022 - 2030	100 000 000,00 zł (wkład Związku Międzygminnego BZURA - 15 000 000,00 zł)	- Budżet gmin Związku Międzygminnego BZURA - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 -NFOŚiGW -WFOŚiGW w Łodzi
6	Wspólna gospodarka odpadami na terenie ZIT/SŁOM/MOF Łódź	Gminy z obszaru SŁOM/ZIT/MOF Łódź	2024 – 2027	3 000 000,00 zł	Budżet Gminy - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027

					Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
7	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Parzęczew	Parzęczew	2022-2023	2 500 000,00 zł	-Budżet gminy -Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
8	Budowa systemu energetycznego w gminie Parzęczew wykorzystującego odnawialne źródła energii	Parzęczew	2022-2023	850 000,00 zł	-Budżet gminy -Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
9	Projekt „FRONTSHIP”	Międzynarodowy projekt, w którym Gmina Parzęczew jest uczestnikiem	2021-2024	19 000 000,00 EURO (199 410,00 EURO dla Gminy Parzęczew)	Program Horyzont 2020
10	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Parzęczew – etap IV	Obszar gminy Parzęczew	2024-2030	5 000 000,00 zł	-Budżet gminy -Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027 - WFOŚiGW w Łodzi - NFOŚiGW
11	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa energetycznego w gminie Parzęczew	Obszar gminy Parzęczew	2024-2030	1 000 000,00 zł	-Budżet Gminy
12	Rewitalizacja miejscowości Parzęczew – etap V	Parzęczew	2025-2027	5 000 000,00 zł	-Budżet Gminy - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
13	Promocja gospodarcza gminy Parzęczew	Obszar gminy Parzęczew	2023-2027	1 000 000,00 zł	-Budżet Gminy - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027
14	Odnowa wsi – rozwój kultury, rekreacji i sportu na terenie gminy Parzęczew	Obszar gminy Parzęczew	2024-2029	4 000 000,00 zł	-Budżet gminy -Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027
15	Ochrona środowiska naturalnego gminy poprzez odnowę terenów zielonych oraz renaturyzację zbiorników i cieków wodnych	Obszar gminy Parzęczew	2025-2030	5 000 000,00 zł	-Budżet Gminy - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 - NFOŚiGW

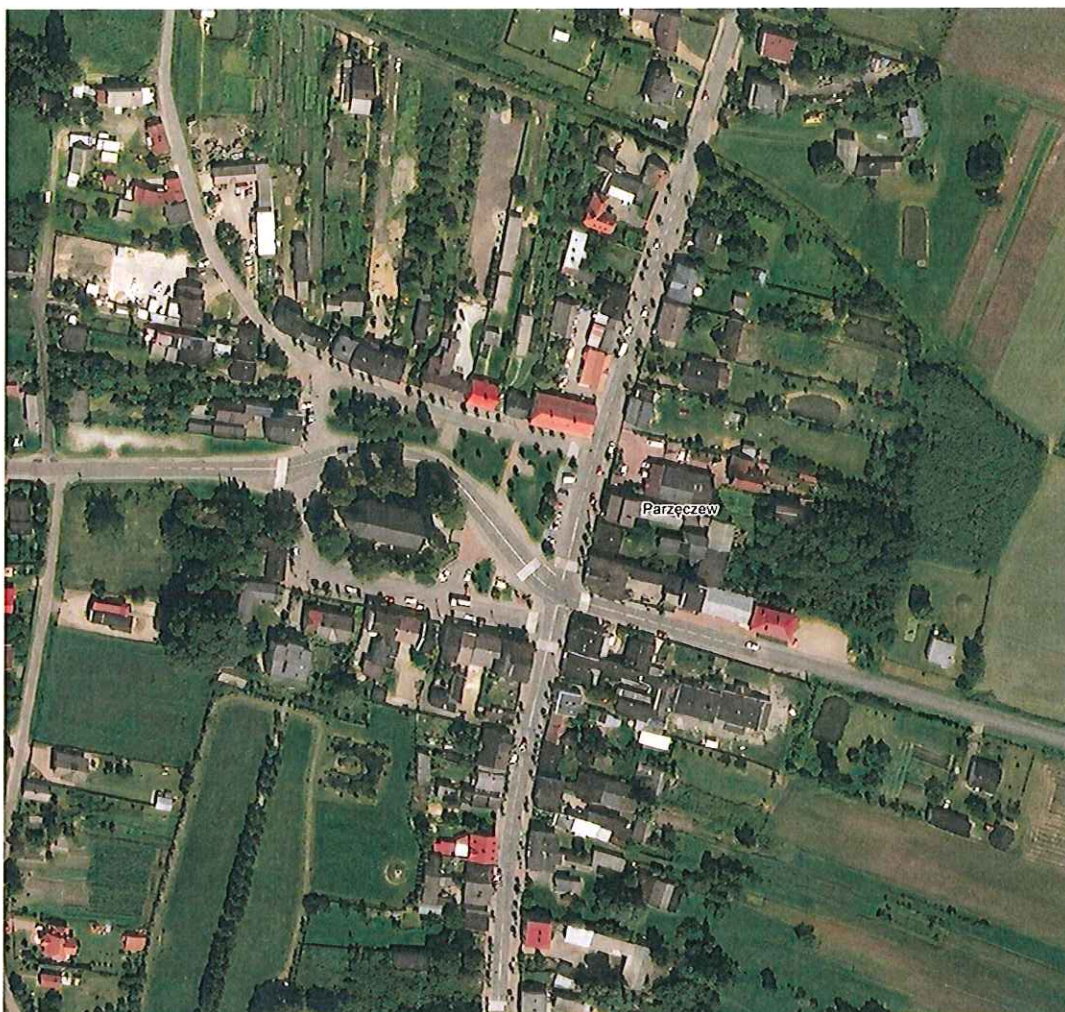
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Parzęczew

Rozdział został opracowany na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew, które sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W dniu 31 lipca 2018 r. Rada Gminy w Parzęczewie uchwaliła zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew, do której przystąpiono w czerwcu 2014 r. W świetle przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wojewoda Łódzki nie stwierdził nieważności w całości lub części aktu planistycznego. Uchwała Rady Gminy w Parzęczewie w sprawie zmiany studium weszła w życie z dniem podjęcia.

Charakterystyczną cechą gminy Parzęczew jest współwystępowanie funkcji rolniczej, występującej głównie w jej północnej części oraz funkcji rekreacyjno-mieszkaniowej w części południowej, która wyróżnia się znaczną lesistością (co wiąże się z zielonym pierścieniem wokół Łodzi i jego północno - zachodnim odcinkiem). Dużo bardziej skomplikowana niż w przypadku obszarów wiejskich, struktura wewnętrzna miejscowości Parzęczew przejawia się mnogością funkcji występujących w jednorodnych skupiskach lub pomiędzy terenami pełniącymi inne funkcje. W związku z tym, że za lokalizacją konkretnych funkcji, podążają określone typy zabudowy, na terenie Parzęczewa, występuje także zróżnicowanie pod tym względem. Największe wymieszanie się funkcji, a przez to największe zróżnicowanie zabudowy, jest najbardziej charakterystyczne dla kwartałów zabudowy ograniczonym ulicami: Łęczycką, Zachodnią, Kątną, Stodolnianą, Lotników, Ogrodową, Targową, A. Mickiewicza, Południową i Św. Rocha.

Mapa 3. Centrum miejscowości Parzęczew o największym wymieszaniu się funkcji – zdjęcie satelitarne

Źródło: mapy.cz

Na tym obszarze zlokalizowana jest zabudowa pełniąca odmienne funkcje: mieszkalną, usługową (usługi różnego typu: od drobnego rzemiosła, do hurtowni, a także usługi z zakresu administracji publicznej, opieki zdrowotnej, oświaty i edukacji), sakralne, kulturowe, przemysłowe i inne. Taka sytuacja dotyczy najstarszej części, którego zróżnicowane funkcje zlokalizowane obok siebie były wyrazem rozwoju gospodarczego, społecznego oraz przestrzennego miejscowości, a także odpowiedzią na aktualne potrzeby jej mieszkańców. Rezerwa terenowa dla rozwoju gminy w granicach administracyjnych jest duża, jednak należy zaznaczyć, że także w obrębie terenów zainwestowanych, można wydzielić obszary, które obecnie wykorzystywane są nieefektywnie, należy zatem zmierzać do racjonalizacji i uporządkowanego sposobu korzystania z przestrzeni.

Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy występuje w kilku formach: budynków mieszkalnych jednorodzinnych wolno stojących oraz bliźniaczych, a także budynków wielorodzinnych. Niewątpliwie najbardziej rozpowszechnioną formą jest budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Forma architektoniczna budynków jednorodzinnych występujących na terenie zależy przede wszystkim od okresu, w jakim one powstały. Obok

obiektów bryłowych z płaskim dachem (tzw. kostka polska) charakterystycznych dla budownictwa lat 70-tych oraz 80-tych występują także budynki nowsze, wykazujące zapoczątkowany od lat 90-tych trend powrotu do architektury tradycyjnej – jednopiętrowych domów, ze spadzistymi dachami i poddaszem zaadaptowanym na cele mieszkaniowe. Projekty domów pochodzą w głównej mierze z katalogów, co wpływa na unifikację zabudowy gminy z zabudową pozostałych regionów Polski. Budynki mieszkalne wielorodzinne usytuowane są w miejscowości Leźnica Wielka Osiedle obręb Opole oraz w Parzęczewie.

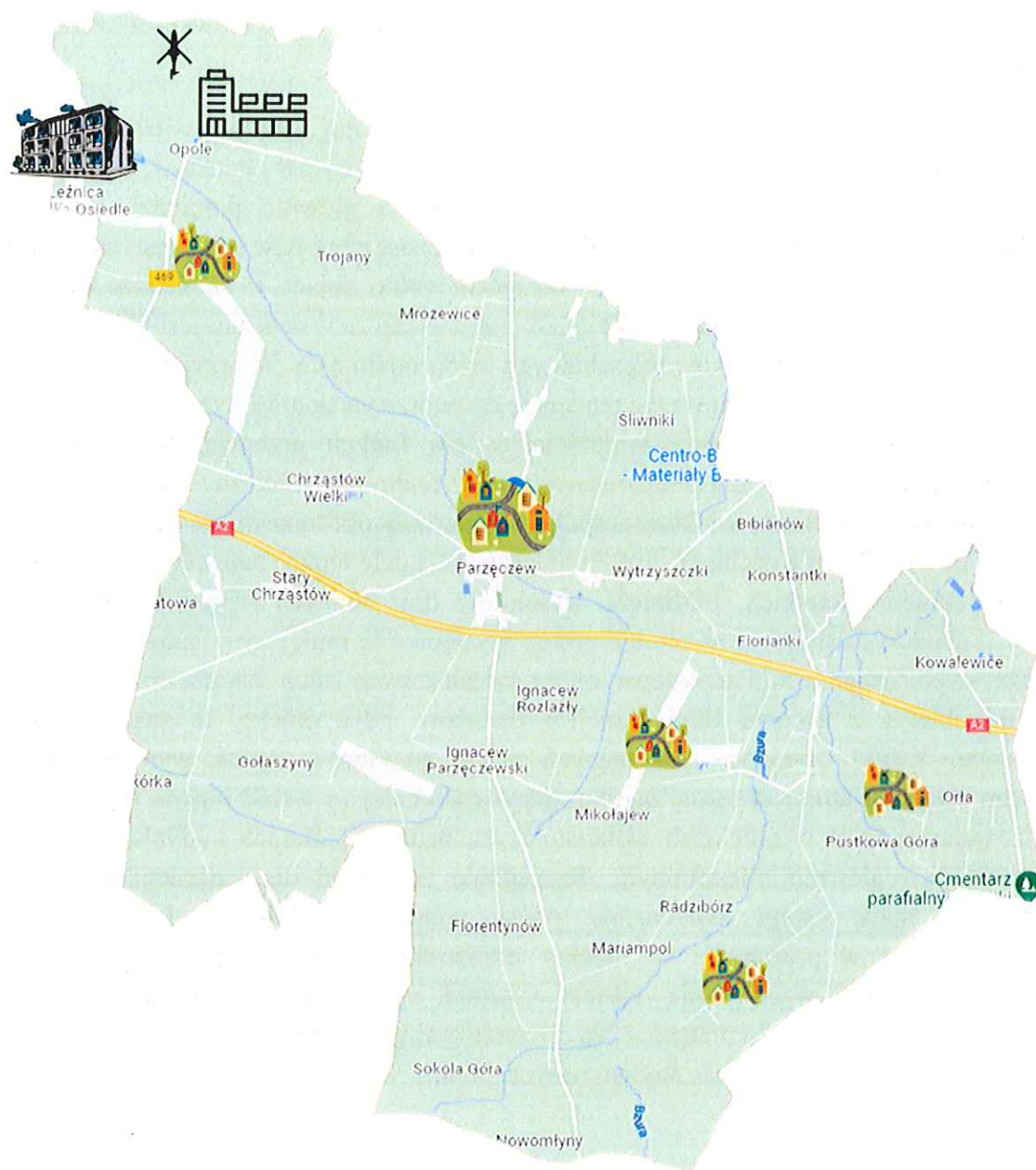
Zabudowa rekreacji indywidualnej na obszarze Gminy, oprócz lokalizacji na pojedynczych działkach, sąsiadujących z innymi typami zabudowy (głównie mieszkaniową), jest zlokalizowana w kilku większych zespołach – największy znajduje się w miejscowości Orła, Duraj obręb Orła, Pustkowa Góra obręb Chociszew oraz Tkaczewska Góra. Ten typ zabudowy jest bardzo rozpowszechniony na obszarze wiejskim, głównie w sąsiedztwie lasów i terenów otwartych.

Zabudowa zagrodowa jest zlokalizowana na terenie całej gminy i nie można wyróżnić dominującego profilu działalności ogrodniczej, ani hodowlanej. Można, zatem stwierdzić, że zabudowa zagrodowa na terenie obszaru gminy zlokalizowana jest w gospodarstwach rolniczych. Jednakże teren zajmowany przez uprawy rolnicze ulega skurczeniu na skutek wypierania przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Na obszarze gminy obserwuje się bardzo nasilone zjawisko suburbanizacji – rozlewania się. Rozległe niegdyś tereny wiejskie, tracą swój pierwotny charakter. Największa skala zjawiska rozlewania się na tereny wiejskie jest obserwowana w obrębach Orła, Chociszew i Mikołajew. Zagospodarowanie nabrało charakteru podmiejskiego, z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, ale także z bardzo silnymi skupiskami zabudowy rekreacji indywidualnej oraz przemysłem i usługami. Co więcej, proces ten cały czas się nasila i o ile początkowo nowe typy zabudowy lokalizowane były wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, tak obecna analiza terenu pozwoliła zaobserwować, że proces ten dotyczy rozlewania się zabudowy już w głąb działek ówczesnie użytkowanych rolniczo. Analiza struktury podziałów działek wykazała, że wiele z nich zostało podzielonych z przeznaczeniem pod nową zabudowę mieszkaniową w sposób pozwalający na racjonalne użytkowanie przestrzeni. Jednak są także obszary, które są zagospodarowane w sposób chaotyczny, podziały działek nie są racjonalne, powodując problemy w ich użytkowaniu zgodnie z ich nowym, mieszkaniowym przeznaczeniem. Na pozostałych terenach obszaru gminy obserwuje się trend wyłączania działek z produkcji rolnej i lokalizowania na nich zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Analiza stanu zainwestowania na obszarze gminy Parzęczew wykazuje, że ze względu na zwiększony ruch budowlany na terenie gminy, sposób rozmieszczenia budynków odbiega od tradycyjnej dla polskiej kultury – wsi ulicówki. Nie tylko na obszarach w/w obrębów, gdzie w związku z suburbanizacją, zabudowa przenosi się dalej od szlaków komunikacyjnych, w głąb działek, ale także na pozostałych obszarach wsi, zabudowa, głównie mieszkaniowa jednorodzinna „odsuwa” się od głównych dróg. Jedynie na stosunkowo krótkich odcinkach można zauważyć lokalizację zabudowy (zagrodowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej) w sposób zwarty, po jednej lub po obydwu stronach drogi, z rolniczym przeznaczeniem głębszych części działek.

Wsie rzędówki z luźnym i zwartym rozmieszczeniem zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych po jednej stronie drogi można obserwować w północnej części Gminy. Obecnie obserwuje się trend do przekształcania rzędówek w ulicówki, z zabudową zlokalizowaną po obu stronach drogi.

Szeroki wachlarz oferowanych na terenie Parzęczewa usług, skutkuje wieloma różnymi typami zabudowy. Owo zróżnicowanie dotyczy formy, gabarytów obiektów, a także ich lokalizacji. Usługi handlu i rzemiosła zlokalizowane są głównie pomiędzy obiektami i zespołami zabudowy mieszkaniowej. Dominująca większość sfery w/w usług jest realizowana przez podmioty prywatne. Jeśli są to obiekty usługowe wolno stojące, to są nieduże, do około 50m² powierzchni użytkowej. Częstym przypadkiem, zwłaszcza w centrum jest lokalizowanie usług handlu w parterach budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W przypadku większych obiektów usługowych, można zauważyć tendencję do tworzenia skupisk. Na takich obszarach, zabudowa usługowa pełni funkcję uzupełniającą dla funkcji przemysłowej, składów i magazynów. W przypadku usług realizowanych przez podmioty publiczne można zauważyć tendencję do skupiania się w większe zespoły. Najbardziej obfitującym w usługi publiczne rejonem są okolice Placu Kościuszki i ul. Południowej – gdzie można zauważyć skupienie się szkół, przychodni lekarskich, biblioteki, kościołów oraz różnych instytucji lokalnych i urzędów. Zabudowa usługowa na terenie gminy występuje w mniejszym zakresie. Mniejsza jest także, w porównaniu do Parzęczewa, oferta świadczonych usług. Na obszarze gminy nie występują obiekty z zakresu administracji i finansów, gdyż obiekty te znajdują się w Parzęczewie. Wśród obiektów realizujących usługi publiczne można wyróżnić przede wszystkim szkoły. Natomiast usługi handlu, najpowszechniejsze wśród innych typów usług, zlokalizowane są bądź w obiektach wolnostojących bądź w parterach budynków o innym przeznaczeniu – głównie mieszkalnym. Szczególne znaczenie dla zaspokajania potrzeb mieszkańców mają usługi świadczone przez podmioty publiczne. Ich fizycznym odzwierciedleniem w przestrzeni są obiekty infrastruktury społecznej z zakresu opieki medycznej, oświaty i wychowania, kultury i sztuki, sportu, rekreacji i turystyki, kultu religijnego oraz administracji i finansów. Na obszarze gminy występują wszystkie w/w obiekty infrastruktury społecznej, jednakże stopień nasycenia nimi w przestrzeni jest zróżnicowany.

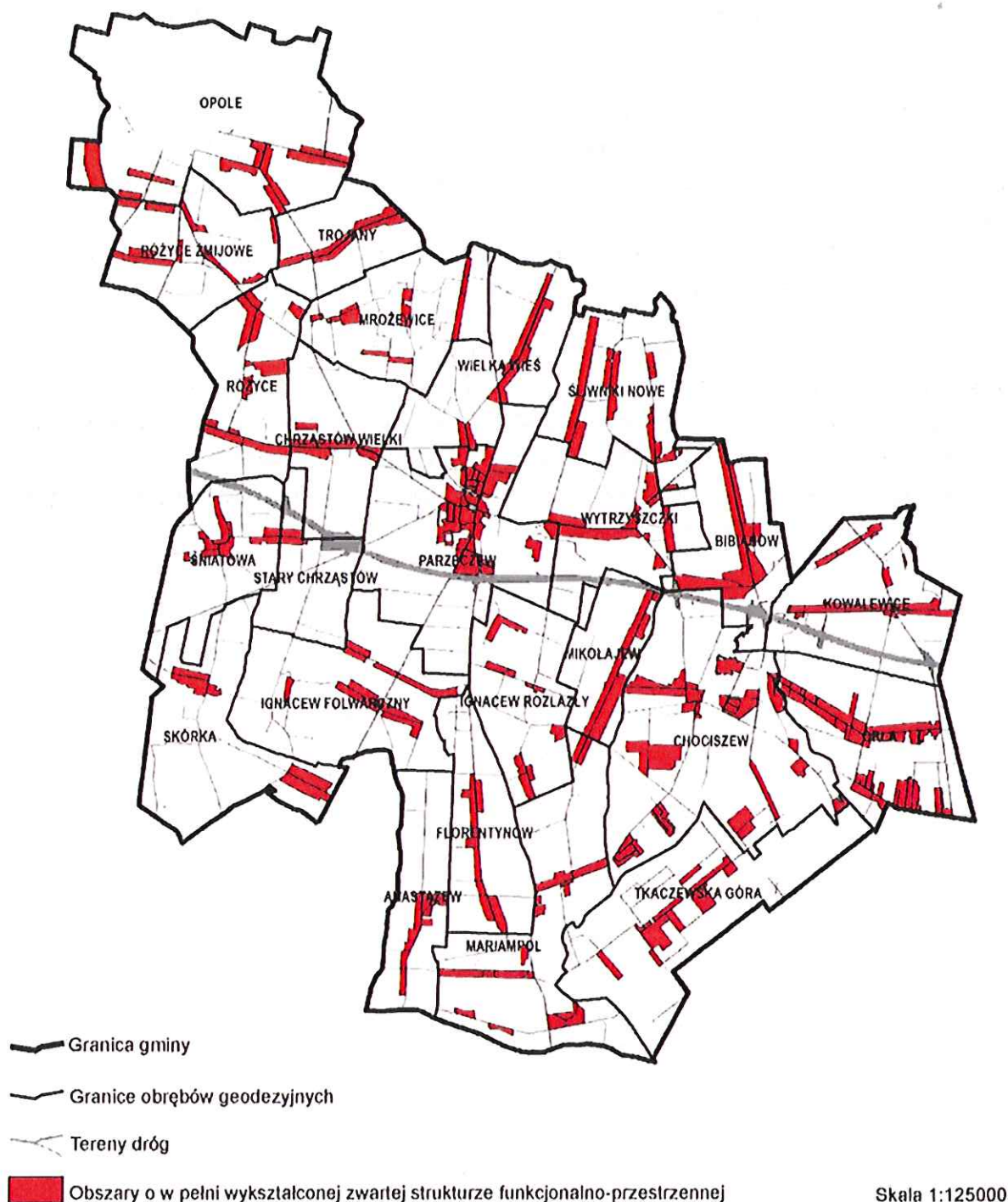
Mapa 4. Główne elementy zagospodarowania przestrzennego gminy

LEGENDA:

	Główne tereny zabudowy mieszkalnej
	Osiedla mieszkaniowe
	Lotnisko wojskowe

Mapa 5. Obszary o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na terenie gminy

Podsumowując gmina podzielona jest na dwa obszary. Część północna, zachodnia i środkowa gminy to obszar z dominującymi funkcjami rolniczymi, które w znacznym stopniu zaczynają być wypierane przez funkcję mieszkaniową. Zaleca się stopniowe przekształcenie terenów zabudowy zagrodowej w struktury wielofunkcyjne łączące zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną i usługową. Część południowa i wschodnia gminy to obszary wielofunkcyjne z dominującymi funkcjami takimi jak zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, rekreacji indywidualnej i usługowa, a we wsiach Chociszew i Parzęczew również produkcyjna.

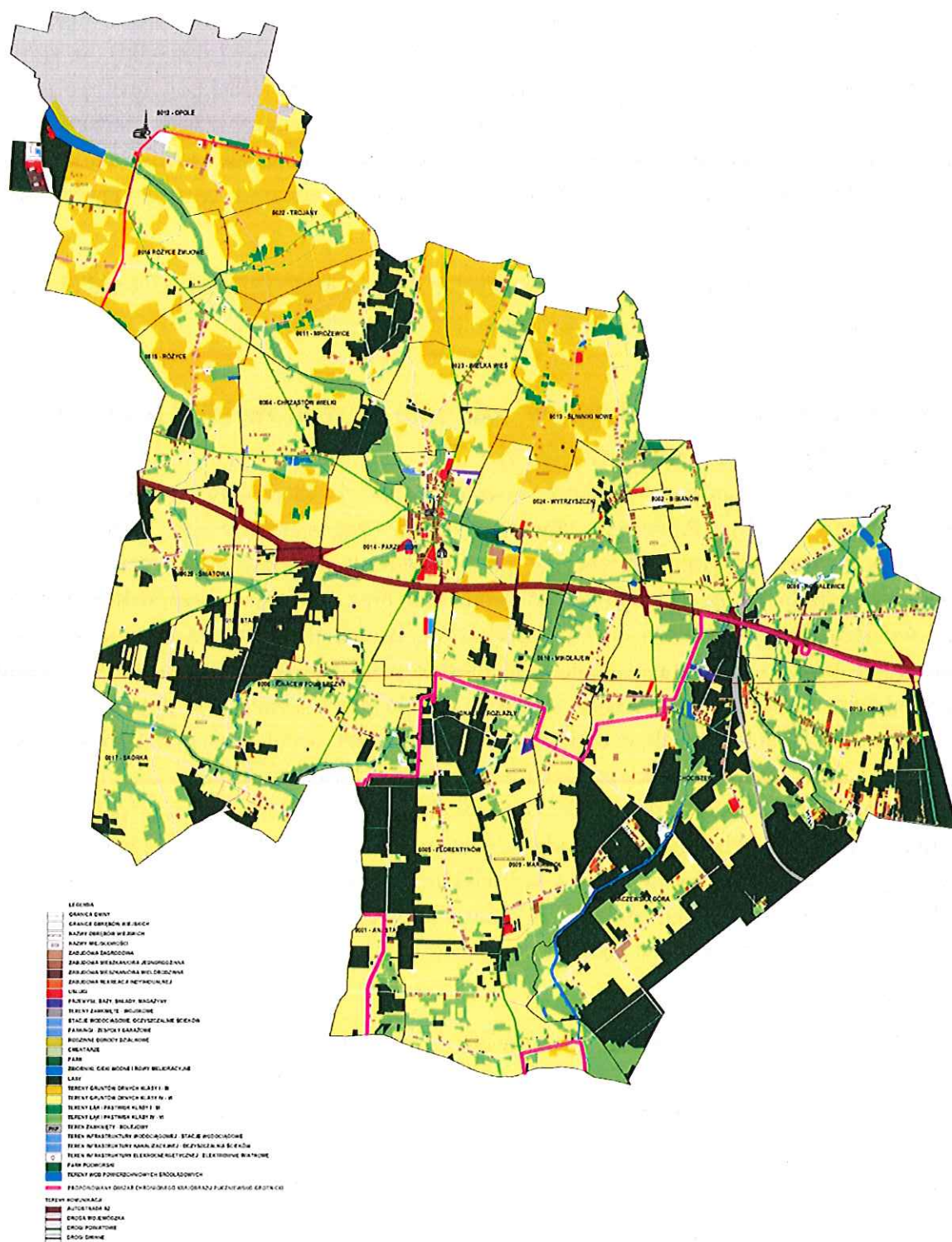
Ten rejon gminy przekształca się, w wieloletnim procesie urbanizacyjnym, gdyż takie decyzje zapadły na etapie opracowania obecnie obowiązujących planów miejscowych. Funkcja rolnicza w tej części gminy ma charakter szczątkowy⁴.

Polityka przestrzenna Gminy powinna zapewniać ochronę jej krajobrazu, zarówno przyrodniczego jak i kulturowego, m.in. poprzez zachowanie zasobów przyrody oraz ochronę zabytków. Jej założeniem powinno być zapobieganie niekontrolowanej suburbanizacji i chaotycznemu rozprzestrzenianiu się zabudowy mieszkaniowej na terenach otwartych, rolnych i leśnych. Działania w tym kierunku pozwolą zachować cenne przyrodniczo elementy środowiska i kształtować spójny regionalny system obszarów chronionych województwa.

Poniższa mapa pokazuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy Parzęczew. Wskazuje ona m.in. położenie względem gminy strategicznego elementu docelowego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa – proponowanego Puczniewsko-Grotnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Ponadto, zaznaczone zostały na niej reprezentatywne zabytki gminy Parzęczew, które stanowią istotne elementy kształtowania dziedzictwa kulturowego województwa.

⁴ Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew

Mapa 6. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Parzęczew

Rolą kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy Parzęczew jest określenie podstawowych kierunków polityki rozwoju prowadzonej w jej przestrzeni. Dlatego w ramach jej struktury funkcjonalno-przestrzennej ustala się wprowadzanie w planach miejscowych zapisów dotyczących form zabudowy oraz zasad kształtowania przestrzeni, zapobiegających niekontrolowanej suburbanizacji. Zaleca się zachowanie istniejącego zainwestowania, lokalizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej na terenach gruntów, które utraciły wartość użytkową i nie nadają się do zagospodarowania (nieużytki), na których nie przewiduje się lokalizacji zabudowy. Prowadzenie gospodarki leśnej powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami o lasach oraz w oparciu o plan urządzenia lasu z jednoczesnym zakazem realizacji obiektów budowlanych i budowli niezwiązanych z gospodarką leśną. Ponadto, rekomenduje się objęcie ochroną postulowanego obszaru cennego przyrodniczo (OChK „Puczniewsko - Grotnickiego”).

Do roku 2030 nie przewiduje się inwestycji o znaczeniu strategicznym, ponadlokalnym, które zakłóciłyby planowany obecnie rozwój przestrzenny gminy.

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Zgodnie z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, występujące na terenie gminy Parzęczew, predysponują ją do rozwijania przede wszystkim zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej oraz rekreacji indywidualnej. Jednakże poza wiodącą funkcją rolniczą oraz mieszkaniową, istotne jest również rozwijanie funkcji usługowych oraz zorganizowanej działalności produkcyjnej. Prowadzona działalność usługowa i produkcyjna generuje zwiększone dochody do budżetu Gminy, w formie podatków bezpośrednich (opłat lokalnych, podatków od nieruchomości, podatków od środków transportu itp.), jak i pośrednich (stanowiących udział w podatkach od osób prawnych – CIT, itp.), a także wpływa na aktywizację zawodową mieszkańców. Lokalizacja przedsiębiorstw podnosi rangę gminy, staje się jej wizytówką gospodarczą, co ma istotny wpływ na lokowanie nowych inwestycji. Z uwagi na położenie gminy w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym, w relatywnie niedalekim sąsiedztwie Łodzi, istniejącą infrastrukturę techniczną, jest odpowiednim miejscem do lokalizowania centrów logistycznych, magazynów czy zakładów produkcyjnych wysokiej technologii.

Największe zagrożenie dla ochrony środowiska kulturowego gminy stanowi stan świadomości ludzi i ich działania, których skutki są wyraźnie widoczne na terenie gminy. Niewiedza o wartości zabytków, o skutkach wyrwania ich z kontekstu, o ich znaczeniu dla tożsamości gminy, o trudności ich odtworzenia, a także ignorancja i konformizm, powodują między innymi usunięcie wielu zabytków dla zapewnienia miejsca dla nowych obiektów. Zabytkowe obiekty, które figurowały w wojewódzkiej ewidencji zabytków już nie istnieją lub zostały tak przekształcone poprzez bezmyślną działalność człowieka, że zatraciły swoje walory kulturowe. Biorąc pod uwagę, iż jednym z podstawowych celów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest stworzenie podstaw do ustalania, w sporządzanych w następnej kolejności planach zagospodarowania przestrzennego regulacji

dotyczących przeznaczenia i zasad zagospodarowania przestrzennego terenów, przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej gminy dla realizacji celów dotyczących ochrony, rozwoju zasobów i kształtowania środowiska kulturowego:

- 1) rewaloryzacja istniejących zasobów kulturowych oraz tworzenie nowych wartości kulturowych w przestrzeniach publicznych gminy;
- 2) ochrona elementów środowiska kulturowego, jako istotnych dla budowania tożsamości gminy;
- 3) tworzenie obrazu gminy rozwijającej się harmonijnie, wykorzystujących i szanując swoje dziedzictwo;
- 4) wykorzystanie zabytku na cele użytkowe może odbywać się wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) wszelkie inwestycje i działania w sąsiedztwie zabytków nie mogą pogorszyć jego stanu zachowania ani wartości zabytkowych, w tym walorów widokowych;
- 6) udostępnianie i promocja walorów kulturowych gminy.

W planach miejscowych należy zagwarantować ochronę w zakresie zasad ochrony krajobrazu kulturowego poprzez określenie zakresu dopuszczalnych przekształceń przy obiektach zabytkowych oraz ich otoczeniu zgodnie z wytycznymi i kierunkami zawartymi powyżej. Ustalenia dotyczące obiektów zabytkowych powinny być sformułowane indywidualnie dla każdego obiektu i zapisane w planie miejscowym, gwarantującym ochronę prawną. Kształtując otoczenie obiektu zabytkowego należy brać pod uwagę jego właściwą ekspozycję oraz możliwość kontynuacji tradycyjnych, wartościowych cech zabudowy.

Dominującą funkcją jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Uzupełniającą funkcją są usługi lokalizowane w bryle budynku mieszkalnego oraz zabudowa usługowa. Funkcje towarzyszące – tereny zieleni, tereny infrastruktury technicznej, tereny komunikacji, tereny publiczne i inne wynikające z zachowania stanu istniejącego. Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) ustalenia w planach miejscowych form zabudowy,
- 2) systematycznego rozwoju wyposażenia w infrastrukturę techniczną i układ drogowy.

Jednym z najważniejszych elementów kształtowania strefy jest wykreowanie atrakcyjnej, wielofunkcyjnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej, stanowiącej wizytówkę miejscowości, będącej elementem kształtującym procesy społeczne, gospodarcze i ekonomiczne. Właściwie ukształtowana przestrzeń publiczna może bowiem sprzyjać interakcji pomiędzy jednostkami, grupami społecznymi, ale jednocześnie definiuje tożsamość i przynależność do miejscowości, postrzeganej jako konkretny organizm. Zakorzeniona w świadomości mieszkańców wartość przestrzeni zlokalizowanej w gminie warunkuje mentalną przynależność oraz chęć i potrzebę uczestniczenia w życiu gminy. Kierując się w/w kryteriami wyznacza się następujące obszary przestrzeni publicznej:

- a) Plac przed kościołem w Parzęczewie,
- b) Teren imprez i spotkań publicznych w Parzęczewie,

c) Teren przy pomniku w Orleju.

Kierunki rozwoju, preferowane funkcje przestrzeni publicznej to:

- a) miejsce organizacji zgromadzeń, uroczystości, imprez masowych związanych z życiem lokalnym gminy;
- b) miejsce organizacji plenerowych, tymczasowych ekspozycji sztuki wizualnej,
- c) miejsce organizacji imprez plenerowych szeroko rozumianej „promocji gminy”,
- d) miejsce wypoczynku mieszkańców i turystów w tym dla osób starszych i niepełnosprawnych.

W ustaleniach planów miejscowych nieprzekraczalne wartości wskaźnika powierzchni zabudowy do powierzchni działki, wysokości zabudowy winny być ustanawiane w granicach wartości podanych powyżej z uwzględnieniem kontynuacji wskaźników istniejących w obszarze objętym planem oraz prawidłowego kształtowania zabudowy w dostosowaniu do specyfiki lokalizacji. Dopuszcza się „punktowe” przekroczenie podanych w studium maksymalnych wysokości zabudowy - zwłaszcza dla istniejących budynków lub o indywidualnych rozwiązaniach architektonicznych, jak kościół lub obiekty sportowe, zabudowy produkcyjnej i inne, które muszą być wyższe ze względu na technologię oraz budowli, obiektów wieżowych i elementów architektonicznych stanowiących dominanty. Pozostałe wskaźniki kształtowania zabudowy i parametry działek budowlanych winny być określone w ustaleniach planów miejscowych. Należy zapewnić harmonijne kształtowanie zabudowy poprzez kontynuację wskaźników istniejących w obszarze z możliwością ich zmiany – zarówno zwiększenia jak i zmniejszenia - w zależności od specyfiki lokalizacji i planowanych przekształceń przestrzennych.

Planowanie rozwoju przestrzennego gminy Parzęczew musi odbywać z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Analiza środowiska gminy wykazała szereg konkretnych uwarunkowań i wniosków do kierunków zagospodarowania przestrzennego. Kluczowym warunkiem zrównoważenia rozwoju obszaru gminy jest zasada zgodności sposobu kształtowania i użytkowania przestrzeni z warunkami przyrodniczymi terenu. Ze względu na pełnione funkcje ekologiczne, klimatyczne, krajobrazowo-kulturowe, doliny rzeczne oraz najbliższe sąsiedztwo mniejszych rzek, należy chronić przed zabudową, powinny one pozostać przestrzenią otwartą. Istnieje konieczność zachowania i ochrony istniejących lasów, terenów zieleni, ochrony zadrzewień i zakrzewień, jak również wzbogacania przestrzeni gruntów ornych nowymi nasadzeniami, w celu poprawy warunków glebowych oraz zwiększenia różnorodności biologicznej. Należy zachować i chronić obszary wodno-torfowiskowo-ławkowe, gdyż są to bardzo cenne, zindywidualizowane przyrodniczo układy ekosystemów. Ponadto, ze względu na małe nasycenie obszarami i obiektami chronionymi rekomenduje się m.in. utworzenie postulowanego obszaru chronionego krajobrazu „Puczniewsko-Grotnickiego”, w tym działania na rzecz kształtowania spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa z proponowanym Puczniewsko-Grotnickim Obszarem Chronionego Krajobrazu jako strategicznym elementem SOCh.

Istnieje konieczność ograniczania przeznaczania, w planach miejscowych, terenów otwartych pod zabudowę, które mogłoby spowodować nadmierne rozproszenie obiektów budowlanych oraz fragmentację środowiska. Rekomenduje się ograniczanie rozprzestrzeniania się zabudowy mieszkaniowej na oderwanych od zwartej zabudowy obszarach rolnych w celu właściwego kształtowania terenów otwartych, rolnych i leśnych. Ponadto, ochronę krajobrazu przyrodniczego gminy należy prowadzić w powiązaniu z ochroną elementów dziedzictwa kulturowego.

Na terenie gminy obowiązuje Program Rewitalizacji Gminy Parzęczew 2020+. Wyznaczono obszar zdegradowany poddawany rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uznano teren miejscowości Parzęczew.

[illegible]

110

8. Obszary strategicznej interwencji

8.1. Obszar strategicznej interwencji określony w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wraz z zakresem planowanych działań

Poniższy rozdział przygotowano w oparciu o *Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030* - Załącznik do Uchwały Nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r..

Cytując dokument: „Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemysłanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. (...)

Strategia 2030 jest odpowiedzią na wyzwania wewnętrzne i globalne, jakie stoją przed województwem łódzkim. Podejmowane w ramach strategii działania będą służyły ograniczaniu negatywnych skutków procesów demograficznych związanych z depopulacją i starzeniem się społeczeństwa, podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym transformacji w kierunku Przemysłu 4.0. Niezbędnym warunkiem tych przemian będzie rozwój cyfryzacji i całego sektora e-usług. Dla zapewnienia spójności społecznej podejmowane będą działania zmierzające do zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług w zakresie ochrony zdrowia, polityki społecznej, edukacji, kultury, sportu i turystyki. Kompleksowa poprawa dostępności województwa sprzyjać będzie budowaniu spójności terytorialnej. Niezmiernie istotne będą również działania związane z adaptacją do zmian klimatu oraz poprawą jakości powietrza. Województwo łódzkie dostrzega potencjał sektora energetycznego, jak również potrzebę jego transformacji. Sprawiedliwa i włączająca transformacja ma kreować nowy model rozwoju dla obszaru górniczego przy jednoczesnym zapobieganiu regresowi gospodarczemu i społecznemu.

Rok 2020 przyniósł całkowicie nowe wyzwanie związane z ograniczaniem skutków kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19. Zarząd Województwa podjął zdecydowane działania mające na celu odbudowę gospodarki oraz przeciwdziałanie zwiększaniu się bezrobocia. W celu zapobiegania i ograniczania wpływu kolejnych zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości, niezwykle istotna jest kontynuacja podjętych działań, również w obszarze ochrony zdrowia i rozwoju cyfryzacji, w tym rozwijania kompetencji cyfrowych wszystkich grup społecznych.

Zaproponowane w Strategii 2030 działania koncentrują się na przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom, jak również na wzmacnianiu wewnętrznych potencjałów. Wymiar terytorialny interwencji będzie kontynuowany, dostosowany do potrzeb i możliwości

rozwojowych poszczególnych terytoriów, w tym Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych z poziomu krajowego i regionalnego. Koncentracja interwencji na tych obszarach będzie służyła wyrównywaniu szans rozwojowych poszczególnych obszarów województwa i budowaniu jego spójności terytorialnej.

Osią działań będzie jak najlepsze wykorzystanie wszelkich dostępnych zasobów. W kręgu szczególnego zainteresowania samorządu województwa będzie rodzina i stworzenie godnych warunków życia dla wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego.”⁵

Niniejsza *Strategia Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021 – 2030* wpisuje się w wizję oraz w cele określone w SRWL 2030. WIZJA ROZWOJU zawarta w SRWL 2030 „odzwierciedla pożądany stan województwa w perspektywie 2030 roku, w trzech strategicznych wymiarach rozwoju tj. gospodarczym, społecznym i przestrzennym, który jest odpowiedzią na sformułowane wyzwania rozwojowe. Uwzględnia zachodzące w świecie zmiany i globalne megatrendy, które będą w najbliższych latach kształtować społeczeństwa i gospodarki.

HARMONIJNIE ROZWIJAJĄCE SIĘ WOJEWÓDZTWO W CENTRUM POLSKI, PRZYJAZNE RODZINOM, MIESZKAŃCOM MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH. REGION, W KTÓRYM NOWOCZESNA GOSPODARKA IDZIE W PARZE Z OCHRONĄ WALORÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH.

(...) W Strategii wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

(...) Dodatkowo wskazano jeden cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region.

Skuteczne działania podejmowane w sferze zarządczej pozytywnie oddziałują na realizację wskazanych powyżej celów strategicznych oraz pozwolą na skuteczną realizację Strategii i optymalizację procesów rozwojowych. W ramach tego celu działania będą skoncentrowane na poprawie funkcjonowania administracji publicznej oraz rozwoju współpracy na różnych poziomach zarządzania, szczególnie współpracy samorządu wojewódzkiego i samorządów lokalnych.

Istotą tego celu będzie prowadzenie zintegrowanej polityki rozwoju, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju poprzez wzmacnianie potencjału endogenicznego miast i obszarów wiejskich, podniesienie ich atrakcyjności osadniczej, niwelowanie barier rozwojowych, zapobieganie peryferyzacji. Kluczowe znaczenie będzie przy tym miało poszanowanie zasad ochrony środowiska, w tym najwartościowszych elementów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Polityka zrównoważonego rozwoju pozwoli na

⁵ *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030*

zaspokojenie potrzeb obecnych mieszkańców regionu łódzkiego i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska dla przyszłych pokoleń. Osiąganie efektu synergii w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego będzie odbywało się z poszanowaniem walorów przestrzeni.”

TERYTORYALNY WYMIAR STRATEGII

Obszary Strategicznej Interwencji

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe oraz regionalne.”

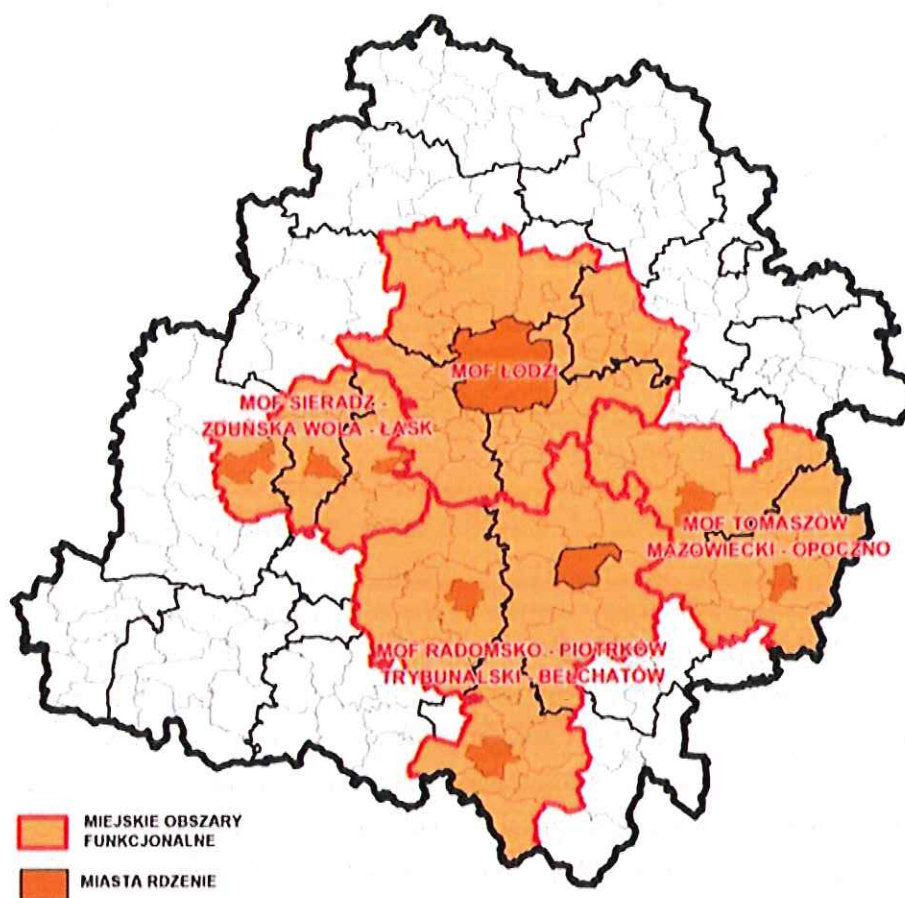
W ramach OSI regionalnych gmina Parzęczew została zakwalifikowana jako:

- Miejski Obszar Funkcjonalny, który w wyniku strategicznej interwencji przekształci się w Zintegrowany Miejski Obszar Funkcjonalny Łodzi.

Poniżej przedstawiono opisy zaczerpnięte z SR WŁ 2030:

„MIEJSKIE OBSZARY FUNKCJONALNE (MOF)

Mapa 8 Miejskie Obszary Funkcjonalne

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego: Opracowanie własne na podstawie danych BPPWL

Na terenie województwa wyróżniono cztery miejskie obszary funkcjonalne: MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi oraz 3 wielordzeniowe MOF: MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask, MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno oraz MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów. Punktem wyjścia do określenia Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) był zestaw zasad i warunków określonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. MOF musi posiadać rdzeń, tj. miasto lub grupę miast, który oddziałuje ekonomicznie, społecznie, przestrzennie i kulturowo na otaczające go gminy, tworząc powiązania funkcjonalne. (...) W przypadku miast wchodzących w MOF innego większego ośrodka miejskiego (najczęściej wojewódzkiego) nie tworzy się własnych obszarów funkcjonalnych i powinny być one włączone w istniejące MOF. Kryteria ich wyznaczenia obejmują m.in. zagadnienia demograficzne, mieszkalnictwo, dojazdy do pracy i przedsiębiorczość.

Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych szczególnie istotna będzie realizacja zintegrowanych, kompleksowych projektów dotyczących m.in. rozwoju zrównoważonego transportu publicznego, zwiększania efektywności energetycznej, poprawy stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie w zakresie jakości powietrza, wzrostu atrakcyjności osadniczej, wsparcia rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego oraz rozwoju kultury, turystyki i rekreacji. Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w nowej perspektywie finansowej 2021-

2027 przewidziano wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Szczegółowy zakres wsparcia w ramach ZIT zostanie określony zgodnie z Umową Partnerstwa w programie regionalnym. W ramach instrumentu ZIT realizowane będą mogły być projekty o zintegrowanym charakterze pod względem tematycznym lub terytorialnym, koncentrujące się na wyzwaniach rozwojowych, które jednostki samorządu terytorialnego tworzące MOF zdecydują się adresować wspólnie, tak na etapie realizacji projektu jak i późniejszej eksploatacji.”

CELE SRWL 2030 W UKŁADZIE MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Gmina Parzęczew jest obszarem wiejskim. Z tego powodu poniżej przedstawiono zapisy odnoszące się do tych terenów:

„Obszary wiejskie województwa łódzkiego prezentują bogate spektrum typów funkcjonalnych począwszy od rolniczych gmin wiejskich skończywszy na gminach o przemysłowym, usługowym bądź wielofunkcyjnym charakterze. Istnieje też znaczna liczba gmin, położonych głównie w sąsiedztwie średnich i dużych miast, mająca funkcje typowo mieszkaniowe. Pomimo tak dużej różnorodności posiadają one wspólny mianownik barier i problemów rozwojowych: są to różnego rodzaju problemy transportowe, począwszy od braków w infrastrukturze komunikacyjnej na wykluczeniu z transportu publicznego skończywszy. Słabą stroną większości gmin wiejskich jest niski potencjał gospodarczy, którego wzmocnienie będzie wymagało wsparcia i modernizacji rolnictwa, rozwoju funkcji pozarolniczych, inwestycji w kapitał ludzki i społeczny. Kolejnym problemem gmin wiejskich jest stan środowiska naturalnego, w szczególności w zakresie niskiej jakości wód i powietrza oraz niewystarczającej ochrony obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Negatywnym zjawiskiem, zwłaszcza w gminach położonych w otoczeniu średnich i dużych miast, jest presja urbanizacyjna, której efektem jest chaos przestrzenny, rosnące koszty społeczne i niewystarczający rozwój infrastruktury technicznej w stosunku do potrzeb rosnącej populacji.

Wdrażanie modelu wielofunkcyjnego wsi będzie wiązało się z rozwijaniem branż komplementarnych dla rolnictwa bazujących na lokalnych zasobach. Ponadto zróżnicowanie działalności gospodarczej i wzrost liczby nowych podmiotów gospodarczych oferujących profesjonalne usługi naukowe i techniczne będą skorelowane ze wzrostem innowacyjności w rolnictwie oraz rozwojem nowych sektorów gospodarki specyficznych dla takich obszarów jak: biogospodarka, zielona gospodarka, OZE. W perspektywie najbliższych lat w związku z ekologizacją sektorów i branż w krajowej gospodarce oraz społeczną świadomością w zakresie ochrony środowiska wzrośnie zapotrzebowanie na produkty i usługi w sektorze zielonej gospodarki.

Na obszarach wiejskich wzrośnie również zapotrzebowanie na świadczenie usług społecznych (opiekuńczych, terapeutycznych, integracyjnych) w efekcie starzejącego się społeczeństwa, co pozwoli na urzeczywistnienie w praktyce idei rolnictwa społecznego oraz zwiększenie i dywersyfikację dochodów gospodarstw. Włączenie obszarów wiejskich

w procesy rozwojowe będzie następowało za sprawą wykorzystania środowiskowego i turystycznego potencjału obszarów wiejskich; dynamicznie będzie rozwijał się również sektor usług czasu wolnego (m.in. turystyka 3E)⁶.

Niski poziom przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich wskazuje na konieczność wsparcia podnoszenia kwalifikacji zawodowych, umożliwienia zdobywania kwalifikacji rynkowych oraz szkoleń w kierunku reorientacji zawodowej i tworzenia warunków do rozwoju edukacji, a także wyrównywania szans w dostępie do usług edukacyjnych. Dużą rolę w realizacji tych celów odgrywać będzie zwiększenie dostępności transportowej obszarów wiejskich oraz likwidowanie deficytów w infrastrukturze telekomunikacyjnej i dostępie do Internetu.

Ze względu na nowe możliwości tworzenia miejsc pracy oraz konieczność poprawy jakości życia na wsi istotne będzie wdrażanie koncepcji Inteligentnych wsi (Smart Villages) – tj. nowej koncepcji w zakresie kształtowania polityki UE. Idea Smart Villages dotyczy różnych obszarów życia wsi i stwarza nowe możliwości, np. poprawy mobilności, rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, korzystania z szans, jakie daje biogospodarka i gospodarka o obiegu zamkniętym (w tym krótkie łańcuchy dostaw żywności, energia odnawialna, Rolnictwo 4.0), zapewnienia wysokiej jakości edukacji i usług zdrowotnych lub zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

Zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich sprzyjać będzie działalność Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) oraz Lokalnych Grup Działania.

Dla poprawy jakości życia mieszkańców Łódzkiego kluczowe będzie zapewnienie jak najlepszej jakości środowiska przyrodniczego. Jednym z głównych jego elementów są tereny zielone, stanowiące miejsca rodzinnego wypoczynku, rekreacji i indywidualnej aktywności fizycznej. Dla zapewnienia ochrony terenów o największych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i zachowania różnorodności biologicznej konieczne będzie prowadzenie racjonalnej polityki zarówno na szczeblu regionalnym, jak i lokalnym. Wyrazem tej polityki mogą być preferencje dla gmin. Na obszarach objętych ochroną prawną (w myśl art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) lub na terenach gmin z największym udziałem obszarów chronionych mogą być dodatkowo premiowane działania i kierunki działań określone w strategii związane z ochroną środowiska, wykorzystaniem potencjału cennych walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, poprawy jakości i zagospodarowania wód powierzchniowych, sportem, turystyką, polityką społeczną, zdrowiem, edukacją, rozwojem gospodarstw ekologicznych, produkcją żywności ekologicznej i tradycyjnej.”

9. Źródła finansowania

Przedmiotowa strategia określa cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań gminy Parzęczew w perspektywie do 2030 roku. W celu osiągnięcia zamierzonych działań

⁶ Turystyka 3E (Entertainment – rozrywka, Excitement – ekscytacja, Education – edukacja), inaczej zwana turystyką kreatywną.

ważne jest posiadanie zasobów ludzkich, organizacyjnych i rzeczowych. Ważnym czynnikiem jest także posiadanie i zabezpieczenie na odpowiednim poziomie środków finansowych.

W ostatnich latach wprowadzane zmiany w przepisach pogarszają sytuację finansową gmin. Uszczuplenie dochodów bieżących gmin w wyniku wprowadzenia przez sejm ustawowych ulg i zwolnień w podatku dochodowym od osób fizycznych, co przyczynia się, że gmina traci rocznie dochody z tego tytułu. Powoduje, to pogorszenie wskaźników budżetowych i brak możliwości realizowania wielu znaczących dla rozwoju gminy inwestycji.

Ponadto, w obecnej sytuacji, gdy rośnie ilość zadań zleczanych przez administrację rządową, gdzie brak jednoczesnego zabezpieczenia finansowego Gmina Parzęczew bardzo rozważnie będzie prowadziła swoje inwestycje. W związku z tym koniecznością staje się sięganie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania. Dla prowadzenia skutecznej i efektywnej polityki rozwoju gmina będzie wykorzystywała wszystkie dostępne środki finansowe.

Wyszczególnia się następujące źródła finansowania:

- środki własne z budżetu gminy,
- środki z budżetu innych jednostek terytorialnych: powiatu, województwa,
- środki pochodzące z budżetu państwa: programy ministerialne, rządowe fundusze,
- środki funduszy celowych: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego,
- fundusze w ramach Krajowego Planu Odbudowy,
- inne fundusze ze źródeł europejskich: fundusze norweskie,
- środki sektora prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- pożyczki, kredyty bankowe oraz inne instrumenty finansowe.

10. Zgodność Strategii Gminy Parzęczew 2030 z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021-2030 jest zgodna z założeniami programowymi dokumentów wyższego rzędu. Strategia jest spójna z celami i działaniami operacyjnymi określonymi w niżej przedstawionych dokumentach.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Cel główny KSRR:

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

1.Cel szczegółowy – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

1.1.Kierunek interwencji – Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo

1.4.Kierunek interwencji – Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych

1.5.kierunek interwencji – Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczenie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

2.Cel szczegółowy – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

2.1.Kierunek interwencji – Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

2.3.Kierunek interwencji - Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

3.Cel szczegółowy – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

3.2.kierunek interwencji – Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym”⁷

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030

Wizja rozwoju

Harmonijnie rozwijające się województwo w centrum Polski, przyjazne rodzinom, mieszkańcom miast i obszarów wiejskich. Region, w którym nowoczesna gospodarka idzie w parze z ochroną walorów kulturowych i przyrodniczych

1.Cel strategiczny – Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka

1.2.Cel operacyjny – Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego

1.3.Cel operacyjny – Wsparcie rozwoju MŚP

1.4.Cel operacyjny – Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności

2.Cel strategiczny – Obywatelskie społeczeństwo równych szans

2.1.Cel operacyjny – Rozwój kapitału społecznego

2.2.Cel operacyjny – Poprawa stanu zdrowia mieszkańców

2.3.Cel operacyjny – Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego

3.Cel strategiczny – Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

⁷ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

- 3.1.Cel operacyjny – Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska
- 3.2.Cel operacyjny – Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
- 3.3.Cel operacyjny – Zwiększenie dostępności drogowej województwa
- 3.5.Cel operacyjny – Racjonalizacja gospodarki odpadami
- 3.6.Cel operacyjny – Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych”⁸

STRATEGIA ŁÓDZKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO 2020+

Wizja ŁOM

Łódzki Obszar Metropolitalny 2020+ będzie zrewitalizowanym, doskonale skomunikowanym obszarem koncentracji „przemysłów spotkań” i kreatywnego wykorzystywania kapitału ludzkiego i społecznego.

Misja ŁOM

Szanując człowieka i jego prawo do życia w czystym i przyjaznym, funkcjonalnie zintegrowanym środowisku, a także dziedzictwo kulturowe, przemysłowe i przyrodnicze obszaru opowiadamy się za realizacją wszelkich działań na rzecz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ jako przyjaznej, tętniącej życiem przestrzeni integracji.

2.Cel strategiczny - Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach

- 2.1.Priorytet – Zintegrowane działania rewitalizacyjne w wymiarze przestrzennym, przyrodniczym, społecznym, gospodarczym i kulturowym
- 2.2.Priorytet – Budowa i ochrona tożsamości ŁOM oraz kreowanie wizerunku w oparciu o spójne dziedzictwo kulturowe

4.Cel strategiczny – Rozwój gospodarki zasobooszczędnej i nisko emisyjnej oraz ochrona środowiska przyrodniczego

- 4.1.Priorytet – Podniesienie efektywności energetycznej i wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii

5.Cel strategiczny – Rozwój nowoczesnego kapitału ludzkiego oraz silnego informacyjnego społeczeństwa obywatelskiego

- 5.2.Priorytet – Podnoszenie standardów i dostępu do usług w zakresie oświaty, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz do e-usług publicznych.”⁹

PROGRAM ROZWOJU POWIATU ZGIERSKIEGO PN. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZGIERSKIEGO 2030

⁸ Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego 2030

⁹ Strategia Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+

Cel główny rozwoju Programu

Powiat zgierski miejscem życia zintegrowanych społeczności lokalnych z nowoczesną infrastrukturą przyjazną środowisku i rozwijającą się gospodarką

1.Cel szczegółowy – Wzmocnienie kapitału społecznego i ludzkiego

- 1.1.Priorytet rozwoju – Wzmocnienie spójności społecznej
- 1.2.Priorytet rozwoju – Rozwój infrastruktury społecznej

2.Cel szczegółowy – Rozwój nowoczesnej infrastruktury powiatu zgierskiego

- 2.1.Priorytet rozwoju – Rozwój powiatowego systemu transportowego
- 2.2.Priorytet rozwoju – Poprawa stanu środowiska”¹⁰

11. System realizacji strategii

11.1. System wdrażania Strategii

Przyjęto, iż Strategia Rozwoju Gminy Parzęczew 2021-2030 ma strukturę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany uwarunkowań zewnętrznych lub wewnętrznych oraz ukształtowania nowych projektów – możliwa będzie jej aktualizacja.

Proces wdrażania Strategii jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrej organizacji i umiejętnego planowania oraz stałej komunikacji z otoczeniem. Odpowiedzialność za realizację założeń dokumentu spoczywa na wielu jednostkach, którymi są zarówno instytucje, organizacje jak i poszczególne osoby. Strategia jest praktycznym planem rozwoju lokalnego, dlatego jej realizacja możliwa jest tylko przy współudziale administracji publicznej, instytucji regionalnych, lokalnych, partnerskich samorządów oraz sektora prywatnego i społecznego. Z tego względu w proces jej wdrażania zaangażowane zostanie wiele podmiotów.

Jednostką odpowiedzialną za wdrażanie strategii będzie Urząd Gminy w Parzęczewie.

Strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii tworzą:

1. Wójt,
2. Rada Gminy,
3. Zespół ds. wdrażania i monitoringu strategii.

Do najważniejszych zadań Wójta należeć będzie bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii oraz wyznaczenie koordynatora jej realizacji. Jego rolą będzie stymulowanie różnorodnych podmiotów i środowisk do podejmowania działań na rzecz realizacji celów Strategii oraz integrowanie ich zasobów.

Zadaniem Rady Gminy będzie weryfikacja postępów w realizacji celów i projektów określonych w Strategii na podstawie informacji przekazywanych przez Zespół ds. wdrażania

¹⁰ Program Rozwoju Powiatu Zgierskiego pn. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego 2030

i monitoringu. Do jej kompetencji będzie należało również podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji dokumentu.

Z kolei Zespół ds. wdrażania i monitoringu będzie organem odpowiedzialnym za:

- poszukiwanie nowych partnerów oraz źródeł finansowania poszczególnych działań,
- monitorowanie postępów w realizacji projektów i celów strategicznych,
- dokonywanie oceny na temat stopnia wdrożenia Strategii,
- formułowanie rekomendacji dotyczących dalszego wdrażania założeń dokumentu, w tym potrzeby jego aktualizacji,
- przygotowywanie aktualizacji Strategii,
- podejmowanie działań informacyjnych i promocyjnych Strategii.

Na czele Zespołu będzie stał Koordynator ds. Strategii, który będzie odpowiedzialny m.in. za bieżącą analizę stopnia zaawansowania zaplanowanych działań, opracowanie kryteriów oceny stanu realizacji dokumentu, obserwowanie uwarunkowań społeczno-gospodarczych mogących mieć wpływ na realizację Strategii, reagowanie na pojawiające się możliwości zrealizowania założeń dokumentu.

W procesie wdrażania Strategii istotną rolę będą pełnić również jednostki realizujące poszczególne działania. Komórki znajdujące się w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy oraz jednostki podległe będą odpowiedzialne za bezpośrednią realizację założeń Strategii. Duże znaczenie będzie tutaj miało również zaangażowanie partnerów. Powyższe założenie pozwoli zwiększyć efektywność wdrażania Strategii zapewniając możliwość koncentracji na konkretnym przedsięwzięciu.

11.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Strategia jest głównym dokumentem wskazującym kierunki rozwoju gminy. Opracowywane gminne plany i programy powinny stanowić jej uszczegółowienie i być z nią zgodne. Są one względem Strategii dokumentami wykonawczymi, dlatego ważne jest, aby zachowywały spójność założeń i celów.

Po przeprowadzeniu analizy dokumentów wykonawczych obecnie obowiązujących w gminie Parzęczew, większość oceniono jako spójne ze Strategią oraz niewymagające aktualizacji. W przypadku części z nich wskazano na potrzebę ich aktualizacji, ze względu na zakończony okres programowania. Wyniki analizy w kontekście spójności i potrzeby aktualizacji dokumentów przedstawiono poniżej.

Tabela 42 Wytyczne dla dokumentów wykonawczych

Rodzaj dokumentu	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzenia dokumentów
Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Parzęczew wraz ze zmianami	Dokument zgodny
Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Parzęczew wraz ze zmianami	Dokument zgodny
Strategia Rozwoju Elektromobilności Gminy Parzęczew	Dokument zgodny
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Parzęczew	Rekomenduje się opracowanie nowego planu na kolejne lata
Program Rewitalizacji Gminy Parzęczew 2020+	Rekomenduje się opracowanie nowego programu na kolejne lata
Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Parzęczew wraz ze zmianami	Dokument zgodny
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Parzęczew na lata 2020-2026	Dokument zgodny
Plan Odbudowy Dróg na lata 2012-2019	Rekomenduje się opracowanie nowego planu na kolejne lata
Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Parzęczew na lata 2022 - 2025	Dokument zgodny
Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Parzęczew na lata 2022-2034	Dokument zgodny. Aktualizacja zgodnie z potrzebami
Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Parzęczew na lata 2016-2032	Dokument zgodny
Program współpracy Gminy Parzęczew z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1057 ze zm.) na rok 2022	Dokument zgodny
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Parzęczew na lata 2021-2025	Dokument zgodny
Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Parzęczew na rok 2022	Dokument zgodny

11.3. Monitoring, ewaluacja dokumentu

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu weryfikację skuteczności efektywności działań, określonych w ramach celów, kierunków działań przewidzianych w Strategii. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z postępów i reagowanie na

pojawiające się rozbieżności pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskanymi efektami. Monitoring ma za zadanie sprawdzić czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem, a osiągnięte rezultaty odpowiadają założeniom. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Za kompleksowe prowadzenie monitoringu, wdrażanie Strategii odpowiadać będzie Zespół ds. wdrażania i monitoringu.

Zespół będzie dokonywał przeglądu strategicznego min. raz na 3 lata. Istnieje możliwość częstszych przeglądów, w przypadku zgłaszania takiej konieczności przez władze samorządowe. Zespół analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całej Strategii w aspekcie rzeczowym i finansowym. W przypadku pojawienia się problemów/ rozbieżności w stosunku do założeń i efektów Strategii Zespół ds. wdrażania i monitoringu powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Poniżej przedstawiono wskaźniki, dzięki którym można śledzić postępy w wykonywaniu poszczególnych działań i celów, ich katalog jest otwarty:

- Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg [km]
- Liczba nowych/zmodernizowanych punktów świetlnych [szt.]
- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]
- Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [szt.]
- Liczba wybudowanych punktów ładowania pojazdów elektrycznych [szt.]
- Długość nowo wybudowanej /zmodernizowanej sieci wodociągowej [km]
- Długości nowo wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km]
- Liczba nowo wybudowanych/zmodernizowanych boisk sportowych [szt.]
- Liczba zagospodarowanych terenów na miejsca rekreacyjno-sportowe [szt.]
- Liczba kampanii informacyjnych promujących wykorzystanie OZE [szt.]
- Liczba przeprowadzenia działań ekologicznych wśród uczniów/mieszkańców [szt.]
- Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych [szt.]
- Liczba przeprowadzonych szkoleń dla rolników [szt.]
- Liczba przeprowadzonych działań z zakresu aktywizacji zawodowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym [szt.]
- Liczba usług specjalistycznych dostępnych w Gminnym Ośrodku Zdrowia [szt.]
- Liczba wydarzeń kulturalnych na terenie gminy [szt.]

Poniżej przedstawiono wskaźniki efektów realizacji Strategii:

- Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂/rok]
- Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów [os.]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej [szt.]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych z sieci kanalizacyjnej [szt.]
- Liczba osób korzystających z wybudowanych/modernizowanych boisk sportowych [os.]
- Liczba osób korzystających z miejsc rekreacyjno-sportowych [os.]
- Liczba osób biorących udział w kampanii promujących wykorzystanie OZE [os.]
- Liczba uczniów/mieszkańców biorących udział w działaniach ekologicznych [os.]
- Liczba rolników uczestniczących w szkoleniach [os.]
- Liczba osób biorących udział w działaniach z zakresu aktywizacji zawodowej [os.]
- Liczba osób korzystających z usług specjalistów w Gminnym Ośrodku Zdrowia [szt.]
- Liczba osób biorących udział w wydarzeniach kulturalnych [os.]

12. Spis tabel

<i>Tabela 1 Podział administracyjny gminy Parzęczew.</i>	5
<i>Tabela 2 Struktura ludności pod względem miejsca zamieszkania na dzień 31.12.2020 r.</i>	6
<i>Tabela 3 Wykaz czynnych złóż kopalin pospolitych (żwir i piasek) na terenie gminy.</i>	11
<i>Tabela 4 Infrastruktura drogowa na terenie gminy Parzęczew z podziałem na zarządy</i>	16
<i>Tabela 5 Struktura własności gruntów na terenie gminy Parzęczew.</i>	26
<i>Tabela 6 Ludność zamieszkała obszar gminy Parzęczew w latach 2013-2020</i>	30
<i>Tabela 7 Dynamika liczby ludności w latach 2013-2020 – analiza porównawcza</i>	30
<i>Tabela 8 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie gminy Parzęczew w latach 2013-2020</i>	32
<i>Tabela 9 Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Parzęczew, gminach ościennych, powiecie zgierskim oraz województwie łódzkim w latach 2013-2020 – analiza porównawcza</i>	33
<i>Tabela 10 Ruch migracyjny mieszkańców gminy Parzęczew w latach 2013-2020.</i>	33
<i>Tabela 11 Saldo migracji ogółem w gminie Parzęczew, w gminach ościennych, powiecie zgierskim i województwie łódzkim w latach 2013-2020 – analiza porównawcza.</i>	34
<i>Tabela 12 Struktura ludności na terenie gminy Parzęczew w latach 2013-2020</i>	36
<i>Tabela 13 Ludność w podziale na lata produkcyjne w 2020 roku – analiza porównawcza</i>	36
<i>Tabela 14 Prognoza liczby ludności w gminie Parzęczew.</i>	38
<i>Tabela 15 Prognoza liczby ludności z 2017 roku na lata 2021-2030 – analiza porównawcza</i>	39
<i>Tabela 16 Zasoby mieszkaniowe w 2019 roku - analiza porównawcza.</i>	41
<i>Tabela 17 Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań w 2019 roku w gminie Parzęczew, gminach ościennych, powiecie zgierskim i województwie łódzkim – analiza porównawcza.</i>	42
<i>Tabela 18 Liczba dzieci, uczniów w placówkach oświatowych w gminie Parzęczew w latach 2013-2021.</i>	45
<i>Tabela 19 Wyniki egzaminów ósmoklasisty w roku szkolnym 2020/2021</i>	46
<i>Tabela 20 Przychody i wydatki poniesione na oświatę i wychowanie przedszkolne w 2020 roku w gminie Parzęczew</i>	47
<i>Tabela 21 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Parzęczew w latach 2013-2020</i>	49
<i>Tabela 22 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Parzęczew w latach 2013-2020.</i>	50
<i>Tabela 23 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego, analiza porównawcza 2013-2020.</i>	51
<i>Tabela 24 Wydatki z budżetu gminy w Parzęczewie w 2020 roku (w zł)</i>	52
<i>Tabela 25 Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w gminie Parzęczew w latach 2015-2020.</i>	52
<i>Tabela 26 Wydatki ogółem na pomoc społeczną, udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem -analiza porównawcza w 2020 roku.</i>	53
<i>Tabela 27 Forma wsparcia udzielonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2014-2021.</i>	54
<i>Tabela 28 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Parzęczew w latach 2013-2020</i>	62

<i>Tabela 29 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2013-2020 – analiza porównawcza</i>	<i>63</i>
<i>Tabela 30 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia w powiecie zgierskim w latach 2013 - 2020.....</i>	<i>64</i>
<i>Tabela 31 Pracujący z terenu gminy Parzęczew w latach 2013-2020.....</i>	<i>65</i>
<i>Tabela 32 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2013-2020 – analiza porównawcza.....</i>	<i>66</i>
<i>Tabela 33 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Parzęczew wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007</i>	<i>68</i>
<i>Tabela 34 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Parzęczew w latach 2013-2020 wg rejestru REGON</i>	<i>70</i>
<i>Tabela 35 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON - analiza porównawcza.....</i>	<i>71</i>
<i>Tabela 36 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2013 i 2020 – analiza porównawcza.</i>	<i>71</i>
<i>Tabela 37 Wyniki finansowe samorządu gminy Parzęczew w latach 2015-2020</i>	<i>75</i>
<i>Tabela 38 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Parzęczew w latach 2018-2020 – analiza porównawcza.....</i>	<i>77</i>
<i>Tabela 39 Struktura dochodów w gminie Parzęczew w latach 2018-2020.....</i>	<i>79</i>
<i>Tabela 40 Struktura dochodów na 1 mieszkańca w gminie Parzęczew w zł w latach 2015 – 2020</i>	<i>79</i>
<i>Tabela 41 Analiza SWOT</i>	<i>88</i>
<i>Tabela 42 Wytyczne dla dokumentów wykonawczych.....</i>	<i>122</i>

13. Spis wykresów

<i>Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Parzęczew w latach 2013-2020.....</i>	<i>30</i>
<i>Wykres 2 Przyrost naturalny ludności w gminie Parzęczew w latach 2013-2020.....</i>	<i>32</i>
<i>Wykres 3 Saldo migracji ogółem w 2020 roku – analiza porównawcza.....</i>	<i>35</i>
<i>Wykres 4 Liczba mieszkańców w gminie Parzęczew w latach 2021-2030 – prognoza.....</i>	<i>38</i>
<i>Wykres 5 Liczba budynków mieszkalnych w 2019 roku w gminach – analiza porównawcza .</i>	<i>40</i>
<i>Wykres 6 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Parzęczew z podziałem na płeć w latach 2013-2020.....</i>	<i>62</i>
<i>Wykres 7 Aktywność zawodowa mieszkańców gminy Parzęczew w latach 2013 - 2020</i>	<i>65</i>
<i>Wykres 8 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2013-2020</i>	<i>67</i>
<i>Wykres 9 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Parzęczew w latach 2013-2020</i>	<i>68</i>
<i>Wykres 10 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2013 i 2020 – analiza porównawcza</i>	<i>72</i>
<i>Wykres 11 Struktura dochodów i wydatków gminy Parzęczew w latach 2015 – 2020</i>	<i>76</i>
<i>Wykres 12 Dochody i wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2020 roku - analiza porównawcza.....</i>	<i>78</i>

14. Spis map

<i>Mapa 1 Położenie gminy Parzęczew w województwie łódzkim i w powiecie zgierskim.</i>	4
<i>Mapa 2 Szerokopasmowy dostęp do Internetu w gminie Parzęczew</i>	25
<i>Mapa 3. Centrum miejscowości Parzęczew o największym wymieszaniu się funkcji – zdjęcie satelitarne</i>	100
<i>Mapa 4. Główne elementy zagospodarowania przestrzennego gminy</i>	103
<i>Mapa 5. Obszary o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na terenie gminy</i>	104
<i>Mapa 6. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Parzęczew</i>	106
<i>Mapa 7. Obszar zdegradowany, objęty rewitalizacją obszarową</i>	110
<i>Mapa 8 Miejskie Obszary Funkcjonalne</i>	114

15. Spis schematów

<i>Schemat 1 Obszary strategicznego rozwoju gminy Parzęczew do roku 2030</i>	92
<i>Schemat 2 Siatka celów Strategii Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2021-2030</i>	93

16. Spis ilustracji

<i>Ilustracja 1. Strefa układu urbanistyczno-architektonicznego Parzęczewa</i>	27
<i>Ilustracja 2. Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. Św. Jakub Apostoła</i>	28
<i>Ilustracja 3. Kościół rzymsko-katolicki parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny</i>	28
<i>Ilustracja 4. Kościół rzymsko-katolicki cmentarny pw. Św. Rocha</i>	29

Przewodniczący
Rady Gminy
Władysław Krawczyk